

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 17. FEBRUARJA 1983

ŠTEVILKA: 7 • LETO: XXXII

Nas kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Van - Naslov: Uredništvo Železarnja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

RAZPRAVA O UREJANJU DELOVNEGA IN OBRATOVALNEGA ČASA

Organizacije zveze sindikatov začenejo v vseh temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih skupaj z delegati in delegacijami javno razpravo o osnutku družbenega dogovora o urejanju delovnega časa, ki mora biti zaključena do 10. marca. Sočasno s potekom javne razprave o tem dokumentu se morajo do 27. marca letos, ko se bo zaradi prehoda na letno računanje časa (premik ure za 60 minut naprej) za vse zaposlene delovnik pričel eno uro prej kot sedaj, delavci samoupravno opredeliti o delovnem in obratovalnem času.

Razprava in sprejem družbenega dogovora o urejanju delovnega in obratovalnega časa je nadaljevanje aktivnosti, ki je bila začeta z odlokom in priporočilom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za usklaje-

vanje delovnega in obratovalnega časa. V javni razpravi o osnutku družbenega dogovora se morajo predvsem preveriti skupna družbena izhodišča, usmeritve in cilji, ki bi jih morali z novo, potrebam dela in odgovornejšega ter učinkovitejšega gospodarjenja s sredstvi družbene lastnine, skladno in znanstvenim dogajanjem ustreznejšo razporeditvijo delovnega in obratovalnega časa postopoma dosegati v vseh temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, ki so medsebojno povezane v procesih proizvodnje, družbenih dejavnostih, storitvenih in drugih javnih služb ter izvršilnih in upravnih dejavnosti. »Za doseganje teh ciljev in smotrov«, je navedeno v uvodni razlagi k osnutku družbenega dogovora, »na podlagi približe-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sodelavka v TOZD Vratni podboji (Foto I. Kučina)

VOLITVE, KI SO PRED NAMI, MORAJO POMENITI TUDI KVALITETNI PREMİK V DELU SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Le še dober mesec in pol nas loči od volitev delegatov in članov samoupravnih organov v temeljnih organizacijah združenega dela oziroma delovnih skupnostih in skupnih samoupravnih organov Železarnje. V nekaterih osnovnih organizacijah zveze sindikatov in TOZD in delovnih skupnostih se je že začelo evidentiranje možnih kandidatov za delegate in člane samoupravnih organov, čeprav bi dejansko evidentiranje možnih kandidatov moralo biti trajen proces v osnovnih organizacijah zveze sindikatov. Trajen proces zato, ker je to sestavni del kadrovske politike, ki zajema načrtovanje, izobraževanje, različne oblike pripravljanja in izbiranja kadrov. Vse to pa je na žalost še vse preveč prepuščeno stihiji in to ne samo v družbenopolitičnih organizacijah temveč tudi v strokovnih službah.

V procesu evidentiranja možnih kandidatov za delegate in člane samoupravnih organov moramo imeti poleg njihovih moralno političnih kvalitete, sposobnosti, razgledanosti in podobno, ki bodo zagotavljale, da se bodo izvoljeni delegati in člani pripravljali odločno spoprijeti s sedanjimi nalogami in težavami, pred očmi tudi 491. člen zakona o združenem delu, ki navaja:

»Delavski svet temeljne organizacije sestavljajo delegati delavcev iz vseh delov delovnega procesa v tej organizaciji.

Sestava delavskega sveta temeljne organizacije mora biti takšna, da ustreza socialni sestavi delavcev v temeljni organizaciji.

Število delegatov mora biti sorazmerno številu delavcev v vsakem delu delovnega procesa v temeljni organizaciji s pristavkom, da ima vsak del delovnega procesa vsaj enega delegata.

To smo poudarili predvsem zato, ker bi morali pri evidentiranju in kandidiranju kandidatov posebno pozornost nameniti mladim in ženskam, kajti oboji niso bili doslej sorazmerno zastopani v samoupravnih organih, še predvsem pa na odgovornejših samoupravnih dolžnostih. Ob tem bi morali pomisliti, da zadnja generacija, ki je nosila najtežje breme povojne obnove in izgradnje domovine in ki je zaorala globoke brazde delavskega samoupravljanja, odhaja iz aktivnega dela v organizacijah združenega dela in da je od tega tudi utrjena. Zato bi morali mnogo bolj smelo in z večjim zaupanjem evidentirati in vključiti v kandidatne liste mlade. Edvard Kardelj je v svoji knjigi Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja o zvezi socialistične mladine menil:

»To je organizacija, ki zajema najširše množice mladih, ki je svojo prihodnost zavestno povezala s prihodnostjo socializma. Toda ne bom veliko pretiraval, če rečem, da je vloga zveze socialistične mladine v našem političnem sistemu manjša v primerjavi z dejansko vlogo mladine v naši družbi, posebno pa manjša, kot bi to ustrezalo dejanskim družbenim interesom... Organizirane subjektivne sile naše družbe z zvezo komunistov na čelu morajo zagotoviti takšne družbene razmere, v katerih bo mladina resnično subjekt, neposredni udeleženec samoupravnega odločanja o vseh življenjskih vprašanjih. To je izhodišče za večjo družbeno in politično angažiranje mladih generacij. To pa pomeni, da morajo te sile energično obračunati s tendencami, da mladinsko organizacijo držijo na obrobni položajih in da mlade ljudi še vedno s premalo poguma vključujejo v vse oblike samoupravljanja in upravljanja družbe sploh.«

Pri evidentiranju možnih kandidatov za nove samoupravne organe v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih oziroma skupne organe v Železarni pa bi morali izhajati tudi iz ocen sedanje stopnje razvoja samoupravljanja v TOZD in delovnih skupnostih oziroma Železarni z namenom, da v naslednjem mandatnem obdobju naredimo tudi določen kvaliteten premik v delovanju delavskih svetov in ostalih samoupravnih organov.

Sedanja praksa nas namreč opozarja na številne probleme in težave pa tudi nerešene naloge, s katerimi se bodo morali spoprijeti samoupravni organi v novi mandatni dobi. Pri tem mislimo na premajhno neposredno povezanost delegatov delavskih svetov z delavci v okolju, v katerem so bili izvoljeni, tako glede skupnega oblikovanja stališč, mnenj in odločitev, kakor tudi v pogledu povratnih informacij in prizadevanj za dosledno uresničevanje v delavskih svetih sprejetih stališč in opredelitev.

Delavski sveti bodo prav gotovo morali narediti tudi velik korak naprej glede večje povezanosti z delegacijami za zbor združenega dela in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti v zvezi z združevanjem sredstev za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb. Temeljne organizacije so bile nasploh premalo vključene v samoupravno življenje občine, še posebno v krajevne skupnosti, v katerih delavci odločajo o uresničevanju svojih skupnih interesov in solidarnem zadovoljevanju skupnih potreb, kar je izrednega pomena za delovno sposobnost in produktivnost dela. Pri tem gre tudi za vprašanje skupnega planiranja in podobno.

Vse to in še nekatera druga vprašanja moramo imeti pred očmi pri evidentiranju možnih kandidatov za delegate in člane samoupravnih organov, ki jih bomo volili čez dober mesec in pol.

PROIZVODNJA V JANUARJU POD NAČRTOVANO

Novo leto 1983 smo v proizvodnem smislu pričeli manj uspešno, kot smo zaključili staro leto. Vzroka sta predvsem dva: izčrpane medfazne zaloge in izpad proizvodnje jekla v elektro jeklarni zaradi prodora jekla skozi dno peči. Skupna proizvodnja je bila dosežena s 95,8 %, gotova pa z 89,7 % glede na mesečni operativni program. Dobava polizdelkov iz tujih virov je bila dobra - 8.122 ton.

(Nadaljevanje na 8. strani)

NADOMESTILA STROŠKOV, KI SO POD DRUŽBENIM NADZOROM

V SOZD Slovenske železarnje smo se dogovorili, da bomo enotno urejali nadomestila stroškov, katerih višino je potrebno usklajevati na osnovi družbenega dogovora. Usklajevalna skupina SOZD SŽ glede na gibanje teh stroškov v vseh delovnih organizacijah predlaga enotno izhodiščno višino povračil stroškov, po vsakem četrtletju pa ugotavlja možnosti povečanja glede na usklajenost gibanja poslovnih uspehov in vsoto povračil stroškov.

O stroških in njihovem gibanju smo manj seznanjeni kot o dohodku in njegovi delitvi, zato si uvodoma pogledamo, katere stroške imamo v mislih. Gre za dnevnice, stroške nočitev, ki je potrebno ostati več dni na službeni poti, terenski datek za delavce, za čas, ko delajo zunaj kraja sedeža delovne organizacije, nadomestilo za ločeno življenje, povračilo stroškov prevoza na delo, kilometrina za službeno potovanje z lastnim vozilom itd.

Poleg naštetih nadomestil stroškov so pod družbenim nadzorom tudi izdatki za reprezentanco, avtorske honorarje in izdatke po pogodbah o začasnem in občasnem delu, vendar o tem v nadaljevanju ne bi govorili, ker niso predmet usklajevanja na ravni SOZD.

Družbeni dogovor o skupnih osnovah za urejanje določenih stroškov določa, da se mora višina povračil posameznih stroškov ravnati po dejansko nastalih stroških, vendar

mora biti letna rast stroškov za te namene usklajena z rastjo celotnega prihodka oz. dohodka. Dodatno se ustreznost gibanja teh stroškov ocenjuje po razmerju teh stroškov do dohodka. Če so stroški manjši v primerjavi z dohodkom, kot velja to za grupacijo, se lahko povečajo skladno z rastjo prihodka oz. dohodka, v nasprotnem primeru pa je določena manjša rast. Izvzeti so le stroški, povezani z opravljanjem del in nalog, ki vplivajo na večjo udeležbo izvoza v celotnem prihodu. Ti stroški se smejo povečati za enak odstotek kot dosežen devizni priliv.

V pomoč pri določanju višine povračil nekaterih stroškov so podatki, ki jih na osnovi določil družbenega dogovora zasledujeta Zavod SR Slovenije za statistiko in republiška skupnost za cene. Objavljeni podatki o stroških za dnevnice, nočnine, stroški za ločeno življenje in kilometrine predstavljajo dogovorjene gornje meje povračil stroškov, organizacije združenega dela pa se morajo konkretno opredeliti za višino glede na možnost usklajevanja rasti teh stroškov z rastjo dohodka in prihodka.

Reševanje problemov v okviru zaostrenih pogojev gospodarjenja ni dovoljevalo, da bi obseg službenih potovanj v večji meri zmanjševali.

(Nadaljevanje na 2. strani)

V JANUARJU ŠESTIM AVTORJEM 69.000 DIN NADOMESTIL

Odbori za gospodarstvo so v preteklem mesecu obravnavali sedem tehničnih izboljšav in idej ter tri pozitivno ocenili in odobrili nadomestila, štiri pa zavrnili. Skupni prihranki oz. koristi znašajo 3.317.275,00 din, za kar je šest avtorjev prejelo 68.835,00 din nadomestil ali 2,1 % od ugotovljenih koristi.

TOZD JEKLARNA

Avtorjema Janezu Markovcu in Jožu Rožiču je bilo odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila za prevoz talniških odpadkov iz livne jame.

Konstruktorska izvedba voz za prevoz talniških odpadkov iz livne jame je bila taka, da so imeli vagoni stranice na tečajih. Zaradi velike teže odpadkov je pri praznjenju vagonov vsakodnevno prihajalo do krivljenja stranic, do odtrganja tečajev itd., zaradi česar je bil vsak dan vsaj en voz v popravilu. S tem pa je prihajalo tudi do motenj pri

odvozu odpadkov. Avtorja predloga sta stranice na tečajih zamenjala z vstavljivimi stranicami in s tem preprečila poškodbe le-teh, izboljšala pa se je tudi varnost dela v livni jami, saj so prej odpadke vozili z vagoni, ki so imeli deformirane stranice, kar je zmanjšalo stopnjo varnosti med samim prevozom.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi idejo avtorjev Avrelia Ravnika in Ivana Bizjaka o novem načinu sušenja SM peči po remontih in sprejel sklep, da se zavrne na podlagi ugotovitev strokovnjakov, da ideja ni izvedljiva.

(Nadaljevanje na 3. strani)

OSEBNI DOHODEK ZA MESEC JANUAR

Prvi mesec letošnjega leta je za nami in osebni dohodek je v poprečju na zaposlenega višji za 187 din, kot je bil dosežen v decembru 1982.

V TOZD Plavž so kljub mirovanju ene peči med novoletnimi prazniki izdelali 15.414,2 tone grodlja in svojo mesečno obvezo presegli za 1,4 %. Ta rezultat je skupaj s prazničnim vplivom omogočil, da je poprečje OD za TOZD zopet na drugem mestu v Železarni. Poprečni OD za TOZD Plavž je za 7 % večji kot v decembru. Mesečni planski obveznosti so se približali tudi delavci TOZD Jeklarna, ki so izdelali 40.309,9 tone surovega jekla in za mesečnim družbenim planom, ki je bil enak operativnemu, zaostali samo za malenkost.

Januarski poprečni zaslužek TOZD Jeklarna je v primerjavi z decembrskim OD za 5,6 % višji. Od poprečja Železarnje TOZD Jeklarna

še močneje odstopa kot prejšnji mesec - poprečje presega za 23,7 %. Zaslužek na delavca je za Železarno namreč večji le za 1,1 %. Jeklarna je večji del novoletnih praznikov obratovala, zato imajo na višino OD praznični dodatki velik vpliv.

Rédno število plačanih ur za mesec januar je 184. Poprečno število se je zmanjšalo za 3,2 uri na zaposlenega. Odstotek nadur v efektivnih urah se je za Železarno znižal s 4,94 % na 3,0 %. Najnižji odstotek nadur v efektivnih urah izkazuje delovna skupnost E-TKR-NG 0,4 %, sledi ji TOZD Valjarna žice in profilov z 0,6 %, TOZD Profilarna in Energetika 0,7 %, najvišji odstotek

(Nadaljevanje na 9. strani)

JEKLARJI ŠE VEDNO NAD PLANOM

Po štirinajstih dneh februarja oziroma natančno na polovici meseca so po delovnih rezultatih še vedno na prvem mestu delavci v TOZD Jeklarna, ki so v tem času izdelali 20.082,5 tone surovega jekla ali 51,5 % družbenega načrta za februar, ki je enak operativnemu programu. Idealno izvrševanje mesečnega načrta po štirinajstih dneh znaša 50 %.

Najbližje izdelani realizaciji so predelovalne temeljne organizacije, ki so v tem času izdelale 60.401,8 tone skupne proizvodnje in le za 0,6 % zaostajajo za družbenim načrtom, ki je enak operativnemu programu.

Delavci v TOZD Plavž so v štirinajstih dneh izdelali 6.253,1 tone grodlja in za 4,7 % zaostajajo za linearnim izvrševanjem družbenega oziroma operativnega programa.

V tem času je bilo za prodajo izdelano 13.878,8 tone izdelkov, kar je 41,4 % družbenega načrta oziroma 41,2 % nekoliko povečanega operativnega programa.

RAZPRAVA O UREJANJU DELOVNEGA IN OBRATOVALNEGA ČASA

(Nadaljevanje s 1. strani)

vanja delovnega časa optimalni pripravljenosti ljudi za delo je potrebna vsestranska in odgovorna zavest od temeljnih skupnosti do delavnikov na vseh področjih družbenega dela, ki so predvideni udeleženci družbenega dogovora.

Cilji, ki jih zasleduje družbeni dogovor, so predvsem ekonomske narave: boljše izraba delovnega časa, najučinkovitejša uporaba delovnih sredstev in večja prilagojenost obratovalnega časa potrebam delavcev in občanov, kar vse je osnova za doseganje večje produktivnosti dela. »Te cilje naj bi dosegli z boljšo organizacijo dela, večjo delovno disciplino, stimulativenjšo politiko delitve osebnih dohodkov, podaljševanjem obratovalnega časa, pa tudi z oživitvijo nekaterih možnosti, ki jih naša delovna zakonodaja dopušča, pa ostajajo kljub temu neizkoriščene, kot, na primer, neenakomerna razporeditev delovnega časa tekom leta, reguliranje obratovalnega časa na področju prometa in zvez, prometa blaga na drobno, gostinstva in turizma, obrti itd., na osnovi samoupravnih sporazumov s samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter svetih potrošnikov, določanje krajšega delovnega časa od polnega pri opravljanju posameznih del in nalog itd.«

Cilji obravnavanega družbenega dogovora izhajajo iz globalnih družbenih usmeritev, v katerih se opozarja na večimensko delo, kar mora aktivirati razpoložljive neizkoriščene zmogljivosti. V zvezi s tem morajo vse organizacije družbenega dela in skupnosti analizirati svoje pogoje in možnosti za uvajanje elastičnih sistemov delovnega časa, za podaljševanje delovnega časa, za sklepanje delovnega razmerja za nepopoln delovni čas in podobno.

»Strokovne službe in poslovodni organi v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter drugi ustrezni organi v vseh oblikah družbene organiziranosti vseh področij družbenega dela in življenja naj bi na pobudo osnovnih organizacij zveze sindikatov vzporedno in istočasno, kot poteka javna razprava o osnutku družbenega dogovora, pripravili strokovne rešitve, obrazložitve ter posredovali ustrezne pobude in predloge, od katerih je odvisen kar najbolj nemoten in skladen prehod na nov delovni in obratovalni čas. Ta mora ustrezati vsaki temeljni skupnosti in vsem povezavam — od prometa do trgovin, vzgojno-varstvenih, šolskih, zdravstvenih ter bančnih, poštinih, upravnih uslug in potreb ter interesov delavcev in občanov. Vzporedno s temi aktivnostmi naj bi ti organi pripravljali tudi ustrezne predloge sprememb samoupravnih splošnih aktov, s katerimi delavci samoupravno urejajo svoj delovni in obratovalni čas,« poudarja uvod k osnutku družbenega dogovora.

Kot je znano, je po večletnih razpravah Skupščina SFRJ v novembru lanskega leta sprejela zakon o računanju časa prilagojenega večini evropskih držav, na osnovi katerega bo premik narejen 27. marca letos. »To pa bo z vidika režima delovnega časa v SFRJ pomenilo,« navaja obrazložitev k družbenemu dogovoru, »da ob že sicer zgodnjem začetku delovnega časa le-tega v letnem obdobju premaknemo še za eno uro naprej. S tem se za večino delavcev v Jugoslaviji in Sloveniji — skoraj 70 % vseh delavcev dela le v eni izmeni — delovni čas odmika izven tistih ur, ko je človek najbolj pripravljen za opravljanje dela, hkrati pa se slabšajo možnosti za njihove sicer že tako slabe prehranjevalne navade (čestokrat začenjajo delati brez zajtrka, ker vstanejo

prezgodaj). Podobne neprijetne posledice bi ob nespremenjenem režimu delovnega časa lahko pričakovali tudi pri vseh tistih otrocih, ki bodo morali eno uro bolj zgodaj v vzgojno-varstveni zavod.«

Omenjeni zakon zato tudi navaja, da naj organizacije družbenega dela in skupnosti, ki delajo v eni izmeni, določijo delovni čas in razporeditev tega časa tako, da bo delovni čas potekal podnevi, da bi nevtralizirali nekatere neprijetne posledice letnega računanja časa vsaj za tisti del prebivalstva, ki je vezan na režim enozmenskega dela.

Da bi kar najenotneje urejali, oziroma uveljavljali določbe tega zakona v praksi, hkrati pa dosegli še druge pomembne cilje, tudi povezane s problematiko teh zakonskih določb, se je v SR Sloveniji izoblikovala ideja o sprejemu obravnavanega družbenega dogovora, ki bi ponudil enotno podlago za urejanje delovnega in obratovalnega časa na območju SR Slovenije.

Seveda pa bo v javni razpravi potrebno proučiti možnosti premika tudi za dvo in triizmensko delo ter težave, tako v zvezi s povečanimi stroški dela (npr. premik začetka delovnega časa pri dvoizmenskem delu s šeste na sedmo uro, pomeni tudi zamik konca druge izmene z 22. na 23. uro, kar v skladu z našo zakonodajo pomeni dodatek za eno uro nočnega dela), kot tudi težave v zvezi z delom delavk in mladine (za nočno delo žensk je potrebno posebno soglasje, mladini do 18. leta

pa je nočno delo sploh prepovedano).

Osnutek družbenega dogovora še posebej opozarja na primernost uvedbe gibljivega delovnega časa povsod tam, kjer narava dela to omogoča.

Udeleženci družbenega dogovora: republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, republiška konferenca SZDL, Gospodarska zbornica Slovenije, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, izvršni sveti skupščin občin in skupščin posebnih družbenopolitičnih skupnosti, Skupnost otroškega varstva Slovenije, Izobraževalna skupnost Slovenije in Zdravstvena skupnost Slovenije — imajo v družbenem dogovoru tudi konkretno zadolžitve in naloge v zvezi z nalogami in aktivnostmi, ki jih zahteva izvedba obravnavanega družbenega dogovora.

Ker delavci urejajo delovni in obratovalni čas v svojih samoupravnih splošnih aktih in ker nas le še dober mesec loči od premika na letno računanje časa (premik ure za 60 minut naprej), se bodo razprave o osnutku družbenega dogovora o urejanju delovnega in obratovalnega časa morale pričeti takoj, da bi dogovorjenim opredelitvam prilagodili tudi samoupravne splošne akte.

Osnutek obravnavanega družbenega dogovora je z obrazložitvijo objavljen v Poročevalcu. Skupščina SR Slovenije in Skupščina SFRJ Jugoslavije za delegacije in delegate, štev. 4 z dne 8. februarja.

NADOMESTILA STROŠKOV, KI SO POD DRUŽBENIM NADZOROM

(Nadaljevanje s 1. strani)

Stroški za te namene so bili po vseh četrtletnih obračunih višji, kot bi smeli biti po določitvah dogovora. To je tudi razlog, da je bila osnova povračila vse leto enaka. Problematika za leto 1983 je sorodna, zato je usklajevala skupina na SOZD usklajala višino povračila stroškov na

osnovi podatkov za tretje četrtletje 1982. leta. Razen pri povračilu stroškov za prenočevanje so ta povračila nekoliko nižja od zgornje meje po dogovoru. To izhodišče je skupaj s konkretno višino povračila potrdil odbor za splošne zadeve pri DS Železarne na svoji 21. seji.

Vrsta nadomestila	Višina nadomestila
Cela dnevnic	640 din
Polovica dnevnice	350 din
Znižana dnevnic	240 din
Nočnine na osnovi računa hotela B kategorije	po računu
Nočnine v gostinskih obratih višjih kategorij do	500 din
Nočnine brez računa	210 din
Montaža dela v kraju, oddaljenem nad 100 km	
— dnevnic in nočnin veljata v primeru, če je organizirana prehrana in prenočišče do sedem dni	
— dnevnic	440 din
— nočnin	240 din
nad sedem dni	
— dnevnic	300 din
— nočnin	240 din
Dodatek za ločeno življenje	4.490 din/na mesec
Terenski dodatek	
— brez prevoza	210 din/dan
— organiziran prevoz	120 din/dan
Prevoz na delo	nad 200 din/mesec
Kilometrina za uporabo lastnega vozila za službeno potovanje	7,5 din/km

Administrativno omejevanje priznavanja povračila stroškov ob koncu leta 1982 ni bilo sprejeto z odobranjem. Ker pa je bilo pričakovati prekoračitev sredstev, je bil nujen ukrep delnega zadrževanja izplačila dnevnice. Da podoben ukrep ne bi bil potreben v letu 1983, je odbor za splošne zadeve sprejel priporočilo usklajevalne skupine SOZD, da se za službeno pot v kraj, oddaljen manj kot 100 km od Železarne (če se uporablja javno prevozno sredstvo), lahko prizna le

polovična dnevnic. V primeru prevoza z osebnim vozilom se za službeno pot do 150 km lahko prizna samo polovična dnevnic. Če mora delavec na takšni relaciji izostati več kot 12 ur iz utemeljenih razlogov, se mu prizna cela dnevnic na podlagi odobritev odbora za splošne zadeve pri DS Železarne. S tem je izločena možnost namernega podaljševanja priznanega časa službenih potovanj.

Delovna skupina je tudi predlagala (odbor je sprejel), da se dodatek za ločeno življenje v primeru organizirane prehrane in prenočišča prizna le v višini 50 % sprejetega dodatka.

Ob koncu razprave je odbor za splošne zadeve ugotovil neskladnost med družbenim dogovorom in pravilnikom, ki ureja višino teh stroškov. To vprašanje bo reševala za vso SOZD usklajevalna skupina, v kateri bomo morali aktivno sodelovati.

P. R.

28. FEBRUARJA SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE JESENICE

Prihodnji ponedeljek, 28. februarja, se bodo na ločenih sejah sestali zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor Skupščine občine Jesenice. Delegatom vseh treh zborov so v razpravo predložena naslednja vprašanja:

- uresničevanje štipendijske politike v občini Jesenice in poročilo o poklicnem usmerjanju,
- predlog dogovora o usklajevanju davčne politike v SR Sloveniji v letu 1983,
- osnutek odloka o davkih občanov,
- družbeni dogovor o določitvi nalog in interesov SLO in družbene samozastite, ki so skupnega pomena za občine Gorenjske in o obveznostih občin za delovanje pokrajinskega odbora in njegovih organov ter pokrajinskega komiteja za SLO in družbeno samozastito,
- predlog odloka o ustanovitvi Pokrajinskega muzeja za Gorenjsko,
- potrditev statuta Skupščine gorenjskih občin in predloga sklepa o vrstnem redu opravljanja funkcij predsednika in podpredsednika Skupščine gorenjskih občin.

Poleg tega bodo delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti obravnavali še:

- program sklada za izvajanje intervencij v kmetijstvu in porabi hrane za leto 1983 ter predlog odloka o posebnem občinskem davku za proizvodnjo hrane v občini za leto 1983,
 - predlog odloka o koristi za razlašeno stavbno zemljišče,
 - predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o prometnem davku,
 - predlog odloka o poprečni gradbeni ceni in poprečnih stroških komunalnega urejanja zemljišč,
 - predlog odloka o ureditvi prometa v občini Jesenice.
- Delegati zbora združenega dela pa bodo obravnavali še:
- osnutek odloka o določitvi delegatskih mest, oblikovanju delegacij, konferenc delegacij in skupnih delegacij za zbor združenega dela Skupščine občine Jesenice,
 - soglasje k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi Samoupravne stanovniške skupnosti občine Jesenice,
 - poročilo o opravljenih nalogah v času izvajanja začasnega ukrepa družbenega varstva v Tehničnem biroju Jesenice,
 - usklajitev ustanovnega akta Vzgojnoizobraževalnega zavoda Jesenice — TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar z zakonom o usmerjenem izobraževanju.

SVETOVNA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA V LETU 1982

Mednarodni institut za železo in jeklo (IISI) v Bruslju je že objavil pregled svetovne proizvodnje surovega jekla v posameznih državah za leto 1982. Številke sicer niso dokončne, vendar nazorno prikazujejo situacijo, ki v preteklem letu za svetovno železarsko industrijo ni bila rožnata.

Razpredelnica prikazuje v milijon tonah izdelano količino surovega jekla v posameznih državah za leto 1981 in 1982 ter razliko v odstotkih.

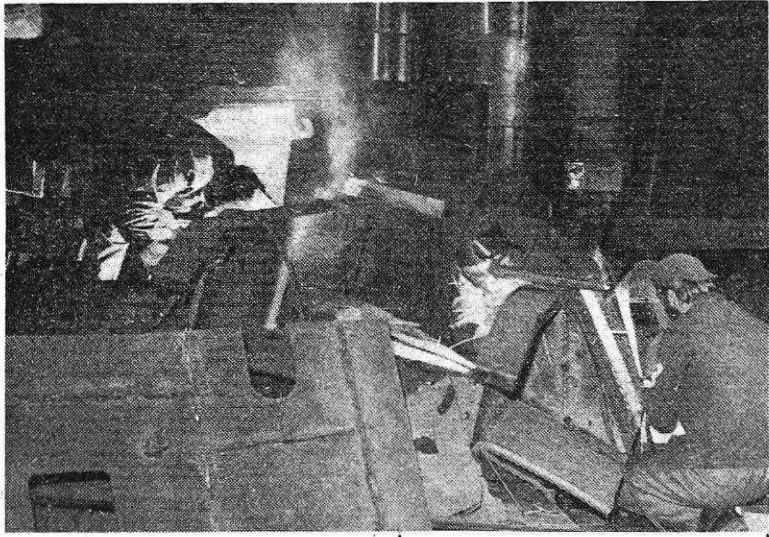
Država	1981	1982	± %
Sovjetska zveza	150,0	147,5	- 1,7
Japonska	101,7	99,5	- 2,2
ZDA	111,4	65,7	-40,1
LR Kitajska	35,6	37,0	+ 3,9
Zvez. rep. Nemčija	41,6	35,9	-13,7
Italija	24,7	24,0	- 2,8
Francija	21,1	18,4	-12,8
Poljska	17,5	25,0	+42,8
Čehoslovaška	15,5	15,0	- 3,2
Velika Britanija	15,5	13,8	-11,0
Španija	12,9	13,2	+ 2,3
Romunija	13,6	13,0	- 4,4
Brazilijska	13,2	13,0	- 1,5
Kanada	14,8	11,9	- 2,5
Južna Koreja	10,8	11,8	+ 9,3
Indija	10,5	11,0	+ 4,8
Belgija	12,3	9,9	-19,5
Južnoafriška republika	8,8	8,3	- 5,7
Nemška dem. rep.	7,5	7,1	- 5,3
Mehika	7,6	7,1	- 6,5
Avstralija	7,6	6,4	-15,8
LR Koreja	4,0	5,8	+45,0
Nizozemska	5,5	4,3	-21,8
Avstrija	4,7	4,3	- 8,5
Taiwan	3,2	4,1	+28,1
Švedska	3,8	3,9	+ 2,6
Jugoslavija	4,0	3,9	- 2,5
Madžarska	3,7	3,8	+ 2,7
Luksemburg	3,7	3,5	- 5,4
Argentina	2,6	2,9	+11,5
Turčija	2,4	2,8	+16,7
Bolgarija	2,5	2,6	+ 4,0
Finska	2,4	2,4	0,0
Venezuela	2,0	2,3	+15,0
SVET SKUPAJ	710,7	643,6	-10,4

Iz razpredelnice je razvidno, da je bila svetovna proizvodnja surovega jekla v letu 1982 v primerjavi z letom 1981 za 10,4 % manjša. Največje znižanje so imele železarne v ZDA, in sicer kar za 40,1 % in to je več kot dve tretjini celotne nižje proizvodnje v svetu. Na drugem mestu s 13,74 % manjšo proizvodnjo je Zvezna republika Nemčija. Skoraj celotno zmanjšanje svetovne proizvodnje odpade poleg teh dveh držav še na osem drugih, in sicer: Kanado, Francijo, Sovjetsko zvezo, Belgijo, Veliko Britanijo, Nizozemsko in Avstralijo. Prvič je dosegla v primerjavi s predhodnim letom nižjo proizvodnjo tudi Sovjetska zveza.

Svojo proizvodnjo surovega jekla so v letu 1982 povečale: Poljska, LR Koreja, LR Kitajska, Južna Koreja, Taiwan, Indija, Argentina, Venezuela, Madžarska in Bolgarija. Že nekaj let nazaj povečujejo svojo železarsko proizvodnjo nekatere manjše države in ta trend se je v glavnem nadaljeval tudi v preteklem letu. Tako je bila Južna Koreja na svetovni rang listi pred tremi leti na 18. mestu, lani pa se je premaknila na 15. mesto. Tudi LR Koreja je v istem obdobju prešla s 27. na 22. mesto.

Na prvih mestih so zaradi velike gospodarske recesije v ZDA in zahodni Evropi tudi nastale določene spremembe. Tako so ZDA na tretjem mestu za Sovjetsko zvezo in Japonsko, Zvezno republiko Nemčijo pa je na četrtem mestu izpodrinila LR Kitajska.

Jugoslovanske železarne so po podatkih IISI lani izdelale približno 100.000 ton manj surovega jekla kot v letu 1981.

Varilci (Foto I. Kučina)

DOPIŠUJTE
V ŽELEZARJA

ODGOVORNOST ZA ZAMOLČANO BESEDO

Kot je reki potrebno pretakanje, da bi ostala bistra in čista, kar je za zrak piš vetra, da ne postane zadušljiv, tako rabi človek gibanje misli, pretok besed. Nič posebnega ni v tem, nič novega, kajti od Sokrata sem se vedel: »Spregovori, da bi te spoznala.

Človek ima občutek odgovornosti samo za tisto, kar izgovori. Odtod tudi vprašanje: kakšen smisel ima vztrajanje na odgovornosti tudi za zamolčane besede? To vprašanje se zdi, kajpak, čudno, a le, če spregledamo, koliko nam je včasih molk, zlasti v nekaterih primerih, v nekaterih okoliščinah in o nekaterih stvareh, prizadejal škode.

Z MOLKOM NI DIALOGA

Kaže torej priznati: molčalo se je vse dotlej, dokler razvoj dogodkov ni prisilil, da se spregovori, recimo, o prezadolženosti, o tako imenovanih koristnih malverzacijah, o zdravljenju v tujini, o številnih odvečnih in silno dragih predstavništvih v tujini, o pomanjkanju artiklov, do katerega je moralo priti; molčalo se je — vse dokler se ni moralo spregovoriti — o kontrarevoluciji na Kosovu, ki ne traja samo od marčnih dogodkov predpreteklega leta...

Potem se je začelo in se začneja s tem, da nas je to ali ono »presestilo«. Pa se stresemo kot po sanjah, pa se zlijejo plohe besed, pa se izoblikuje privid odprtosti, privid, da slabosti ne prikrižamo. Vse to, ne tako redko, v nedogled. In tu je velika napaka — v tem odlašanju in pričakovanju, da bo čas naredil svoje, pa bomo spregovorili. Namesto da bi s slabostmi presekali pri koreninu, namesto da bi nanje pokazali takoj v začetku.

Ne, tokrat ne bomo šli po sledi teh misli. Primere smo navedli (in mogli bi jih še dolgo naštevati) predvsem kot ilustracijo, kakšna je cena molka ali govorjenja ob neprimernem času. Kakšna je torej cena zamolčane besede.

Neizmerena — kajti z molkom je nemogoče vzpostaviti dialog, na objavljenost stališče je mogoče reagirati samo s protistališčem, brez katerega, jasno, ne more biti boja mnenj kot edinega pravičnega načina demokratičnega usklajevanja stališč. Mogoče mnogim prav takšno demokratično in javno soočanje stališč ne ustreza: mogoče niso pripravljeni na argumentiran boj mnenj, brez katerega si samoupravljanje ne moremo niti zamisliti. In tako pride do takšne situacije: samoupravna demokratična družba, sledeč svoji logiki, teži k odprtosti in od vseh zahteva takšno ponašanje, izgublja pa izpred oči, da obstajajo tudi taki (ne tako maloštevilni), ki prav tega ne marajo. Ki so uspevali, in v tem so se izurili, da vse urede potihoma, vse, razen družbenih ciljev.

Te bi bilo treba izbežati iz teh bunkerjev molka na svetlo. Prav ti morda najbolj izkoriščajo tisto staro modrost: »spregovori, da bi te spoznala« — nočejo spregovoriti, ker jim ne odgovarja, da se jih prepozna.

PRAVICA DO »ZAKLJUČNE BESEDE«

Tudi taki so (in to številni), ki mislijo, da so rodili samoupravljanje, da so se rodili kot popolni samoupravljalci. Kot da bi prav oni od nekdaj prinesli samoupravljanje v dar, se proglašajo za njegovega edinega varuha, prilasčajo si ga, kot da izhajajo najmanj iz nekakšne drugim nepoznane samoupravne dinastije! Prav gotovo jih prepoznavate tudi v svoji sredi. To so tisti: »Če ne bi bilo mene, bi kolektiv propadel«, nezmožljivi, nezamenljivi.

Nesimpatično je mogoče trditi, da so prav ti, ki kakorkoli že hočejo imeti pravico do »zaključne besede«, dosegli, da se mnogi — ki bi imeli marsikaj povedati — prezdgodijo pogreznje v molk. Celo tedaj, ko se v bistvenem ne strinjajo s tistimi, ki so si prisvojili pravico, da o vsem »pompažajo«. Najslabše je, ker molče tudi tedaj, ko se sprejemajo važne odločitve. Kaj bo s tako sprejetimi odločitvami, stališči — ob molčnem nestrinjanju. Tega dela javnega molka praviloma nikoli ne analiziramo, čeprav se ukvarjamo z javnim mnenjem.

Obstajata torej dve vrsti molka: tisti, o katerih smo govorili na začetku, molče iz taktičnih razlogov, prehišeno, drugi pa — iz tihga protesta. Koliko javnega molka te druge vrste je, se najbolje vidi, ko se prične z realizacijo odločitev ali s prenašanjem tistih stališč, ki so bila sprejeta ob molčnem nestrinjanju, v prakso.

Malokdo se je vprašal, odkod to dvojno ponašanje v akciji. Če se je, je prišel do spoznanja, da je ta dvojnost že pri ugotavljanju nalog in planov v postopku dogovarjanja, a da je bilo dvojno gledanje na zadeve tedaj prezirno. Ali pa je bilo zamolčano zato, ker so že tedaj

bistvo problema utišali s svojim deklarativnim strinjanjem »zakupniki« samoupravljanja. Tisti, ki se jim ne zdi potrebno slišati različnih mnenj, ki s svojim bučnim soglasjem dejansko degradirajo bistvo, utišajo v ljudeh tisto, kar jim včasih ni jasno in o čemer žele imeti pojasnilo.

In tako se dogaja, da gredo v akcijo ljudje, ki niso prepričani, da bi morala biti pravi na tak način začrtana in vodena.

KAČA ZA HRBTOM

In če se že tako začne, so neizbežna dvoumljenja, neodločnost — vse do pasivizacije. Samo človek, prepričan v pravilnost neke akcije, se lahko za njo jasno opredeli in ji lahko koristi.

Zato je vsekakor boljši in družbeno koristnejši tudi slab bojnem kot pogreznjenost v molk. Najslabše je, če besede obleže v človeku, ko so misli skrite kot nevaren naboj. Take misli sicer rojevajo tudi različne »jezne ljudi«, vendar okolje kljub vsemu ostaja gluho za to, kar nosijo v sebi. In šele tedaj, ko jim nekon-

trolirano in najpogosteje tudi zmedeno pobegnejo te, na neki nevidni verigi dolgo pripete besede, neizbežno pridejo v spor z okoljem.

Zaradi pravičnosti povejmo, da se tudi danes v nekaterih okoliščinah zahteva odgovornost za najbolj dobronamerno izrečeno besedo — če ta ni v skladu z voljo nekoga, če ni ukrojena po meri nekoga. Kot da nam nikakor ne bi bilo jasno, da je mnogo bolj škodljiva prikrita, skrivajoča se beseda kot izgovorjena. Tudi kača je nevarnejša tedaj, ko je ne vidimo, ko jo imamo za hrptom.

Ne smemo pozabiti tudi na tiste, ki jih vsi dobro poznamo, ki takorekoč hočejo povedati, izpostaviti tudi takšno mišljenje, ki ga dejansko nimajo, kar je še posebej nevarno, škodljivo; kar predstavlja svojevrstno moralno spogledovanje z okoljem. Ravno tako kot je molk tistih, ki bi morali govoriti o zadevah, o katerih je treba s stališča širšega družbenega interesa odkrito govoriti — neka vrsta političnega izživljanja.

Vsekakor bi moralo v naši družbi doleteti večje prekletstvo neizrečeno kot pa javno, v organiziranih samoupravnih strukturah izrečeno besedo.

(Borba, 16. januarja 1983, »Odgovornost za nezakazano reč, Danilo Eraković — prevedel B. L.)

15. SREČANJE »RDEČI PRAPOR« V KRAGUJEVCU

V šumadijskem mestu Kragujevac, v katerem so Nemci leta 1941 v dveh dneh postrelili okrog 5.000 odraslih moških in dečkov, največ gimnazijcev, se je v torek, 15. februarja, pričelo 15. srečanje samoupravljalcev Jugoslavije »Rdeči prapor«. Med petsto delegati iz vse Jugoslavije je tudi delegatka iz jeseniške občine Erna Vauhnik, strokovna delavka izobraževalne skupnosti.

Na letošnjem srečanju so razpravljali o posamični in kolektivni odgovornosti v boju za socialistično samoupravno preobrazbo. Na to temo so dobili 144 prispevkov iz 116 organizacij združenega dela in devetdeset mest iz vse domovine.

Delegatka naše občine je na 15. srečanju jugoslovanskih samoupravljalcev »Rdeči prapor« prebrala prispevek z naslovom: Odgovornost strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti pri pripravi podlog za samoupravno odločanje delegatov.

Na prvem plenarnem zasedanju v ponedeljek so plaketo »Rdeči prapor« z listino, ki ga za izjemen pri-

spevek v razvoju samoupravljanja podeljuje Skupščina občine Kragujevac, izročili Univerzitetnemu kliničnemu centru iz Ljubljane.

Vprašanje odgovornosti je že več let prisotno v različnih sklepih in dokumentih in se nanaša tako na odgovornost v delovnem procesu, kakor tudi v družbenoekonomskih odnosih, še posebej v odnosu do družbene lastnine, pa vendarle je še vedno več besed kot dejanj. Zato smo prepričani, da bodo na 15. srečanju samoupravljalcev v Kragujevcu glede odgovornosti zagotovili zelo jasna stališča in zahteve tudi v pogledu bolj doslednega sankcijskega delovanja do neodgovornosti.

V JANUARJU ŠESTIM AVTORJEM 69.000 DIN NADOMESTIL

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Odbor za gospodarstvo je obravnaval dve ideji avtorja Rajka Bizjaka, ki se nanašata na izboljšanje načina odstranjevanja paketov pločevine z linije rezanja ter na izboljšavo načina nakladanja in razkladanja pločevine s košar v lužnicih adjustažne stekle. Na podlagi strokovnih ocen in mnenja komisije za inovacije je oba predloga ocenil kot zanimiva in koristna, vendar ju zaenkrat ni moč realizirati.

Avtorjem Jožu Kastelicu, Antonu Sitarju in Bernardi Beravs je bilo odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila za predelavo pogona objemnih valjčnic na hladnem navijalcu v valjarni blumingštek. Hladni navijalec ima štiri skupine objemnih valjčnic in še eno samo valjčnico, katere so bile gnane z elektromotorjem prek petih pogonskih vreten. Zaradi okvare zglobov na vretenih je prihajalo do izpada pogona posameznih skupin valjčnic, posledica tega pa je bilo slabo navitje TVT. Avtorji predloga so draga uvožena pogonska vretena nadomestili z vreteni domače izdelbe, predhodno pa so morali predelati sklopke na motorski in reduktorski strani ter kardane prilagoditi vretenom. Z navedeno izboljšavo je odpadel uvoz pogonskih vreten, razen tega pa so sedaj vgrajena vretena bistveno cenejša od uvoženih.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Avtorju Alojzu Urbanu je bilo odobreno izplačilo posebnega nadomestila za izvedbo zaščite gumi nožev na Siemens krožnih škarih. Pri razrezu HVT na Siemens krožnih škarih se uporabljajo za razrez trakov poleg krožnih nožev še posebni gumi noži, za normalno vodenje trakov pa se pri razrezu med osi vstavijo tudi lesene zagozde. Zaradi drgnjenja lesenih zagozd ob gume so se gumi noži hitro izrabljali, ali pa se je guma odlepila od osnovnega jeklenega podstavka, zaradi česar so bili noži neuporabni. Da se prepreči obraba in odlepitev gumi obloge od osnovnega jeklenega podstavka, je avtor predloga vstavil na strani, kjer gumi nož ni bil bočno odprt, posebni vložek, s tem pa je odpravljena obraba gumi obloge in odlepljenje od osnovnega jeklenega podstavka. Pri tej predelavi se uporabljajo le tisti gumi noži, ki prej zaradi odlepljenja ali enostranske obrabe niso bili več uporabni.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Odbor za gospodarstvo je obravnaval predlog novega načina izdelave in spremembe materiala dovodnih lamel avtorjev Vlada Repeta, Joža Mertelja, Nika Cenčka, Joža Torkarja in Sreča Thalerja ter sprejel sklep, da se predlog zavrne zaradi podražitve izdelave dovodnih lamel za valjavske dovodke.

I. P.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE

OD 21. DO 27. FEBRUARJA

21. februarja, BORIS PESJAK, vodja FRS, Jesenice, Cesta revolucije 2 a, štev. tel. 82-726.

22. februarja, OSKAR KURNER, vodja RO, Jesenice, Tavčarjeva 9, štev. tel. 81-214.

23. februarja, SAŠO MANDELJC, vodja TOZD Valjarna blumingštek, Jesenice, Tomšičeva 88, štev. tel. 82-054.

24. februarja, TINE MARKEŽ, vodja TOZD Vzdrževanje, Jesenice, Cesta talcev 4 a, štev. tel. 83-345.

25. februarja, JAKOB MEDJA, vodja OTK, Jesenice, Titova 1 a, štev. telefon 81-117.

26. februarja, LEON MESARIČ, vodja TOZD Željiarna, Jesenice, Titova štev. 3, štev. tel. 81-216.

27. februarja, SREČO MEŽNAR, vodja TOZD Vratni podboji, Mojstrana, Dovje štev. 107 a.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva predsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 21. 2.	VINKO ROTAR	JOŽE CEJ
TOREK – 22. 2.	MIRKO ZUPAN	FRANC BERNIK
SREDA – 23. 2.	MARJAN DROLČ	MITJA KERSNIK
ČETRTEK – 24. 2.	JANEZ FALETIČ	MATIJA URH
PETEK – 25. 2.	MARJAN TRONTELJ	FRANC CERKOVNIK
SOBOTA – 26. 2.	IVAN KODRIČ	BOGOMIR SVETINA
NEDELJA – 27. 2.	ALOJZ VARL	ANTON KAVČIČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 21. do 26. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante: DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može Kovačič.

DISPANZER ZA BORCE: dr. Marija Može Kovačič. POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

V soboto, 26. februarja, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

ZOBNE AMBULANTE

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Strazišar in III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej. Za borce vsak dan od 13.30 do 14.30 — dr. Alojz Smolej.

V soboto, 26. februarja, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Na osnovi sklepa delavskega sveta TOZD Jeklovlek z dne 28. januarja 1983 in na podlagi statuta TOZD razpisna komisija temeljne organizacije ponovno

RAZPISUJE

prosta dela in naloge

»vodja TOZD Jeklovlek« — za mandatno dobo štirih let.

Poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, mora kandidat za navedena dela izpolnjevati naslednje pogoje:

— da ima visoko, višjo ali srednješolsko izobrazbo in pet let uspešnega dela v industriji,

— da ima moralno politične in etične kvalitete ter aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov.

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v zaprti ovojnici, z oznako »za razpisno komisijo TOZD Jeklovlek«, v 15 dneh po objavi na naslov: SZ — ŽELEZARNA Jesenice, o. sol. o. — kadrovski sektor, Jesenice, C. železarjev 8.

PREGLED ODSOTNOSTI V JANUARJU

	% bolov.	% red. l. dop.	% ost. ods.	% SPUŠTANJ
PLAVČ	6.51	6.97	0.69	14.17
JEKLIARNA	8.14	7.68	1.18	17.00
LIVARNA	6.17	7.77	0.42	14.36
VALJ. BL. ŠT.	7.25	10.26	0.67	18.18
VALJ. ŽICE	7.54	13.00	0.43	20.97
VALJ. DEB. PL.	5.37	5.83	0.56	11.76
HL. VALJ. BELA	5.61	8.09	1.26	14.96
HL. VALJ. JEG.	5.66	8.00	1.39	15.05
ŽIČARNA	8.72	8.99	0.63	18.34
PROFILARNA	7.99	7.41	0.58	15.98
VRT. FODE.	13.63	3.72	0.32	17.67
JEKLOVLEK	5.78	7.49	0.39	13.66
ELEKTRODE	12.60	4.69	0.28	17.57
ŽELJIARNA	8.69	14.37	0.65	23.71
STROJNE D.	5.05	8.41	0.76	14.22
REFORMNE D.	6.51	8.70	0.47	15.68
VZDRŽEVANJE	6.26	7.09	0.36	13.71
ENERGETIKA	5.85	6.18	1.09	13.12
TRANSPORT	5.91	7.34	1.18	14.43
DS KO-FI	5.35	8.68	0.34	14.37
DS K S I	7.74	7.30	0.65	15.69
DS E T H	4.13	7.02	0.88	12.09
DRUŽE. ENER.	7.82	12.09	0.33	20.24
S E U P. J	6.80	7.90	0.74	15.53

TOZD Jeklovlek

19. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V petek, 28. januarja, je bila v TOZD Jeklovlek 19. redna seja delavskega sveta, ki jo je vodil predsednik Janez Židan. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so izvršeni, razen sklepa 1.2 glede dejavnosti ob sobotah in nedeljah. Menijo, naj se sklep dopolni glede na njenje službe za varstvo pri delu.

Delavski svet je glede korekcije normativna dela na kontrolni napravi Forster sprejel sklep, naj analitič dela dopolni študijo za šestoglate profile in drobne dimenzije.

Obravnavali so dopolnitev pravilnika za izračun premij za višjo produktivnost. Pri izdelavi predloga se je upoštevalo:

- način oblikovanja osnovnih konstant (na nivoju TOZD in oddelkov),
- pripombe SDS na že izdelano participacijo,
- vključitev administrativnega kadra TOZD v premijski sistem,
- delež participacije 100, 70, 50 in 30 %,
- poenotenje deležev premije za podobne delovne naloge po TOZD z upoštevanjem tehnoloških in proizvodnih specifičnosti.

Predlagali so naslednje dopolnitve:

- delavec, ki dela v skrajšanem delovnem času (smatra kot polno delo) na osnovi odločbe invalidske komisije, pridobi pravico do 50 % premije glede na odstotek participacije delovnih nalog, katere opravlja,
- če delavec dela v normi manj kot štiri ure v dnu, se mu ne prizna polna premija, ampak se zniža za 30 %,
- delež premije se ustrezno zniža ali ukine vsakemu kršilcu tehnološke discipline glede na kvaliteto dela (reklamacije).

Predlagane spremembe veljajo s 1. januarjem 1983.

Delavski svet je obravnaval elaborat o inventuri — uvodno poročilo o delu in ugotovitvah skupne inventurne komisije je podal predsednik centralne inventurne komisije Anton Klemenc in sprejel naslednje sklepe:

- potrdi se elaborat inventurne komisije gotovih izdelkov, ki prikazuje manjko v vrednosti dve milijardi 468.979,42 din. Manjko naj se knjiži v neposlovne odhodke,
- potrdi se elaborat inventurne komisije nedokončane proizvodnje, ki prikazuje manjko v vrednosti 119.413,81 din. Razlika je nastala zaradi preklasifikacij med kvaliteta. Manjko naj se knjiži v neposlovne odhodke,
- potrdi se elaborat inventurne komisije za osnovna sredstva. Sedanja vrednost osnovnih sredstev z dne 31. decembra 1982 znaša 128.955.499 din — ni viška — ni manjka,
- potrdi se zapisnik inventurne komisije investicije v teku. Saldo znaša 1.174.945,00 din — ni razlik med knjigovodskim stanjem in stanjem v računu,
- potrdi se elaborat inventurne komisije materiala R-3. Dejansko stanje znaša 56.583.252,28 din — ni viška — ni manjka,
- potrdi se elaborat popisa denarnih sredstev, terjatev in obveznosti. Razlike, ki nastajajo na posameznih kontih, naj se knjižijo pred izdelavo zaključnega računa.

Potrdili so odpis neizterljivih terjatev za hokejista Miha Horvata v znesku 7.752,70 din.

Poročilo razpisne komisije za imenovanje vodja TOZD Jeklovlek je podal predsednik razpisne komisije. Razpisna komisija je izmed prijavljenih kandidatov: Matevža Gluharja in Srečka Mežnarja, za vodjo TOZD Jeklovlek predlagala Srečka Mežnarja, dipl. inž. metalurškega, z utemeljitvijo, da bo glede na razvojne naloge TOZD, sposobnosti vodenja, višjo izobrazbo ter starost lažje vodil TOZD Jeklovlek.

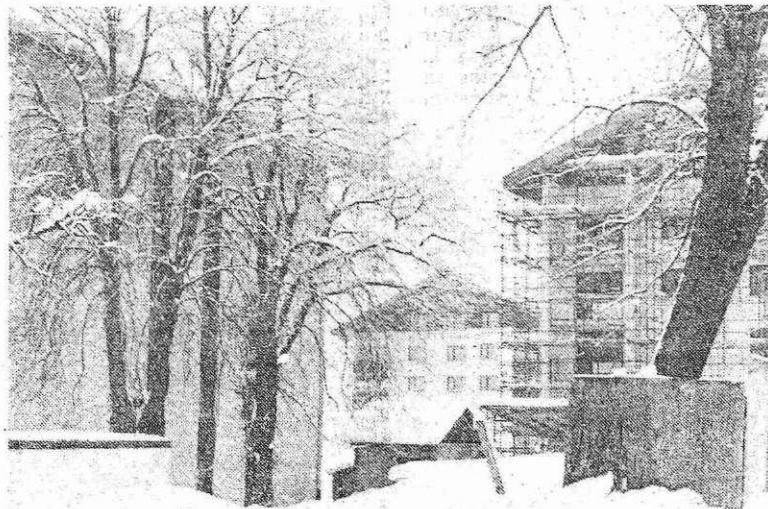
V razpravi na poročilo razpisne komisije so imeli delegati različna mnenja glede predlaganega kandidata. Na eni strani je bilo poudarjeno stališče osnovne organizacije sindikata TOZD. Sporno pri izbiri kandidata pa je bilo stališče nekaterih članov zveze komunistov, ki so kasneje spremenili svoje mnenje in dali podporo zunanjemu kandidatu. Na negativno odločitev je vplivala tudi ocena družbenopolitičnih organizacij TOZD Vratni podboji, ki ni pozitivna, zlati glede odnosa do sodelavcev, ki ni bil na najvišji ravni. Ta ocena družbenopolitičnih organizacij kaže, da mnenje o kandidatu ni dovolj spodbudno, da bi se bilo lažje opredeliti za predlaganega kandidata.

Na drugi strani so bila pozitivna mnenja s strani koordinacijskega

odbora, poslovnega odbora in nekaterih članov zveze komunistov glede na primernost in strokovnost kandidata.

Po javni obravnavi so delegati glasovali za predlaganega kandidata: 8 ZA, 1 PROTI, 3 VZDRŽANI, od 17 izvoljenih delegatov.

Po glasovanju je bilo izrečenih nekaj kritičnih pripomb, ker delavski svet ni izglasoval potrebne

Novi stolpiči na Koroški Beli (Foto S. Kokalj)

TOZD Hladna valjarna Bela

22. SEJA DELAVSKEGA SVETA

22. seja delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Bela je bila 28. januarja pod predsedstvom Miha Sajovica. Na seji so poleg izvrševanja sklepov predhodne seje, pri čemer je bilo ugotovljeno, da so vsi sklepi 21. seje realizirani, obravnavali še elaborat inventurnih komisij za leto 1982. Elaborate je delegatom posredovala računovodkinja Ana Kučina. Delavski svet se je z elaborati vseh inventurnih komisij TOZD Hladna valjarna Bela v celoti strinjal in jih potrdil.

V nadaljevanju so delegati obravnavali spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega plana LB — TB Gorenjske Kranj in temelje planov bank združenih v LB — združeno banko za obdobje 1981 do 1985. Dopolnitve in spremembe je delegatom posredoval Bogdan Ravnik. Delavski svet se je s predlogom dopolnitev in sprememb obeh samoupravnih sporazumov strinjal s 13 glasovi ZA, eden vzdržan.

V nadaljevanju so sprejeli ugotovitvene sklepe o javni razpravi o dodatkih samoupravnih sporazumov o temeljih planov SIS občine Jesenice za obdobje 1981—85 za leto 1983. Razprava je potekala prek SDS, ki so s 164 glasovi ZA, 33 PROTI in 6 VZDRŽANIH sprejeli dodatke s pripombo, da je prispevna stopnja za komunalno dejavnost previsoka. Delavce moti, da samoupravni sporazum stopi v veljavo že 21. januarja, razprava pa je potekala šele v sredini meseca — kot da je že vse odločeno mimo njih.

Delavski svet je ugotovil, da je bil v javni razpravi sprejet tudi predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb v KS v občini Jesenice za obdobje 1981—85 s 194 glasovi ZA in 9 PROTI.

Delegati so ugotovili, da predlog samoupravnega sporazuma o solidarnem združevanju sredstev za nadaljni kvaliteten razvoj hokeja na Jesenicah v obdobju 1983—85 ni sprejet. 55 delavcev je glasovalo ZA, 146 PROTI in 2 VZDRŽANA. Delavci so ob tem pripomnili, da predloga ne sprejmejo zaradi nestabilizacijskega obnašanja, nešportnih odnosov posameznih igralcev, slabega igranja hokejistov in zaradi

večine, to je več kot 50 % glasov izvoljenih delegatov.

Delavski svet je ugotovil, da predlagani kandidat ni dobil potrebne večine glasov. Na osnovi tega je sklenil, da se razpisni postopek za imenovanje vodja TOZD Jeklovlek ponovi. Za člana razpisne komisije je delavski svet imenoval Staneta Horvata in Danico Udir.

Obravnavali so še pritožbo sodelavca na sklep skupne disciplinske komisije in mu spremenili ukrep prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo enega leta, v prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo šest mesecev v TOZD Jeklovlek.

Ob zaključku seje je vodja TOZD delegate seznanil s tekočimi samoupravnimi nalogami, ki jih morajo samoupravne delovne skupine na zborih delavcev obravnavati. T. E.

	SKLJENILI DEL. RAZMEREJE				PREKINILI DEL. RAZMEREJE				SKUPAJ	IZVOLJENI	IZVOLJENI	IZVOLJENI	IZVOLJENI
	iz JLA	iz JLA	iz JLA	iz JLA	iz JLA	iz JLA	iz JLA	iz JLA					
FLAVČ				4	4	1	1		2	228	228		
JEKLAENA				11	11	2	5	1	3	705	702		
IIVARNA									1	86	85		
VALJ. ST.				8	8	3	1		1	390	382		
VALJ. ŽICE	1			5	6					172	169		
VALJ. DEB. FL.				2	2		1			173	162		
HL. VALJ. BELA				5	5	4	1	1		6	280	274	
HL. VALJ. JES.				1	1					225	218		
ŽICARNA				1	1	2	2			4	265	255	
PROFILARNA				1	1	1				1	71	71	
VRAT. FODR.						1				1	48	61	
JEKLOVLEK				1	1						155	150	
ELEKTRODE				1	1						255	250	
ŽELJAZNA											85	85	
STROJ. DEL.				1	1	2	2	2		6	340	323	
REMONTNE D.	1				1	3		1		4	505	501	
VZDRŽEVANJE	1				1	8				8	554	541	
ENERGETIKA				1	1	1		1		2	247	246	
TRANSPORT				4	4	1	2	1		4	375	372	
DS KO-PI											277	277	
DS K S I	1	1	3	5	4			1		5	350	350	
DS E T N				3	3	1		1	1	3	480	480	
DRUŽB. FREHR.				2	2						170	169	
SKUPAJ	4	1	54	59	35	15	9	2	2	63	6439	6351	

STAROSTNO STA BILI UPOKOJENI: Marija BLAGNE, 1928, Valjarna bluming-štel — 31 let v ŽJ in Mira JEKLER, 1931, E-TKRNG — OTK — 34 let v ŽJ.

Upokojenima sodelavkama želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLA: Teodor KOSTIČ, 1927, Valjarna bluming-štel — 26 let v ŽJ in Mitar MAJKIČ, 1953, Valjarna bluming-štel — 10 let v ŽJ. Svojem naši iskreno sožalje!

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri delavskem svetu TOZD Valjarna debele pločevine z dne 28. januarja 1983

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge:

REFERENT DELOVNE DOKUMENTACIJE, šifra 1309, U-3, 11 kategorija, 1 oseba

Pogoji:

- tehnična srednja šola,
- delo je na eno izmeno,
- izbrani kandidat bo opravil dvomesečno poskusno delo.

Prijave na posebnih prijavnih, ki jih dobite pri tajnici ali kadroviku, pošljite v roku 15 dni tajnici TOZD Valjarna debele pločevine.

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KO-FI

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge v komercialnem sektorju

»vodilni skladiščnik za RD« šifra 5250 U-3 12. ktg. — 1 oseba

Pogoji:

- srednja tehnična šola strojne smeri,
- eno leto delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice, z oznako »za delovno skupnost KO-FI«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

20. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD HVB Janez Pavlin je 27. januarja sklical 20. redno sejo, na kateri so najprej obravnavali pregled izvrševanja sklepov predhodne seje in pri tem ugotovili, da so bili vsi izvršeni. Izpolnjevanje pa je potrebno tudi sklepe, ki so dolgoročnejšega značaja, so poudarili na seji.

Odbor je sprejel na znanje oceno o izpolnjevanju operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za januar, ki jo je posredoval Bogdan Ravnik. Iz ocene je razvidno, da bodo skupni operativni program za januar dosegli le, če bo adjustaža obratovala tudi v soboto in nedeljo. Realizacija plana pa bo odstopala po asortimentu, in sicer pri nerjavnih jeklih zaradi pomanjkanja TVT iz valjarne štel. Podobno je tudi pri dinamom jeklih, kjer bo proizvodnja za januar skupno z uslugami (približno 997 ton) dosežena le 68 % glede na plan.

Odbor je ugotovil, da tudi planskih obveznosti za izvoz ne bo mogoče realizirati. Zaostaja izvoz pri nizkoogljčnih jeklih zaradi prekasne dobave TVT iz ČSSR in pri dinamom ter nerjavnih jeklih zaradi pomanjkanja polizdelka.

Predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za februar je posredoval vodja priprave dela Mladen Azinovič. Program predvideva 7.800 ton in 500 ton uslug, od tega nizkoogljčnih jekel 2.210 ton, ostalih jekel 2.400 ton, dinamom jekel 2.700 ton in nerjavnih jekel 490 ton.

Predlog izvoza za mesec februar predvideva 2.300 ton, od tega 1.300 ton dinamom jekel, 750 ton nizkoogljčnih jekel in 250 ton nerjavnih jekel.

Odbor je glede na situacijo z vložnim materialom ugotovil, da bo skupni operativni program za februar možno doseči, predvideva pa, da bodo nastajale težave z odpremo izvoznih količin, predvsem za Italijo, zaradi prevoza z železnico. Zaradi tega problema bo predvidoma v na-

slednjem tednu sestank s predstavnik železnice, na katerem se bodo dogovorili o načinu pakiranja in odpremljanja, da se preprečijo problemi oziroma vračila izvoznih pošiljk.

V nadaljevanju se je članom odbora Bogdan Ravnik posredoval dopolnitve pravilnika izračuna premij za višjo produktivnost. Dopolnitve se nanašajo na že sprejeti pravilnik izračuna premij za višjo produktivnost in obsegajo višje stopnje participacije za nekatera dela in naloge ter stimulirajo tudi ostala dela in naloge, ki do sedaj niso bila upoštevana. Dopolnila pravilnika je odbor za gospodarstvo sprejel soglasno s šestimi glasovi prisotnih in pričeno veljati s 1. januarjem 1983.

Predsednik odbora Janez Pavlin je člane seznanil z analizo doseženih premij za višjo produktivnost v mesecu decembru, ki so jo sprejeli brez pripomb.

Članom odbora je predsednik posredoval pregled reklamacij v mesecu januarju. Odbor je ugotovil, da je bilo v januarju osem reklamacij, od tega dve opozorilni, štiri reklamacije pa so bile iz izvoza. Odbor je ugotovil, da za nekatere reklamacije ni kriva TOZD. Zaradi reklamacij, ki so nastale po krivdi TOZD, odbor ponovno opozarja, da je potrebno še večjo pozornost posvetiti materialu za izvoz.

Ob zaključku seje je odbor sprejel na znanje sklepe odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne o stimulaciji za zbiranje odpadnega papirja in zadolžil predsedstvo OO ZSMS za akcijo zbiranja odpadnega papirja.

N. K.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

AKTIVNOST UČENCEV V OO ZSMS IN OO ZKS V CENTRU SREDNJIH ŠOL JESENICE

Kar naprej ocenjujemo aktivnost naših mladincev v osnovni organizaciji ZSMS in ugotavljamo, da je sicer večja in živahnija, vendar še preslaba. Še vedno je premalo učencev vključenih v življenje šole izven pouka, še vedno je vse preveč posameznikov, ki se šibijo pod težo velikega števila funkcij. Vseeno smo v tem letu le napravili korak naprej. Navezali smo stike z vojaško gimnazijo Franc Rozman-Stane v Ljubljani, vabimo in spodbujamo k sodelovanju tudi kranjske gimnazije, žal pa (po njihovi krivdi) ostajajo stiki z njimi le pri obljubah in željah in, kar je zelo pomembno, spet smo uveli ples. Ples, katerih namen ni zaslužkarstvo, temveč kulturna zabava, brez pijačevanja, pretepanja in razbijanja. Plesi so zaprti tipa, a ne zato, ker bi se hoteli distancirati od ostale jeseniške mladine, ampak zato, ker je vzdrževanje reda, preprečitev uničevanja že tako slabih prostorov šole možna le na ta način.

V načrtu imamo organiziranje razgovorov z različnimi temami: združevanje srednjih šol, usmerjeno izobraževanje itd. Pripravljamo tudi gostovanje glasbenih skupin, predavanja na različne teme s filmi ali diapozitivi in podobno.

Nekateri krožki po aktivnosti izstopajo. Omenila bi predvsem naš kvaliteten dramski krožek z mentorico prof. Črvo, takoj za njim kot vedno najbolj množično šolsko športno društvo pod mentorstvom prof. Kavčiča.

V naši sredini se je izoblikovala tudi skupnica štirih pesnic: Mojca Siekloča, Mateja Gašperšič, Vesna Pilipovič in Maruša Oblak, ki so že nastopale kot gostje v občinski knjižnici na Jesenicah in konec februarja pripravljajo nov nastop. Njihov mentor je že drugo leto prof. Valentin Cundrič, ki razmišlja, kako bi, kot sam pravi, zelo dobrim pesnicam omogočil samostojne pesniške zbirke v samozaložbi. Stroški ne bi bili pretirano visoki in mogoče bi pripomogle k uresničitvi teh načrtov OO ZSMS na Centru, šola sama in OK ZSMS Jesenice. Take zbirke bi pomenile ne le kulturni dosežek pesnic samih, temveč tudi šole in občine kot celote.

Tako, načrtov je dovolj, za njihovo realizacijo pa bo potreben interes večjega števila mladit, kakor tudi pedagogov in drugih občanov.

LOKALNA MDA V ŽELEZARNI

V sredo, 9. februarja, so mladi izvedli že tretjo lokalno mladinsko delovno akcijo v Železarni. Pobudniki te akcije so bili mladi iz osnovne organizacije ZSMS delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, na pomoč pa so jim priskočili tudi člani stalne mladinske delovne brigade »Železar«. Tako so mladi, bilo jih je 15, zbrali 3.200 kg papirja in ga odpremili na DINOS.

Z.

MLADI V TOZD VATROSTALNA

V sredo, 9. februarja, je bil v prostorih Vatrostalne sestanek OO ZSMS, na katerem so najprej pregledali dosedanje delo. Ker je bilo to prvo mandatno obdobje (OO je bila ustanovljena novembra 1981), so bili z dosedanjim delom delno zadovoljni. Predvsem je bilo delo oteženo zaradi močne fluktuacije. Najmanj so bili zadovoljni z delom delegatov v samoupravnih interesnih skupnostih zaradi pomanjkanja vsebinskih prispevkov mladit. Kot edino svetlo točko v preteklem obdobju so omenili šport.

Pri prihodnjih nalogah so navedli obravnavanje predloga pravilnika o delovnih razmerjih koncem februarja, kasneje pa bodo obravnavali tudi ostale pravilnike. V marcu bodo izvedli programsko-volilno konferenco in izdelali program nadaljnjega dela.

V razpravi so poudarili potrebo po organiziranju mladit v samskih domovih in njihovo vključevanje v življenje krajevnih skupnosti. V prihodnje nameravajo skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami obravnavati zaključni račun. Hkrati bodo v tekočem letu vodili akcijo »najboljši mladi delavec – samoupravljalec«, velik poudarek pa bodo dali organiziranju rekreacije za mlade delavce.

Roman Lavtar

MLADI V OO ZSMS v Centru postajajo aktivnejši in inventivnejši v največji meri po zaslugi predsednice OO ZSMS na Centru Simone Anderlič. Tega pa ne bi mogli trditi za njihovo aktivnost v osnovni organizaciji zveze komunistov na šoli, saj sta zaenkrat samo dva učenca člana ZKS in še to učenca četrtih letnikov. Bo ostala praznina, ko bosta ta dva učenca zapustila našo šolo? Čemu tako nezanimanje, celo odpor? Kaj odbija, kaj preprečuje mladim, da bi se vključili v organizacijo, ki se bori za izboljšanje človekovega življenja na vseh nivojih, ki razmišlja o napakah in krivicah in išče načine njihovega odpravljanja.

Na sestankih osnovne organizacije zveze komunistov se pogovarjamo prav o vsem, o vseh problemih ali dosežkih med nami, med učenci, v družbi, v svetu. Razgovori so zanimivi, prav nič suhoparni ali prisiljeni, posebno še, kadar govorimo o odnosih med učitelji in učenci, med učenci in učenci, učitelji in učitelji; kadar ocenjujemo svojo aktivnost, poštenost in sposobnost.

Ni malo učencev, ki si želijo zdravo, humano družbo, družbo, v kateri bo čim manj krivic, nepoštenja, goljufij in izkoriščanja. Strinjajo se, da samoupravni socializem, tako kot je teoretično zasnovan, vodi k tem ciljem, le da se v praksi vse prepegosto izrodi, da ga nismo sposobni izpeljati v zasnovani obliki. S to kritiko pa se njihova aktivnost navadno konča. Pa se ne bi smela. Ni dovolj kritizirati in kazati na napake. Treba jih je odpravljati, se boriti za izboljšanje pogojev živ-

ljenja, iskati nove načine in možnosti. In s tem se ukvarjajo člani zveze komunistov. Da, da, sliša sem. Prav zveza komunistov je pogosto neuspešna, dela napake in se moti. In ni malo članov, ki s svojo osebnostjo rušijo, namesto da bi dvigali ugled zveze komunistov. Toda to ni razlog, da se človek ne bi boril za tisto, kar misli, da je dobro in prav. Oziroma drugače – prav to je razlog, da se bori še odločneje. Seveda je razlika, ali si član zveze komunistov ali ne. Kot član se obvežeš, da boš reševal probleme in odpravljal napake in težave, kadar koli se bodo pojavile, ob vsakem času in v vsakem prostoru, ne le kritiziral, ampak aktivno reševal, – to je pomembno. Kot nečlan si lahko aktiven, kadar ti ustreza, če nisi preutrujen, če imaš čas, če te zanima itd. S tem vsekakor ne mislim vseh nečlanov, veliko je med njimi takih, ki bi lahko bili zgled marsikateremu komunistu, vendar je kljub temu vse preveč tistih, ki stoji ob strani, čakajo na napake, da bodo potem lahko dali duška svoji jezi in kritiki. Je razlika, seveda je.

In sedaj še tole vprašanje. Ali se ne bi morda, če bi pristopili v vrste zveze komunistov vsi tisti, ki vidijo napake, ki se jezijo nanje in zelo zelo in razumno razmišljajo, kako jih odpraviti, oziroma preprečiti njihov nastanek, potem izognili marsikateremu neuspehu, marsikateri zmoti in napačni odločitvi. Vsekakor bi več zrelih, zavestnih, poštenih in sposobnih ljudi preglasilo tiste manj sposobne, manj uspešne. Z zdravjo kritiko, osebnim zgledom in borbenim duhom bomo storili več kot s slabo voljo, negodovanjem in ignoranco.

Mentorica OO ZSMS na CSS
Magda Cundrič

»MLADINA SLOVENIJE '82« (8)

INTERESNO ZDRUŽEVANJE MLADIH – I

Teoretik naše samoupravne socialistične misli Edvard Kardelj je v svoji knjigi Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja poudaril naslednje: »Mislim, da mora biti glavna družbena funkcija (ZSMS in drugih mladinskih organizacij – to je družbenih organizacij in društev) prav to, da subjektivno usposablja in uvaja mlade ljudi v sistem samoupravne demokracije, se pravi v delegatski sistem, v katerem morajo mladi ljudje prevzeti enakopravno odgovornost pri sprejemanju ne samo tistih sklepov, ki neposredno zadevajo mladino, ampak tudi drugih.«

Mladeža človeka ni mogoče naučiti samoupravljanja, samoupravljalac bo postal samo, če bo samoupravljal, če bo deloval, razpravljal in usklajeval svoje posamične interese z interesi drugih, če bo znal razbrati in usklajevati posebne interese s širšimi družbenimi interesi, kratkoročne z dolgoročnimi, razlikovati interes delavskega razreda od interesov ostalih družbenih skupin, če bo znal iskati poti za doseg svojih ciljev v okviru razvoja celotne družbe.

V mladinskih in ostalih dokumentih piše, da so družbene organizacije in društva kolektivni člani, ali del fronte mladit, združenih v ZSMS, vendar se s tem kaj bistvenega ne spremeni. Zakaj? Vse doslej še nismo uspeli povezati obeh principov združevanja, to je družbenopolitičnega in interesnega. Učinkovito pa ju ne bomo povezali, oziroma ju ne bomo mogli, dokler ju bomo jemali kot takšna – kot

principa z različno osnovo in različno težo. Osnova je skupna tam, kjer gre za uveljavljanje specifičnih interesov mladit znotraj boja za socialistično samoupravljanje. V obeh primerih pa je pot enaka – torej vzgoja in samovzgoja znotraj lastne organizacije za vključevanje v celoten sistem političnega samoupravljanja socialistične družbe. Interes za plavanje, za ples ali igranje nogometa in uresničevanje tega interesa je v končni posledici prav tako družbenoekonomsko (razredno) pogojen.

Na vseh teh področjih posebnih interesov kaj hitro naletimo na ista protislovja kot v družbenoekonomski sferi, zato je njihovo reševanje tako politično delovanje, v kolikor nam tukaj »politično« v bistvu pomeni razredno. Če so za mladinsko organizacijo nekatera področja »bolj ali manj pomembna«, potem je to lahko samo zato, ker tako narekuje trenutna družbena situacija in položaj mladit, ki postavlja v ospredje nekatera eksistenčna vprašanja.

Če hoče torej mladinska organizacija uresničiti svojo vzgojno vlogo, mora mobilizirati te interese na najširši možni osnovi – na pripadnosti samoupravnemu socialističnemu sistemu. V bistvu pa je njena vloga še širša. Kajti ZSM zajema zelo mlade ljudi, to pripadnost samoupravnemu sistemu mora tudi soustvarjati, usmerjati in razvijati. Če namreč obstaja nezaupanje v samoupravno koncepcijo razvoja, potem to gotovo ni samostojno zraslo v glavah mladit ljudi, ampak je posledica določenih družbenih razmer (materialnega in idejnega okolja), v katerem mladi živijo.

N. J.

SEJA SVETA ZSMS SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V ponedeljek, 14. februarja, je bila v Ljubljani osma seja sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne. Delegati so obravnavali sklepe programske konference, ki je bila v mesecu decembru. Ugotovili so, da mladi v vseh delovnih organizacijah SOZD niso dovolj resno pristopili k realizaciji sklepov.

Za predsednika sveta ZSMS je bil evidentiran samo en kandidat, in sicer iz železarne Jesenice, čeprav je bil dogovor drugačen. Tako so za predsednika sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne izvolili Sreča Kavčiča iz železarne Jesenice, za podpredsednika pa Zdravka Salobirja iz železarne Štore.

MLADI so govorili tudi o povezovanju s koordinacijskim odborom sindikata SOZD Slovenske železarne, predvsem pa o povezavi s komisijami (komisijo za odlikovanja in priznanja).

Obravnavali so tudi akcije po programu, in sicer:

– obravnava zaključnega računa SOZD Slovenske železarne,

– akcija najboljši mladi inovator, – sodelovanje z aktivom borcev NOV pri pripravi srečanja borcev in mladine.

Z.

ZA BOLJŠE INFORMIRANJE V ZSMS

V četrtek, 10. februarja, so se na OK ZSMS zbrali tudi informatorji iz osnovnih organizacij ZSMS in se dogovorili o tem, da bi v prihodnje pripravljali informator. Tega naj bi potem pošiljali v vse OO ZSMS. Informator bo predvidoma izhajal mesečno, vendar so se dogovorili, da bo ob morebitni obilici prispevkov izhajal po potrebi. Če bo zadeva zažvela, bo to vsekakor korak naprej glede informiranja jeseniške mladine o tem, kaj se znotraj nje v občini dogaja. Kajti do sedaj so, vsi poskusi, da bi čim bolj informirali mladinsko javnost, propadli, ali pa ostali na pol poti.

Roman Lavtar

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

ASANACIJA OZEMLJA

ENOTE ZA POKOP UMRЛИH IN PADLIH ŽRTEV

Število in formacijski sestav teh enot je različen, odvisen od ocene ogroženosti, obsega mesta ter od kadrovske in materialne osnove. Zaradi organizacije in načina dela so enote organizirane po delih. Torej:

- del enote za iskanje, zbiranje in transport umrlih do zbirnega mesta,
- ekipa za identifikacijo umrlih in padlih,
- del enote za pripravo žrtve za pokop (pokop, sežig) in transport na mesto pogreba (pokopa),
- del enote za pokop umrlih.

V večjih mestnih jedrih organiziramo odred za asanacijo. Ta je sestavljen iz:

- komande odreda,
- čete za pokop umrlih in padlih žrtve,
- čete za odstranjevanje poginulih živali,
- čete za odstranjevanje škodljivih odpadkov,
- ekipe za identifikacijo.

V manjših mestih so organizirani vodi za asanacijo istega sestava (po službah) kot navedeni odred za asanacijo. Čete in vodi za asanacijo so opremljeni z ustrezno mehanizacijo (dozerji ipd.) ter transportnimi sredstvi (kamioni, poltovornjaki).

REŽIM DELA ASANACIJSKE SLUŽBE V OKVIRU CZ

Pred pričetkom asanacijskih del občinski štab CZ odredi naslednje ukrepe:

- sile in sredstva za izvedbo asanacijskih del,
- organizacije združenega dela, ki bodo sodelovale pri asanacijskih delih (fizično in materialno),
- zbirno mesto umrlih žrtve in poginulih živali,
- mesto in način identifikacije umrlih žrtve in poginulih živali,
- mesto in način pokopa (pokop, sežig, potop) poginulih živali,
- način vodenja evidence umrlih žrtve,
- zbirno mesto poginule žvine in nevarnih odpadkov,
- mesto in način uničevanja odpadkov in ostalih predmetov,
- način koordinacije dela, vodstva ter zveze med posameznimi enotami.

Asanacijska dela tečejo istočasno z angažiranjem vseh dostopnih sil in sredstev – za doseg čimprejšnjega normalnega življenja na prizadetem področju. Komunalne službe takoj odpravijo napake na komunalnih objektih in instalacijah (kanalizacijska mreža ipd.). Elektro distribucijsko podjetje čimprej zagotovi redno dobavo elektro energije. Trgovska mreža pa čimprej zagotovi redno dostavo in delitev prehrabnih artiklov v improviziranih delilnicah. Predvsem je treba najhitreje nevtralizirati nevarna žarišča širjenja nalezljivih bolezni. Če ne gre drugače, je potrebno uvesti začasno karanteno.

Trupla umrlih in padlih žrtve je potrebno čimprej (po identifikaciji) spraviti v plastične vreče in krste, potem pa odpeljati (sledi prehodna evidenca žrtve) na vnaprej odredeno pokopališče.

KRITERIJI IN NORME PRI ASANACIJI

Število enot in obveznikov se določa po kriteriju in izračunu, da en obveznik civilne zaščite pokoplje eno truplo v osmih urah. Trupla poginule živali pa v štirinajstih urah. Ali povedano drugače: enota za asanacijo, sestavljena iz sto obveznikov, pokoplje sto človeških trupel v osmih urah, vendar samo 40–50 poginulih živali.

Te enote so opremljene z rovkopaci, dozerji oziroma buldožerji. Ročno delo bi zahtevalo preveč ljudi in orodja.

Enote, ki opravljajo delo v kontaminirani coni, so opremljene z zaščitno opremo. Na kontaminiranih področjih je nujno upoštevati naslednje:

- uporabiti osebni zaščitni komplet,
- gibanje in premiki v samo vnaprej določenih smereh,
- premike izvajati samo z vozili (ne peš!),
- zadrževanje na kontaminiranem področju samo krajši čas, sledi nujna zamenjava (naslednja izmena),
- dviganje prahu naj bo minimalno,
- počitek pri delu je prepovedan – sedenje prav tako,
- ne kadijo, ne pijejo in ne jedo na kontaminiranem zemljišču.

Po zaključnih delih se ekipa za asanacijo umakne (odpelje) na vnaprej določeno mesto za samodekontaminacijo in delno dekontaminacijo obleke in opreme. Ko tam opravijo predvidena dela, se odpeljejo na dekontaminacijsko postajo, kjer opravijo popolno dekontaminacijo (osebna in oprema).

Navedena dela so kompleksna in zahtevajo kondicijsko in strokovno dobro pripravljene ekipe.

TAKEGA PLESA PA ŠE NE

Pustni ples, ki sta ga organizirala koordinacijski svet ZSMS Železarne in MDB »Železar«, je bil resnično nekaj novega. Ne toliko zaradi plesalcev in glasbe, ampak zaradi njegove vsebine in prijetnega razporeda.

Med plesom je za dobro razpoloženje skrbela cela vrsta mladincev. S svojim nastopom sta navdušila predvsem amaterska čarovnika. Silvano in Andy, ki sta prikazala precej trikov z vrvjo, ruticami, kockami, pa tudi nekaj komične magije je bilo vmes. Plesišče je bilo v času njunega nastopa kar premajhno za vse radovedneže, ki so jima hoteli gledati pod prste.

Tudi trio Bernarda, Igor in Mirko so z raznimi zabavljivkami in šaljivimi kvizi zabavali plesalce. Svoj delež k prijetnemu razpoloženju so prispevale tudi maske, ki jih je bilo zelo veliko in ena boljša od druge. Žirija, ki je najboljšim petim maskam podelila praktične nagrade, res ni imela lahkega dela.

Žirija, ki so jo sestavljali štirje obiskovalci in natak Drago, je odločila, da je bila najboljša maska Pločevinko (tak kot kositerni mož iz pravljice Čarovnik iz Oza). Prejel je

zlojstvo in prenosno stranišče za najmlajše, zelo primerno za izlete in dopustovanje in okusno rolado.

Drugo nagrado, štiri litre kakovostnega vina in pleteno košaro, je prejela šestnajstnaga, osem metrov dolga pisana gosena. Po odločitvi žirije sta tretjo nagrado zaslužila naftni mototec – šejk in njegova plesalka. Upamo, da jima je nagrada teknila, saj sta dobila pečenega polnjenežnega in obloženega piščanca. Četrto in peto nagrado sta prejela pošast iz Vojne zvezd in Arafat z depozitom. Pošast se je zadovoljila s kuhinjskim priborom za pripravo mesa in pleteno košaro, Arafat pa s kuhinjskim priborom za pripravo mesa (brez košare).

Za glasbo je skrbel ansambel Lešnik, za dobro razpoloženje pa vsi. Ples je trajal pozno v noč, obiskovalci so bili zadovoljni, nastopajoči pa tudi.

Najbolj pa so bili zadovoljni organizatorji, saj so mladi in starejši prijetno zabavali, ples pa se je končal brez razbijanja steklenic in pretepotov. Upam, da bo tako tudi prihodnjici, če bomo organizirali kaj podobnega.

Lili

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

DS za ekonomiko, tehnično kontrolo
in raziskave ter novogradnje

17. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta delovne skupnosti E-TKR-NG Danilo Svetlin je sklical 17. sejo 4. februarja in delegatom predlagal v obravnavo šest točk dnevnega reda.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da je ostal nerealiziran sklep: obravnava pravilnika o ugotavljanju z delom pridobljenih zmožnosti, ki so ga uvrstili na dnevni red te seje, deveta točka 16. seje in dopolnitev k t.č. 2, katero je pripravila strokovna služba z namenom, da ne bi v bodoče prihajalo do napačnih tolmačenj sklepa, ki obravnava kriterije delitve OD v delovni skupnosti. Ostali sklepi so bili realizirani.

Po obrazložitvi predloga dopolnitve druge točke 16. seje je predstavnik raziskovalnega oddelka pripomnil, da je iz obrazložitve strokovne službe razvidno, da v delovni skupnosti delavci, ki delajo v normi, niso upravičeni do dodatnih kriterijev nagrajevanja. Zanimalo ga je, če je tak sistem nagrajevanja tudi v temeljnih organizacijah. Zakaj potem kalilci in kovarji raziskovalnega oddelka, ki delajo v istih delavnicah kot kalilci in kovarji strojnih delavnic, po sedanjih kriterijih nagrajevanja ne morejo doseči enakih osebnih dohodkov, ampak so osebni dohodki delavcev strojnih delavnic znatno višji, čeprav je delo enih in drugih približno enako.

Pojasnilo je bilo, da mora delavec v temeljni organizaciji za 60–70 % doseganje norme izkoristiti maksimalno 90 % svojega delovnega časa ali še več. To pomeni, da mora stroj, pri katerem delavec dela, obratovati ves prosti čas in se ne sme ustaviti niti med malico. Če je izkoristek delovnega časa tako visok tudi pri delavcih v delavnicah RO in OTK, potem ni vzroka, da ti delavci ne bi imeli priznanih tudi dodatnih kriterijev v nagrajevanju delovne skupnosti. Če pa je izkoristek delovnega časa nižji, potem bi bilo potrebno izdelati določene korekture norm.

Na osnovi obravnave je delavski svet sklenil, da se dopolnitev, ki jo je izdelala strokovna služba, odloži do naslednje seje. Oddelek za študij dela, časa in nagrajevanje so zadovoljili, da izdelajo analizo doseganja norme in predlog potrebne dopolnitve tega sistema v delavnicah delovne skupnosti, ki delajo v normi. Pripravi mora tudi primerjavo med enakimi delovnimi nalogami in opravili delavcev RO in strojnih delavnic, z enakimi kategorijami. Izdelano analizo in predlog morajo obvezno obravnavati vse samoupravne delovne skupine delovne skupnosti, E-TKR-NG, nato bo delavski svet o tej problematiki ponovno razpravljala na naslednji seji.

Na delegatsko vprašanje raziskovalnega oddelka o deveti točki 16. seje je bilo pojasnjeno, da je pripravljen variantni predlog reorganizacije delovne skupnosti in s tem tudi reorganizacija raziskovalnega oddelka. Predlog, ki je bil izdelan v več variantah, je bil predložen poslovodnemu odboru Železarne, vendar še ni bil opravljen razgovor o tem, katera varianta reorganizacije delovne skupnosti bi bila najbolj smotna. Ta dejavnost, so poudarili na seji, naj se pospeši po postopku, ki je predpisan.

Predstavnik raziskovalnega oddelka je menil, da se to pojasnilo nanaša na celotno reorganizacijo delovne skupnosti. Delegatsko vprašanje samoupravne delovne skupine RO pa se nanaša na mikroreorganizacijo, ki je bila obravnavana že leta 1981. Predlog te reorganizacije je podprl izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata delovne organizacije in je poslovodni odbor dobil takrat konkretno zadolžitev za izvedbo tega predloga. Sodelavci RO so pripravili nekaj predlogov kot osnovo za razpravo, vendar do podrobnejših razgovorov v zvezi s tem nikoli ni prišlo. Menil je, da ni ovire, da mikroreorganizacije ne bi mogli izvesti še pred reorganizacijo celotne delovne skupnosti.

V razpravi je bilo rečeno, da je reševanje nekazanih problemov mikroreorganizacije v raziskovalnem oddelku predvsem v pristojnosti strokovne službe in ne poslovodnega odbora Železarne. Delavski svet se o tem ne more opredeliti, dokler natančno ne bo seznanjen s tem, če je ta mikroreorganizacija dejansko potrebna in v korist dela celotne delovne organizacije.

Po obširni razlagi strokovnega delavca RO o predlogu mikroreorganizacije so sklenili, naj poslovodni odbor Železarne do naslednje seje delavskega sveta poroča, kaj je bilo o tem vprašanju narejeno od 8. maja 1981 dalje.

Obravnavali so informacijo delegata delavskega sveta Železarne, da postopek predlaganja delegata v občinski skupnost za ceste, ni bil pravilen, ker takrat še ni bilo znano, če je samoupravni sporazum o ustanovitvi te skupnosti v Železarni sprejet ali ne. Čeprav delegati na seji o tem niso razpravljali, se je pojavila ponovna nepravilnost v sklepih seje, ki navajajo, da so bili delegati na seji potrjeni.

V zvezi s to informacijo je delavski svet E-TKR-NG zahteval, da se na naslednji seji delavskega sveta Železarne zahteva popravek sklepov. Zahtevali so tudi osebno odgovornost tistih, ki so to povzročili oziroma dali razlago, ki ni v skladu z dejanskim stanjem, kar ni prvi primer.

Na zahtevo odbora za gospodarstvo delovne skupnosti, da se delavskemu svetu predloži podrobna obrazložitev spornih terjatev do hokeja kluba Jesenice, je računovodkinja delovne skupnosti Francka Pestotnik pojasnila, da hokej klub Jesenice prosi delavski svet delovne skupnosti E-TKR-NG za odpis terjatev za nadomestilo osebnega dohodka za

leto 1982 trem igralcem kluba, ki so zaposleni v delovni skupnosti, v višini 205.269,60 din. Prošnjo utemeljuje s tem, da klub nima sredstev za plačilo teh terjatev. Občinska smučarska zveza prosi za odpis terjatev iz naslova osebnega dohodka v višini 1.288,20 din in GRS Kranjska gora-Rateče 1.464,40 din. Odpisane terjatev se pokrivajo iz sredstev: drugi poslovni stroški.

Iz pojasnil in razprave so delegati delavskega sveta ugotovili, da je možnost izterjatve refundacij iz naslova osebnega dohodka minimalna, po treh letih pa avtomatično zastara. Z glasovanjem so sprejeli sklep, da se vse tri sporne terjatev odpišejo.

Delavski svet je v nadaljevanju obravnaval pravilnik o ugotavljanju z delom pridobljenih zmožnosti in pripombe nanj. Ugotovili so, da je pripombe na pravilnik, ki so jih dale samoupravne delovne skupine, uskladi odbor za uresničevanje zakona o združenem delu. Na osnovi teh ugotovitev so pravilnik s pripombami delegati potrdili in sklenili, da se izdela čistopis pravilnika.

Delegati so bili seznanjeni s prošnjo Jakoba Rozmana iz raziskovalnega oddelka za soglasje opravljanja obrtne dejavnosti ključavničarstvo in druga drobna dela kot postranski poklic. Prošnjo mu je odbor za kadre in medsebojna razmerja pri delovni skupnosti s soglasjem vodstva raziskovalnega oddelka ugodno rešil.

Delavski svet je zadolžil vodje samoupravnih delovnih skupin, da se osnutki samoupravnih dokumentov, ki so bili kot priloga objavljeni v glasilu Železar, v samoupravnih delovnih skupinah obravnavajo v rokih, ki so bili predpisani. Delegati so osebno zadolženi za realizacijo tega sklepa.

A. V.

21. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

V ponedeljek, 7. februarja, so se na 21. redni seji sestali člani odbora za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne.

Pri pregledu izvrševanja sklepov so ugotovili, da ni realiziran sklep prejšnje seje – vodja splošnega sektorja bi članom odbora moral posredovati pravilnik o uporabi motornih vozil in zasebnih motornih vozil za službene potrebe Železarne. Še vedno ni realiziran sklep 19. seje – odobreno službeno potovanje Borisu BREGANTU in Borisu PESJAKU v ZDA.

Obravnavani sta bili dve poročili in oceni opravljenih službenih potovanj v tujino, in sicer:

– Zdravka KOŠIRJA iz Milana ŽELEZNIKA iz temeljne organizacije Remontne delavnice v ZRN k firmi Messer Griesheim v Frankfurt, kamor sta potovala na usposabljanje. Železarna je sklenila s to nemško firmo pogodbo o dobavi stroja za avtogeno rezanje debele pločevine z numeričnim krmiljenjem in se dogovorila za usposabljanje naših delavcev. Na posebnem seminarju sta osvojila osnovna znanja za področje vzdrževanja regulacije in avtomatizacije na novem sektorju. V taki obliki in z delom na sami napravi bo potrebno še poglobljati poznavanje tega, za Železarno precej novega področja dela. Potovanje je bilo ocenjeno kot uspešno.

– Valentina ERJAVSKA iz komercialnega sektorja v Katowice na Poljsko, kamor je potoval na sklenitev pogodb za I. polletje 1983. V okviru menjave s Poljsko so bili opravljeni razgovori o zaključevanju

za leto 1983 ter pregled realizacije pogodb za leto 1982 skupno s predložitvijo reševanja posameznih vprašanj. Glede na obseg menjave v letu 1982 kot tudi na obseg in interes za realizacijo predvidenih količin v letu 1985 se ocenjuje potovanje kot uspešno in koristno.

Odbor je obravnaval tudi predlog nadomestil stroškov za službena potovanja in drugih nadomestil, ki bremenijo materialne stroške. Predlog je posredoval oddelku za nagrajevanje (sektor za ekonomiko in organizacijo), pripravila pa ga je delovna skupina SOZD Slovenske železarne za usklajevanje izdatkov, ki bremenijo materialne stroške. Predlog je bil sprejet z nekaj spremembami in pripombami, veljati pa je začel od 7. februarja dalje.

V nadaljevanju so bile obravnavane še: informacija o sklepu odbora za gospodarstvo, vloga Železarskega izobraževalnega centra, pregled službenih potovanj v mesecu decembru 1982 in za leto 1982.

Janez VILMAN iz komercialnega sektorja je postavil delegatsko vprašanje: Kako je mogoče, da se lahko kupci sprehajajo po skladiščih v Železarni Jesenice? Predlagal je, da bi se vstopna dovoljenja dobila samo pri eni ali dveh osebah, obvezno pa bi kupca morala spremljati določena oseba. Odgovor in predlog za rešitev problema bo do prihodnje seje pripravil vodja splošnega sektorja.

CPSI – D. L.

Del aglomeracije (Foto S. Kokalj)

TOZD Žičarna

19. SEJA DELAVSKEGA SVETA

19. redna seja delavskega sveta TOZD Žičarna je bila v ponedeljek, 31. januarja. Na začetku so ugotovili, da so sklepi prejšnje seje realizirani v celoti.

Nato je predsednik centralne inventurne komisije poročal o ugotovljenem stanju na dan 31. decembra 1982, ki je sledeče: pri osnovnih sredstvih ni bilo ugotovljenih viškov ali manjkov, pri investicijah v teku se ugotovljeno stanje ujema s knjigovodskim, pri surovinah in materialih se dejansko stanje ujema s stanjem na kartoteki in materialnim dnevnikom, pri nedokončani proizvodnji in polproizvodih je minimalen višek, ki je nastal pri tehtanju. V TOZD Jeklovlek je vrednostni višek, ki je nastal zaradi dinamičnih zamenjav, pri žici v TOZD Elektrode in Željarna pa je višek zato, ker se proizvodnja v TOZD Žičarna tehta, ko pa se odpremlja, se ponovno ne tehta več. Pri gotovih izdelkih je razlika minimalna in je nastala pri tehtanju. Pri denarnih sredstvih, terjativah in obveznostih se dejansko stanje ujema s knjiženim, razen v primerih, ko originalni dokumenti še niso bili zajeti v knjigovodstvo glavne knjige.

Na poročilo o inventuri je delavski svet sprejel ugotovitve, da so inventurne komisije delale v skladu s pravilnikom o inventuri in da se presežki knjižijo kot izredni prihodki.

V nadaljevanju seje so sprejeli sklep, da se Albinu Lipuščku podeli nagrada za uspešno delo v višini 1.500 din.

Na zborih delavcev so bili obravnavani naslednji samoupravni sporazumi: dodatki k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov SIS občine Jesenice za obdobje 81–85 za leto 1983, predlog sprememb samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb krajevnih skupnosti v občini Jesenice v obdobju 81–85, ki sta bila sprejeta z večino 77 % glasov glede na trenutni stalež. Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za nadaljnji razvoj hokeja na Jesenicah za obdobje 1983–85 pa zaradi številnih pripomb še ni bil sprejet.

Sprejeli so pripombo, da je treba odvajati sredstva za potrebe SIS le do višine, sprejete z dodatki k samoupravnim sporazumom, potem se zbiranje preneha, ker bi ta sredstva tako morala biti vrnjena TOZD.

Sprejeli so tudi pripombo, da je treba pripraviti poročilo o razdelitvi in koriščenju v lanskem letu zbranih

sredstev po samoupravnih sporazumih o združevanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb KS v občini Jesenice.

Sprejeli so sklep o razpisu referendumu za 22. februar, in sicer za sprejem sprememb in dopolnitev pravilnika o osnovah in merilih delitve OD in sklada skupne porabe v TOZD za dodatne stimulacije in za oceno delovne uspešnosti. Pravilnik izračuna premij za višjo produktivnost bo kot dodatek vključen v pravilnik o osnovah in merilih za delitev OD.

Sprejeli so sklep, da se nočna izmena na delovno soboto prenese na prsto soboto v istem mesecu. Delovodje so zadolžili, da zagotovijo normalno obratovanje brez povečane odsotnosti. Delegati so potrdili oceno delovne uspešnosti za vodjo TOZD v višini 18 %.

Ob koncu seje so potrdili predlog inventurne komisije za likvidacijo nekaterih osnovnih sredstev zaradi dotrajanosti oz. izrabljenosti. Komisija je pri pregledu inventurnih spisov in osnovnih sredstev ugotovila, da se knjiženo stanje ujema z dejanskim.

S. M.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

V zvezi s težko situacijo zahodnonemške železarske industrije je bil pred kratkim izdelan nov predlog o združitvi največjih železarskih družb v dve grupaciji. V prvi z imenom »Rhein« bi se naj združila družbi A. Thyssen in Fried. Krupp, medtem ko bi drugo z imenom »Ruhr« sestavljale družbe Hoesch, Klöckner in Salzgitter-Peine. S tem predlogom je seveda pred nedavnim predvidena združitve družb Krupp in Hoesch postala brezpredmetna. Predlog, ki so ga pripravili trije znani zahodnonemški bančniki in železarski strokovnjaki, je bil pred kratkim že predložen zahodnonemški vladi v Bonn. Ta ga je takoj pričela proučevati in bo v kratkem podala svoje mnenje, za katerega predvidevajo, da bo glede na sedanjo situacijo pozitivno.

21. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V torek, 1. februarja, je bila 21. redna seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Žičarna. Člani so bili seznanjeni z izvajanjem sklepov predhodne seje. Razen sklepa o dodelitvi denarne nagrade Albinu Lipuščku so bili vsi realizirani. Ta sklep se na opozorilo oddelka za nagrajevanje razveljavi in sprejme nov sklep, da Albin Lipušček dobi za prizadevno in vestno delo nagrado v višini 1.000 din.

V nadaljevanju so obravnavali dosežene proizvodne rezultate v decembru, ko so dosegli 5.329 ton skupne proizvodnje, od tega 3.926 ton za prodajo in 1.401 ton za domačo predelavo. Doseženi izplen je bil 96,68 %, storilnost 203,1 kg na uro in na zaposlenega, povprečni OD na zaposlenega je bil 14.724 din.

Potrili so operativni program za februar, in sicer: skupna proizvodnja 5.000 ton vlečene žice, od tega 3.840 ton za prodajo in 1.160 ton za domačo predelavo. Izvoz je predviden v višini 850 ton vlečene žice.

Sprejeli so tudi poročilo o doseženih proizvodnih rezultatih za leto 1982, ki so naslednji: skupna proizvodnja 56.314 ton ali 97,09 %

družbenega plana, od tega je bilo za prodajo 41.387 ton in za domačo predelavo 14.927 ton vlečene žice. Izvozili so 9.039 ton vlečene žice. Doseženi celotni izplen je bil 96,75 %. Slabši so bili rezultati v kvalitnem asortimentu, posebej še pri patentirani žici, katere so izdelali le 11.245 ton. Specifična poraba potrošenega materiala je v glavnem v okviru porabe preteklih let, le poraba votlic je precej večja.

Odškodnina za izposojeno orodje se s sklepom odbora zviša z 10,00 na 50,00 din.

Oceno delovne uspešnosti za vodjo TOZD so potrdili v višini 18 %.

S. M.

Naša novinarka v pogovoru s sodelavko (Foto S. Kokalj)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD TRANSPORT

Letna konferenca osnovne organizacije sindikata TOZD Transport je bila 21. januarja v spodnjih prostorih Kazine. Udeležila sta se je tudi bivši in novi vodja temeljne organizacije in član izvršnega odbora sindikata Železarne.

Po pozdravu predsednika izvršnega odbora so izvolili delovno predsedstvo, zapisnikarja, overovatelja zapisnika in verifikacijsko komisijo.

Po ugotovitvi verifikacijske komisije, da se je letne konference udeležilo vseh 38 delegatov sindikalnih skupin, je o delu osnovne organizacije v preteklem letu poročal njen predsednik. Sindikat je v teh težkih gospodarskih pogojih posvetil vso pozornost tekoči problematiki, predvsem delitvi osebnih dohodkov po delu in prizadevnosti posameznih oddelkov oziroma posameznih delavcev. Predsednik je zaradi težkih pogojev gospodarjenja, zaradi pomanjkanja rezervnih delov, velike fluktuacije in pomanjkanja delavcev apeliral na vse člane sindikata, da z boljšim in vestnim izvrševanjem delovnih nalog pripomorejo k gospodarski stabilnosti in k boljšim rezultatom dela.

V preteklem letu je imel izvršni odbor devet sej in več zborov delavcev po oddelkih, na katerih so obravnavali dokumente za deseti kongres Zveze sindikatov Slovenije in deveti kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, osnutek samoupravnega sporazuma o enotnem urejanju stanovanjskih vprašanj in pravilnik o urejanju stanovanjskih vprašanj. Udeleževali so se vseh seminarjev, ki jih je organiziral občinski sindikalni svet, kupovali pa so tudi strokovno literaturo.

O delu posameznih komisij so poročali referenti. Najuspešnejša je bila športna komisija, saj se je rekreacije in tekmovalnosti v okviru Železarne

udeleževalo precej delavcev, dosegali pa so tudi lepe uspehe.

Kulturna komisija je skrbela predvsem za ogled predstave jesenskega gledališča. Referent za izlete in oddihe je poročal o številu članov, ki so letovali v počitniških domovih Železarne in o slabem odzivu na organizirane izlete. Čeprav je bila dana možnost posameznim sindikalnim skupinam, da organizirajo izlete po svoji želji, so se raje odločali za organizacijo piknikov v različnih gostiščih. Meni, da to ni prav in da bi morali denar nameniti za poučne in prijetne izlete. Podprl je predlog predsednika, da sindikat za izlete prispeva na osebo po 500 din, za piknike pa 250 din.

Po poročilu blagajničarke o realizaciji prihodkov in odhodkov v letu 1982 je nadzorni odbor sporočil, da je poslovanje blagajniških knjig pravilno in zelo vzorno.

O delu temeljne organizacije v preteklem letu je poročal bivši vodja TOZD. Posebej je poudaril, da so delavci TOZD Transport sprejeli vse stabilizacijske ukrepe z velikim razumevanjem in se ravnali po priporočilih in navodilih. Zato je TOZD Transport popolnoma zadovoljivo izvršila vse naloge, čeprav so bili pogoji težki. Dobro je delovala tudi samoupravna organiziranost in vse odločitve so bile samoupravno podprte. Lani so iz združenih sredstev za amortizacijske zamenjave kupili težki kamion, kombibus in osebni avto. Okrog 50 milijonov din so prenesli v letošnje leto za nakup težke lokomotive, saj lani zanjo niso uspeli zbrati potrebnih deviz. Sredstva investicijskega vzdrževanja so delno porabili za vzdrževanje tirov in cest, večji del pa je bil uporabljen za začetna dela rekonstrukcije stavbe DMV, kjer bodo v prihodnje lahko popravljali tudi težko mehanizacijo. Delavci pa so predvsem nezadovolj-

ni zaradi neustreznega nagrajevanja. Napredek so dosegli na področju kategorizacije del, saj so se v glavnem izenačili s sorodnimi in enakimi deli v drugih temeljnih organizacijah, zaostajajo pa na področju delitve iz premijskega sistema. Tudi to se je uredilo in z začetkom letošnjega leta tudi v TOZD Transport prehajajo na premijsko nagrajevanje.

O nalogah v letu 1983 je spregovoril novi vodja temeljne organizacije. Poudaril je, da letos ni predvidenih nobenih večjih razvojnih načrtov, kupili bodo verjetno le novo motorno drezino z dvigalom (vredna okrog 6 mio din), nov težji kamion, kombifurgon za prevoz hrane in nekaj opreme za vzdrževalne delavnice. Večje spremembe bodo šele čez leta, ko bodo z izgradnjo nove jeklarne začeli uvajati tudi paletni transportni sistem za težke tovore.

Razprave na poročila skoraj ni bilo, zato so po pozdravu in spodbudnih besedah predstavnika izvršnega odbora sindikata Železarne izvolili novo tajnico izvršnega odbora. Vse delegate so opozorili, da se v aprilu pripravljajo volitve v samoupravne organe in zato morajo v svojih sredinah pregledati, katerim delegatom je potekel mandat in pripraviti predloge za nove delegate.

Predsednik izvršnega odbora je ob zaključku konference vsem lani upokojenim sodelavcem izročil darila.

TOZD ELEKTRODE

Osnovna organizacija sindikata TOZD Elektrode je imela letno delovno konferenco 29. januarja v prostorih Kazine. Konference se je udeležil tudi predsednik sindikata Železarne.

Po izvolitvi organov konference je verifikacijska komisija sporočila, da so se konference udeležili vsi delegirani delegati. O delu osnovne organi-

zacije v preteklem letu so nato poročali predsednik, blagajnik izvršnega odbora in nadzorna komisija. Nato je poročal še vodja TOZD. Poudaril je, da je bilo poslovanje temeljne organizacije lani zelo težko, ker so med letom zašli v finančne težave zaradi velikega nesorazmerja med cenami surovin in končnih izdelkov. Problematika na tem področju je še vedno pereča in ni pošteno rešena za celoten jugoslovanski trg. Zato so zamenjali domače tržišče in se usmerili v izvoz. Tudi sanacijski program je dal določene rezultate. Znotraj TOZD so skušali zagotoviti še večji red na vseh področjih in tudi izven TOZD so nekatere naloge že izpolnile.

Po vseh poročilih je sledila razprava. Delo osnovne organizacije je bilo ocenjeno kot zelo dobro. Tudi druge družbenopolitične organizacije so bolj aktivno sodelovale kot prejšnja leta. Slabi pa so delovni pogoji v TOZD, zato je tudi bolezenska odsotnost visoka. Prizadevati si bodo morali, da bi izboljšali delovne pogoje in tako zmanjšali tudi odsotnost. Urediti morajo dobavo surovin in v oddelku rezalnica kupiti vsaj dva rezalna stroja, da bo proizvodnja nemoteno potekala.

Razrešili so dosedanjega predsednika izvršnega odbora in izvolili novega — Viljema NOČA.

Za dolgoletno delo v temeljni organizaciji so se zahvalili upokojenim sodelavcem in jim izročili skromna darila.

TOZD ENERGETIKA

Enajsta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Energetika je bila 31. januarja.

Po ugotovitvi, da dva sklepa prejšnje seje nista bila izvršena, so pregledali priprave na letno konferenco osnovne organizacije, ki jo bodo organizirali 18. februarja. Nanjo bodo povabili vse člane izvršnega odbora, vodjo TOZD, predsednike samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij, delegata izvršnega odbora sindikata Železarne, delegata občinskega sindikalnega sveta, vse lani upokojene sodelavce in najuspešnejše športnike temeljne organizacije v preteklem letu. Konference se bodo udeležili tudi delegati sindikalnih skupin in drugi člani kolektiva.

Na vsakega upokojenega bodo kupili darilo v vrednosti 3.000 din in sedemnajst nagrad v vrednosti po 1.700 din za najboljše športnike.

Zadolžili so ožji izvršni odbor, da pripravi vse potrebno za nemoten potek konference. Tudi referenti morajo pripraviti poročila o delu posameznih komisij.

Pregledali so predlagane kandidate za člane samoupravnih organov ter njihovo kandidaturo podprli.

Na letni konferenci bodo zamenjali tudi neaktivne člane izvršnega odbora.

Za podelitev srebrnega znaka sindikata naj kandidate predlagajo delovne skupine.

Člane SIS so opozorili, naj se udeležijo seminarjev.

Nogometnemu klubu Jesenice so zavrnili prošnjo za denarno pomoč. Dvema sodelavcema pa so ob 50-letnici izročili knjigi. Za sodelavca so izvršni odbor konference sindikata Železarne zaprosili za denarno pomoč.

Železarski globus

ZDA

Vlada ZDA in Evropska gospodarska skupnost sta pred kratkim sklenili sporazum o omejitvi izvoza železarskih izdelkov v ZDA do leta 1985. Na osnovi tega sporazuma bodo zahodnoevropske železarne omejile svoj izvoz ogljikovih in legiranih jekel na 5,44% potreb tržišča v ZDA. Istočasno so pod pritiskom zahodnoevropskih železarne povečali delež cevi in cevnih izdelkov na 5,9% potreb tržišča v ZDA. Prejšnji količini sta bili za ogljikova in legirana jekla dobrih 6% in pri ceveh ter cevni izdelkih celo 16%.

PREGLED SESTANKOV SDS

Med zapisniki, ki smo jih prejeli minuli teden, je še vedno precej takšnih, ki se nanašajo na izvajanje programa samoupravnih aktivnosti v januarju (dodatki k samoupravnim sporazumom o temeljnih plana samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice za obdobje 1981—1985, predlog sprememb samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevnih skupnostih v občini Jesenice za obdobje 1981—1985, predlog samoupravnega sporazuma o solidarnem združevanju sredstev za nadaljnji kvaliteten razvoj hokeja na Jesenicah v obdobju 1981—1985). Ponekod pa SDS obravnavajo že tudi pravilnike (o varstvu pri delu, o delovnih razmerjih, o disciplinski in odškodninski odgovornosti). Opazna je tudi sindikalna aktivnost SDS (evidentiranje delegatov za samoupravne organe ter delegatov za letne programske konference OOS). Vendar pa bomo iz zapisnikov kot običajno povzeli predvsem tista stališča, vprašanja in predloge delavcev, ki se nanašajo na ožjo obratno problematiko.

SDS plavž 3 (TOZD PLAVŽ) je obravnavala vse tri omenjene pravilnike, izvolila pa je tudi tri delegate za letno sindikalno konferenco.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 2, 3 in 4, livna jama 1, 2, 3 in 4, staro železo 2, 3 in 4, elektropeči 1, 3 in 4, BBC peč, kontiliv 1 in 2, priprava ferolegur, predelava talilniških odpadkov, kamnolom Trebež ter ponvično gospodarstvo 1, 2 in 3 (od nekaterih tudi po dva). SDS staro železo 3 je razpravljala o kadrovske problematiki v pripravi vloška. Meni, da je treba nameniti več pozornosti zlasti tistim kadrom, ki delajo na ključnih delovnih mestih (žerjavovodja, tehtalci ipd.). SDS elektropeči 1 je na sestanku predlagala, naj se dva sodelavcema, ki sta imela 27. decembra lani delovno nezgodo in bolujeta še sedaj ter sta tako oškodovana pri osebnem dohodku, dodeli enkratna razlika OD v višini 3000 dinarjev. SDS elektropeči 4 v zvezi z odgovorom na vprašanje, ki so ga postavili na sestanku dne 18. decembra lani, omenja, da se je »vprašanje nanašalo na izpolnitev plana EA peči in ne na celotni plan EA + EL, kakor jim je poslan odgovor«. SDS nadalje omenja, da posada livne jame že dalj časa dela z enim delavcem manj in zato vprašuje, »kako je z manjkajočimi urami, če so le te omejene«. Glede izvrševanja plana so mnenja, da je zaradi iztrošenosti peči težko dosegljiv (večkrat prihaja do daljših nepredvidenih zastojev zaradi vzdrževanja peči). Tudi SDS predelava talilniških odpadkov opozarja na kadrovske problematiko, vendar je kopija zapisnika tako slaba, da je nemogoče povzeti smisel tega opozorila. Člani SDS ponvično gospodarstvo 1 so bili med drugim seznanjeni tudi z informacijo o porastu števila poškodb na tem oddelku v lanskem letu v primerjavi z letom poprej.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna predelava 1 in 3, adjušta 2 ter brusilnica 2 in 3. SDS hladna predelava 3 se pritožuje, da v novi hali delata samo dva grelca. Zanima jo, kdaj bo problem ogrevanja dokončno rešen. Opozarja tudi na neprimerno skladiščenje rezervnih delov, omarih itd. v obratu. Predlagajo, naj se za skladiščenje uredi primeren prostor, da ne bi več nastajala škoda kot sedaj. SDS brusilnica 2 predlaga, naj se sodelavcu, ki že več kot pol leta opravlja delo brusilca, izda tudi odločba za to delo. Ta SDS ter SDS adjušta 2 sta med drugim obravnavali tudi poslovno poročilo za leto 1982.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS instalacija 1 in 2, montaža Javornik, hidravlika in pnevmatika, elektrodalavnice, elektrožerjavni oddelki, dalavnice elektrostrojev 1 in 2, vodstvo gradbenoremontnih delavnic, plastika ter RTA 1, 3, 5 in 6. SDS instalacija 1 in 2 sta razpravljali tudi o disciplini in delu na remontih. Pravijo, da glavni problem pri remontih predstavlja pomanjkanje rezervnih delov in da zato prihaja do večjih predelav. SDS opozarja, da v dalavnico na Beli lahko pride vsakdo preko ograje brez težav ter da je prišlo že do večjih krajev. Največkrat »izginejo« ročaji

za varilno pištolo ter manometri za jeklenke. Zato predlagajo, naj bi na Beli zgradili dalavnico, ki bo dostopna samo instalaterjem, v soboto in nedeljo, ko instalaterji ne delajo, pa naj bi bila zaklenjena. Člane SDS montaža Javornik zanima, »zakaj se ni nič ukrenjeno v zvezi z glavnimi dežurnimi Železarni«. Pravijo, da so njihovi delegati že na eni od prejšnjih sej delavskega sveta postavili to vprašanje, vendar še niso prejeli odgovora. V zvezi z omejitvijo števila nadur sprašujejo, kako bo možno izvesti večje remonte, ki bi bili, na primer, konec meseca, ko bi imela večina delavcev že dosežen limit 30 nadur. Delavci SDS elektrodalavnice ter elektrožerjavnega oddelka vprašujejo, kakšne so možnosti za pogodbeno delo zaradi omejevanja nadur. Pripombe imajo tudi v zvezi z dežurstvom. So sicer za povišanje nadomestil za dežurstvo, vendar predlagajo, naj bi se eno dežurstvo ukinilo. SDS RTA 1 predlaga »korekcijo tolerance žigosanja« kartic. Prihod na delo naj bi se žigosal po sedanjem načinu s toleranco plus 10 do minus pet minut, odhod pa po 13. uri 50 minut.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vzdrževanje plavž 2, vzdrževanje jeklarne 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2, vzdrževanje HVZ 1 in 2 ter vzdrževanje Hladne valjarne Bela 1 in 2. SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2 sta izvolili delegate za letno konferenco svoje osnovne organizacije ter jih zadolžili, da na konferenci postavijo vprašanje reševanja beneficirane delovne dobe in stimulacije za delovne pogoje v jeklarni, pa tudi, »zakaj je administracija v delovnih skupnostih dobila premije mesec dni prej kot v temeljnih organizacijah«. Zanima jih tudi, če je potrebno dežurno vzdrževanje, čeprav imajo izmenske vodje. Zanima jih, »zakaj imamo celo dva dežurna v Železarni«. SDS vzdrževanje Hladne valjarne Bela sta imeli vrsto pripomb na premijski pravilnik. Povzemanje le nakatero. Tako se, na primer, vprašujejo, kako pisati dnevne premije v primeru, da delavec med delovnim časom opravlja razne samoupravne ali družbenopolitične zadolžitve. Menijo, da so tudi delavci, ki delajo preko rednega delovnega časa, upravičeni do premije, četudi koristijo proste ure. V pravilnik je po njihovem mnenju treba vnesti tudi višino participacije za delavce, ki izdelujejo plane remontov in popravil ter za vodje področij, pa tudi, kdo to določa. Določiti je treba, kako se upošteva upravičenost participacije za tiste delavce, ki delajo v sistemu premakljivega delovnega časa. Za kalkulante, računovodje, administratorje in tajnice naj bi se višina določila enotno v vsej Železarni. Risar 1, 2, 3 in 4, strugar, instalater, ključavničar-varilec naj bi imeli 100% premije. SDS pod razno ugotavlja, da je na liniji GPL treba poskrbeti za varno menjavo valjev in da je z RTA potrebno urediti glede regulacije ogrevanja tople vode v strojniški upravne stavbe. Opozarjajo tudi, da se doslej še vedno ni nič ukrenilo za odpravo škodljivih vplivov na elektromotorju v strojniški ZRM (umazan zrak, vlaga, kislini). Poskrbeti je treba tudi za mazanje drsnih ležajev pogonskih gredi motorjev v strojniški ter za tesnenje oljnih vodov. Zanima jih tudi, kdaj bodo postavljene žigosne ure. Odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD SDS predlaga, naj tri njihove sodelavce nagradi z denarno nagrado.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, parne naprave 1, 2, 3 in 4, dalavnica toplotne energije, dalavnica elektroenergije ter PIV energija 1, 2, 3 in 4. SDS vodstvo TOZD v zvezi s premijskim pravilnikom predlaga, naj bi ga tri mesece uporabljali poskusno in ga v tem času tudi dopolnili ter vskladili. Odgovornosti iz pravilnika o premijah je po njenem mnenju treba vskladiti s pravilnikom o disciplinski in odškodninski odgovornosti. Za merilne tehnike predlagajo 100% premije in ne 70%. Pod točko »vprašanja članov SDS« skupina predlaga, naj bi se za skille sestankov SDS in za obvestilo o obravnavanem gradivu upošteval daljši rok, omenja pa tudi, da je vzrok za neuspeli referendum o »OD« v tem, ker ni uveljavljen večji fikсни del osebnega dohodka. SDS parne naprave 3 ter dalavnica toplotne energije sta na skupnem sestanku zahtevali, da se poskrbi, da bo Družbena prehrana vsak dan razvažala tople čaj tudi v toplotno energijo tako kot v druge obrate. SDS parne naprave 4 apelira na vodstvo TOZD, da na sindikat, da uredi glede higienskega dostavljanja hrane (kantinerka v kantini mehanične jim noče zavijati malice, »tako, da bi bila higienska dostava«). SDS poleg tega opozarja

vodstvo TOZD in sindikat, da morajo delavci, ki delajo v sistemu 4 + 1, dati za solidarnost en dan dopusta na prosto soboto in da le-to potem vpliva na izračun njihovih pokojnin (manjše pokojnine). SDS se zato s tem ne strinja. SDS dalavnica elektroenergije opozarja, da na eno od vprašanj, ki jih je postavila na sestanku 15. januarja, še vedno ni dobila odgovora. Več pripomb je imela tudi na predlagani premijski pravilnik. Tako meni, da je v njem treba določiti, da se na oglasni deski objavlja tudi višina osebnega dohodka posameznika in da je treba izračun doseganja premij poslati do tretjega delovnega dne v mesecu. Pravijo, da je delavcu, ki je odgovoren za »čuvanje četrturne konice kupljene električne energije«, v osnutku dana možnost, da za tekoči mesec lahko priredi konico, ki bo ugodno vplivala na njegovo premijo, medtem ko bo delovna organizacija »odštela znatna finančna sredstva za kritje dosežene konice«. Zanima jih tudi, kdo določa višino participacije v odstotkih (100, 70, 50, 30 %) za posamezna dela in naloge. V zvezi z deležem participacije za strojniška kisikarne Javornik (z normativom 4 osebe) SDS vprašuje, »kje je ta kisikarna, ker vemo, da že leta in leta ne obratuje več«. Radi bi tudi zvedeli, zakaj imajo pomočniki strojnikov parnih kotlov višji delež participacije kot pomočniki strojnikov — stikalničarjev vodnih elektrarn ter kako se bo ravnalo pri izračunu premij v primeru izpadov ali redukcij električne energije. SDS PIV energija 1 pod razno ugotavlja, da je v Železarni velik nered pri osebnih dohodkih. »Eni imajo premijo že eno leto, drugi tri mesece, tretji so premije vključili v gibanje del osebnega dohodka, kar se jim šteje tudi za pokojninsko osnovo. Mi pa premij do sedaj sploh nismo imeli. Kdo je za vse to odgovoren? Prosimo za odgovor v Železarni.« pravijo člani te delovne skupine. SFS PIV energija 3 vprašuje, če je glede beneficirane delovne dobe (za dispečerje in za dalavnico) urejeno tako, kot je bilo predlagano. Tudi tu vprašujejo, »kako je mogoče, da so v delovnih skupnostih pripisali premije k gibanju delu in se jim tako tudi šteje v poprečje za pokojnino«.

SDS promet + vleka 2 in 3 (TOZD TRANSPORT) sta obravnavali le predlog sporazuma o solidarnostnem zagotavljanju sredstev za razvoj hokeja in ga zavrnili.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS nabava 1, računovodstvo prihodkov in odhodkov in računovodstvo osnovnih sredstev. Obravnavale so vse tri sporazume iz programa samoupravnih aktivnosti za januar.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS oddelki za zdravstveno in socialno varstvo, dva, sekretariat, oddelki splošne administracije + čistilke, splošna varnostna služba ter gasilci. Obravnavale so zadeve, ki jih omenjamo uvodoma. SDS splošna varnostna služba je med drugim razpravljala tudi o predlogu prednostne liste upravičencev za dodelitev solidarnostnih stanovanj za leto 1982—83. V zvezi s tem je bilo rečeno, da bi morali ponovno pregledati kriterije, po katerih se dodeljujejo solidarnostna stanovanja in možne anomalije odpraviti. Obravnavali in analizirali so tudi svoje delo. V zvezi s sestankom te SDS pa kaže posebej opozoriti na podatek, da se ga je udeležilo le 32 delavcev, medtem ko je bilo 20 delavcev upravičeno, kar 30 (!) pa neupravičeno odsotnih.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR TER NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS oddelki za študij dela in nagrajevanje, ERC, kontrola kvalitete, mehanska preskuševalnica ter kemijski laboratorij HVB. SDS ERC v zapisniku med drugim omenja, da se ne strinja s sklepi zapisnika 16. seje delavskega sveta z dne 27. decembra 1982 pod drugo točko, kajti na seji so bili sprejeti tudi sklepi, ki jih je podala SDS ERC. Postavila je tudi zahtevo, da se na vpogled poslovnika za delo delavskega sveta Železarne delavskega sveta delovne skupnosti. SDS kontrola kvalitete predlaga, naj se začne postopek za povečanje kategorij (osebne dohodka) na kontroli kvalitete, in sicer zato, ker zaostajajo za TOZD in ker se veča odgovornost (izvoz).

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

PROIZVODNJA V JANUARJU POD NAČRTOVANO

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD PLAVŽ

Kljub večkratnim okvaram na vsipnem vozu je TOZD z gospodarskim načrtom predvideno količino dosegla s 101,4 %.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je dosegla za januar z gospodarskim načrtom predvideno proizvodnjo v višini 96 %, in sicer martinarna 102,5 % in elektro jeklarna 84,8 %.

V elektro jeklarni je bila nižja proizvodnja predvsem zaradi velikega števila krajših zastojev obratovnega in vzdrževalnega značaja ter prodora jekla skozi dno v Lectromelt električni peči, zaradi česar ta peč ni obratovala od 16. do 21. januarja.

Zaradi pomanjkanja legur na bazi silicija in kroma je bil močan izpad proizvodnje dinamo in nerjavnih jekel.

Na napravi za kontinuirno vlivanje je bila odlita 5.201 tona gredic ali 123,8 % gospodarskega načrta. Večja proizvodnja je zaradi šestdnevnega obratovanja v sistemu 12/12 v času remonta 120-tonskega livnega žerjaka.

TOZD LIVARNA

Livarna je v januarju dosegla 105,4 % načrtovane skupne proizvodnje, tujim naročnikom pa so odposlali 59,2 tone jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Valjarna je dosegla v januarju z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo 93 %. Glavni vzrok neizpolnjevanja planskih obveznosti je izpad proizvodnje v elektro jeklarni. Potisna peč je obratovala od 17. do 25. januarja in so preklevali 5.000 ton slabov.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Valjarna je dosegla v januarju z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo 87,4 %. Vzroka neizpolnjevanja planskih obveznosti sta okvara na Jumping ogrodju in okvara ogrevne peči Custodis, zaradi katerih valjarna pet dni ni obratovala.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Ta valjarna je dosegla v januarju z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo skupaj z uslugami prevajanja 89,5 %. Proizvodnja je bila manjša predvsem zaradi zahtevnejših naročil in pomanjkanja naročil za tanjše dimenzije.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Valjarna je dosegla v januarju z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo skupaj z uslugami prevajanja 104,1 %. Na žalost je bil izpad proizvodnje dinamo in nerjavnih jekel zaradi pomanjkanja

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Lani je v tej državi prenehal obratovati največji rudnik železove rude Haverlahwiese in istočasno tudi zadnji v Spodnji Saski. Preskrboval je z rudo železarno Salzgitter-Peine, vendar je v zadnjih letih zaradi gospodarske recesije koristil samo še z 20 % svoje proizvodnje zmogljivosti. V letu 1981 je dobavljala tej železarni samo še 5 % celotne potrebne količine rude.

MAVRETANIJA

V tej zahodnoafriški državi je poleg bakra glavni vir deviz izvoz železove rude. Ker bodo zaloge visoko kvalitetne železove rude, ki jo sedaj kopljejo, že čez nekaj let do kraja izkoriščene, so v teku intenzivne raziskave za odkrivanje novih nahajališč. Mavretanska rudarska družba SNIM, ki je pod kontrolo države, je sklenila z ameriško družbo Mobil Oil pogodbo, na osnovi katere bo ta raziskala in skušala najti nova nahajališča železove rude na področju velikem 34.000 kv. metrov. Za izkoriščanje novih nahajališč skuša družba SNIM dobiti potrebna finančna sredstva iz nekaterih arabskih držav, ki si s prodajo nafte zagotavljajo dovolj kapitala. Uspela ji je zagotoviti že 290 milijonov dolarjev za odpiranje novega rudnika železove rude Tiris, ki leži blizu nahajališč, ki jih sedaj izkoriščajo in bodo njihove zaloge kmalu izčrpane.

polizdelka, ker jeklarna ni imela ustreznih legur. Proizvodnja dinamo kvalitet skupaj z uslugami prevajanja je bila 2.198 ton (december 2.164 ton), nerjavnih kvalitet je bilo izdelano 160 ton (december 288 ton).

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

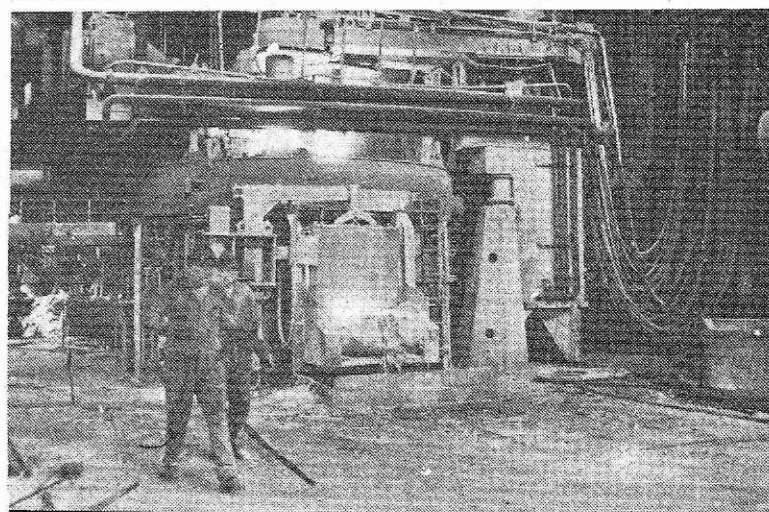
Hladna valjarna Jesenice je pri skupni proizvodnji dosegla z gospodarskim načrtom planirano količino skupaj z uslugami prevajanja 101,4 %. Dinamo kvalitet so zaradi pomanjkanja polizdelka izdelali le 372 ton (december 440 ton) in visoko ogljikovih jekel 238 ton (december 285 ton).

TOZD ŽIČARNA

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja je bila dosegla 98,2 %. Za izpad proizvodnje je krivo pomanjkanje delavcev in velika odsotnost. Patentirane žice so izdelali 915 ton (december 1.031 ton), VAC žice zaradi tehnoloških težav le 514 ton (december 688 ton) in EPP žice 130 ton (december 179 ton).

TOZD PROFILARNA

Profilarna je dosegla v januarju z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo 104 %.

Lectromelt električna peč med obratovanjem (Foto I. Kučina)

TOZD VRATNI PODBOJI

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja je bila dosegla 126,1 %.

TOZD JEKLOVLEK

Čeprav je v prvi dekadi meseca januarja primanjkovalo polizdelka zaradi slabega brušenja, je Jeklovlek dosegel z gospodarskim načrtom planirano skupno proizvodnjo 100,9 %.

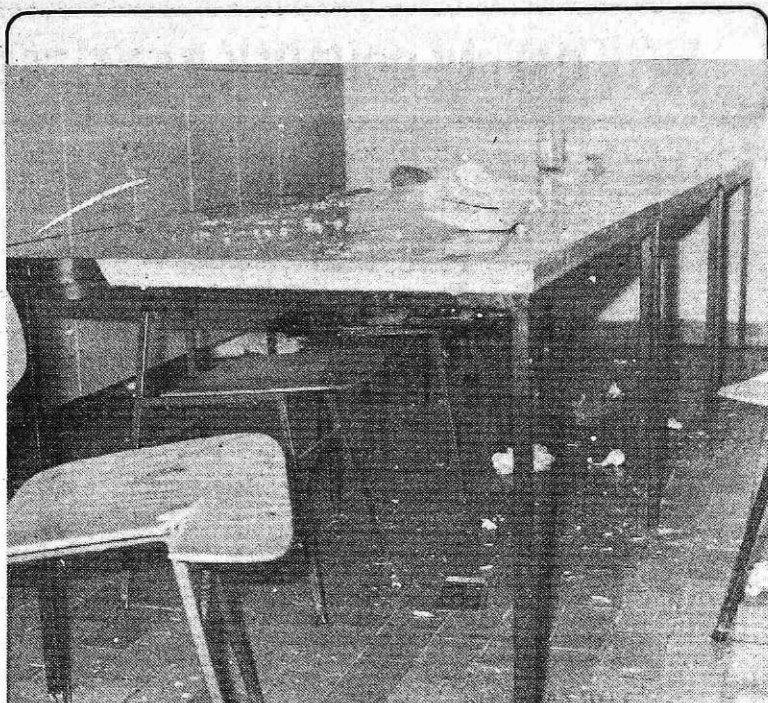
TOZD ELEKTRODE

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja za januar je bila dosegla 100,2 % predvsem zaradi izdelave varilnih praškov in ognjevzdržnega materiala. Načrtovana skupna proizvodnja oploščenih elektrod je bila dosegla le 86,8 %, kot posledica izvoza za Oerlikon (manjša produktivnost), remonta oploščevalne linije št. 1 in težav pri preskrbi uvoženih surovin.

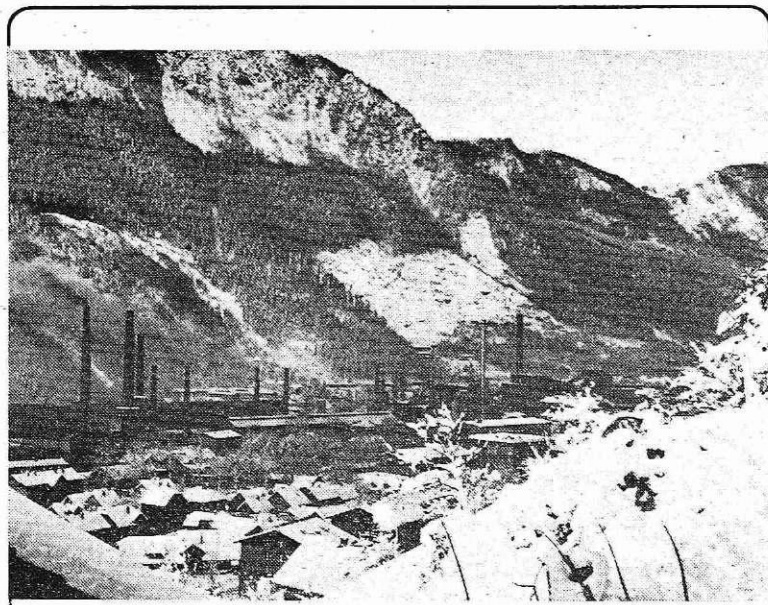
TOZD ŽEBLJARNA

Žebeljarna je v januarju dosegla 99,3 % z gospodarskim načrtom predvidene skupne proizvodnje. Izpad proizvodnje je nastal zaradi velike odsotnosti delavcev takoj po novoletnih praznikih.

Miloš Piščanec

V samskem domu na Koroški Beli — zakaj tako z družbenimi sredstvi?

Železarna v teh dneh (Foto I. Kučina)

ITVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO V JANUARJU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA						GOTOVA PROIZVODNJA				ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3		Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo
1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12
PLAVŽ	15.200	15.200	15.414,2	101,4	101,4		—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	42.000	42.000	40.310,0	96,0	96,0		—	—	—	—	—	—
— SM	26.500	26.500	27.172,6	102,5	102,5		—	—	—	—	—	—
— EL	15.500	15.500	13.137,4	84,8	84,8		—	—	—	—	—	—
— ASEA	6.800	6.800	6.330,1	93,1	93,1		—	—	—	—	—	—
— LM	8.500	8.500	6.590,2	77,5	77,5		—	—	—	—	—	—
— BBC	200	200	217,1	108,6	108,6		—	—	—	—	—	—
LIVARNA	150	150	158,1	105,4	105,4	50	50	59,2	118,4	118,4	59,2	59,2
— jeklo	146	146	155,8	106,7	106,7	50	50	59,1	118,2	118,2	59,1	59,1
— kovino	4	4	2,3	57,5	57,5			0,1	—	—	0,1	0,1
VALJ. BLUMING-ŠTEKEL	33.600	33.600	31.261,9	93,0	93,0	7.280	7.280	6.447,6	88,6	88,6	6.417,8	6.417,8
— Bluming	16.200	16.200	16.804,8	103,7	103,7	420	420	540,6	128,7	128,7	704,1	704,1
— Štekel razrezoval.	14.810	14.810	12.023,9	81,2	81,2	4.270	4.270	3.473,9	81,4	81,4	3.490,5	3.490,5
— Štekel razrez. storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Termična obdelava	2.590	2.590	2.433,2	94,0	94,0	2.590	2.590	2.433,1	93,9	93,9	2.223,2	2.223,2
VALJ. ŽICE IN PROFILOV	9.130	9.130	7.978,4	87,4	87,4	1.990	1.920	1.807,9	90,9	94,2	1.965,7	1.965,7
— Valj. žice	9.130	9.130	7.978,4	87,4	87,4	1.990	1.920	1.807,9	90,9	94,2	1.965,7	1.965,7
— Valj. žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJ. DEB. PLOČEVINE	6.400	6.400	5.727,2	89,5	89,5	5.530	5.530	5.151,7	93,2	93,2	5.557,6	5.557,6
— Valj. deb. ploč.	5.700	5.700	5.170,7	90,7	90,7	5.530	5.530	5.151,7	93,2	93,2	5.557,6	5.557,6
— Valj. deb. ploč. storitve	700	700	556,5	79,5	79,5	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.300	8.300	8.642,0	104,1	104,1	7.750	7.750	5.382,3	69,5	69,5	4.494,5	4.494,5
— Hlad. valj. Bela	7.800	7.800	5.381,5	69,0	69,0	7.750	7.750	5.382,3	69,5	69,5	4.494,5	4.494,5
— Hlad. valj. Bela storitve	500	500	3.260,5	652,1	652,1	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.400	2.400	2.433,1	101,4	101,4	2.220	2.220	2.310,5	104,1	104,1	2.338,8	2.338,8
— Hlad. valj. Jesenice	2.400	2.400	2.386,3	99,4	99,4	2.220	2.220	2.310,5	104,1	104,1	2.338,8	2.338,8
— Hlad. valj. Jesenice storitve	—	—	46,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ŽIČARNA	4.100	4.100	4.028,0	98,2	98,2	3.050	2.790	2.927,5	96,0	104,9	3.068,7	3.068,7
— Žičarna	4.100	4.100	4.016,3	98,0	98,0	3.050	2.790	2.927,5	96,0	104,9	3.068,7	3.068,7
— Žičarna storitve	—	—	11,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.770	1.770	1.841,3	104,0	104,0	1.520	1.570	1.705,8	112,2	108,2	1.587,2	1.587,2
— HOP	1.585	1.585	1.831,2	115,5	115,5	1.465	1.520	1.705,8	116,4	112,2	1.587,2	1.587,2
— HOP storitve	35	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— rondele	40	40	—	—	—	40	40	—	—	—	—	—
— rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— diski storitve	65	65	10,1	15,5	15,5	—	—	—	—	—	—	—
— deli za cestno ograjo	45	45	—	—	—	15	10	—	—	—	—	—
SKLADIŠČE 38	130	130	—	—	—	130	130	—	—	—	—	—
VRATNI PODBOJI	80	80	100,9	126,1	126,1	80	80	100,9	126,1	126,1	79,6	79,6
JEKLOVLEK	1.870	1.870	1.886,3	100,9	100,9	1.860	1.860	1.845,2	99,2	99,2	1.622,6	1.622,6
ELEKTRODE	1.790	1.790	1.793,9	100,2	100,2	1.600	1.600	1.575,4	98,5	98,5	1.364,5	1.364,5
— elektr. + var. žica	1.480	1.480	1.320,4	89,2	89,2	1.480	1.480	1.317,0	89,0	89,0	1.135,9	1.135,9
— var. žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	70	70	127,0	181,4	181,4	70	70	127,0	181,4	181,4	97,2	97,2
— suha el. masa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— ognjevzdržni material	240	240	346,5	144,4	144,4	50	50	131,4	262,8	262,8	131,4	131,4
ŽEBLJARNA	950	950	943,5	99,3	99,3	950	950	943,5	99,3	99,3	802,8	802,8
SKUPAJ:	127.870	127.870	122.518,8	95,8	95,8	34.010	33.730	30.257,5	89,0	89,7	29.359,0	29.359,0
Elektrode Zagreb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VAC iz Negotina	—	—	—	—	—	130	130	—	—	—	—	—
SKUPAJ ŽELEZARNA:	127.870	127.870	122.518,8	95,8	95,8	34.140	33.860	30.257,5	88,6	89,4	29.359,0	29.359,0
MONTER DRAVOGRAD	1.040	988	810,0	77,9	82,0	1.040	988	810,0	77,9	82,0	810,0	810,0
— od tega storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

OSEBNI DOHODEK ZA MESEC JANUAR

(Nadaljevanje s 1. strani)

pa izkazuje TOZD Valjarna debele pločevine 4,8 %, TOZD HV Jesenice in TOZD Vzdrževanje 4,1 %. Ti deleži izkazujejo bistveno zmanjšan obseg nadurnega dela glede na pred-

hodne mesece in tudi predhodna leta. Upajmo, da ta podatek kaže na boljšo organiziranost dela po temeljnih organizacijah.

Število ur za manjkajoče se je v primerjavi z decembrom povečalo za

1,3 %, kar je v celoti samo za 125 ur, vendar moramo glede na manjšo proizvodnjo tudi tako majhno povečanje oceniti kot neustrezno, negativno smer. To je več kot očitno pri TOZD Remontne delavnice, ki kljub opozorilom, da gre za kršitev pravilnika, nadaljujejo s priznavanjem ur za manjkajoče.

Odstotek učinka je v poprečju Železarn padel za 2,7 %. Vidnejše povišanje izkazuje samo TOZD Plavž za 4,2 %, precej TOZD in vse tri delovne skupnosti pa so dosegle precejšnje zmanjšanje odstotka učinka. Število učinkovitih, delovnih ur je v januarju le malenkost manjše kot v decembru, v večini TOZD pa je doseženo pomembnejše zmanjšanje proizvodnje. To se predvsem pozna na nižjem učinku v delovni skupnosti KO-FI (7,2 %), TOZD Valjarna žice (6,4 %), Remontne delavnice in Družbena prehrana in delovni skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje (6 %), TOZD Energetika (5 %) in delovni skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje (4,5 %).

Stimulacija za rast produktivnosti je v poprečju padla za 2,3 %. Omembe vredno višjo stimulacijo izkazuje samo TOZD HV Jesenice za 6 %. Večina TOZD je nazadovale v primerjavi z decembrom tako po osnovni stimulaciji za rast produktivnosti kot po deležu za izvoz, le stimulacija na strukturo proizvodnje je v Žičarni in Jeklovleku višja (prejšnji mesec je bila negativna).

Iz strukture osebnega dohodka za januar je razvidno, da se je delež elementov za opravljeno delo nekoliko znižal v primerjavi z decembrom. Povišal se je delež za praznični dodatek, sobotni dopust, plačan praznik. Nadomestila OD za bolezensko odsotnost do 30 dni so se v zneskih močno povišala, ker se nadomestila računajo glede na poprečje leta 1982.

Sobotnega dopusta je bilo v januarju razumljivo precej več, saj so delavcem za december ostali le še posamezni dnevi dopusta, sobotni pa je bil prej uveljavljen.

Nadomestilo OD za bolezensko odsotnost nad 30 dni se je za 0,4 % znižalo od predhodnega meseca, saj se je odsotnost močno zmanjšala.

Bruto osebni dohodek za januar je obremenjen z 0,5 % višjimi prispevnimi stopnjami. Na novo je bil namreč uveden poseben republiški davek iz osebnega dohodka delavcev za zagotavljanje sredstev za republiške blagovne rezerve (v višini 0,4 %), poleg tega pa smo morali začeti izdajati občinski davek iz OD delavcev v višini 0,50 %, ki je bil doslej obračunavan po stopnji 0,40 % od bruto OD. Občinski davek v višini 0,50 % je bil sprejet že pred leti, vendar je bilo obračunavanje tega davka začasno zmanjšano na 0,40 % od bruto OD.

Oddelek za nagrajevanje

Dopisujte v Železarnja

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV JANUAR 1983

Obdobje	Ur. na zapos.	OD na uro	Din na zap. brez bolov.	Din na 182 ur brez bol. nad 30 dni	% učinka	Indeks OD 1982 = 100
L 1978	182,7	32,19	5881	5859	34,4	38,53
L 1979	183,1	41,87	7688	7620	36,7	50,11
L 1980	182,3	50,35	9176	9164	40,0	60,27
L 1981	181,8	67,12	12367	12377	45,4	81,40
L 1982	181,7	83,55	15181	15206	47,3	100,00
X. 1982	176,0	86,14	15163	15677	46,8	103,10
XI.	182,6	91,86	16777	16719	47,9	109,95
XII.	185,1	88,55	16387	16116	49,5	105,98
I. 1982	184,5	78,22	14436	14236	46,6	93,62
I. 1983	182,8	90,82	16604	16529	46,8	108,70

STRUKTURA OD ZA MESEC JANUAR 1983

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zaposlenega	Struktura OD v %		
			24 = 100	21 = 100	17 = 100
1. Osnovni OD	38.868.431	6149	36,1	37,1	44,7
2. Učinek	18.222.137	2883	16,9	17,4	21,0
3. Stim. za proizv.	2.643.052	418	2,5	2,5	3,0
4. Oc. del. prisp.	5.132.412	812	4,8	4,9	5,9
5. Skupaj 1-4	64.866.032	10262	60,3	61,9	74,6
6. Nočni dod.	2.768.379	438	2,6	2,6	3,2
7. Popold. dod.	1.481.042	234	1,4	1,4	1,7
8. Nadurni dod.	717.021	113	0,7	0,7	0,8
9. Nedelj. dod.	1.320.362	209	1,2	1,3	1,5
10. Sobot. dod.	288.967	46	0,3	0,3	0,3
11. Praznični dod.	581.112	92	0,5	0,6	0,8
12. Skupaj 6-11	7.156.883	1132	6,7	6,9	8,3
13. Otežk. dodat.	1.252.704	198	1,3	1,2	1,4
14. Dod. za del. d.	3.240.888	514	3,0	3,1	3,7
15. Sobot. dopust	2.042.210	323	1,9	2,0	2,4
16. Ostala dopl.	8.885.721	1327	7,8	8,0	9,6
17. Skup. 5 + 12 do 16	86.944.438	13756	81,0	83,1	100,0
18. Plačan prazn.	8.288.444	1311	7,7	7,9	9,5
19. Red. izr. prod.	6.289.307	995	5,8	6,0	7,2
20. Nadom. OD za bol. ods. do 30 dni	3.178.613	503	3,0	3,0	3,7
21. Skupaj OD iz sred. DO	104.700.802	16565	97,5	100,0	120,4
22. Nadom. OD za bol. nad 30 dni	2.574.415	407	2,3	12,5	3,0
23. Ostale refund.	253.636	40	0,2	0,2	0,3
24. Izplačani neto OD	107.528.853	17012	100,0	102,7	123,7

PRODAJA ZAOSTAJA ZA NAČRTI

Analiza prodaje je za mesec januar v nekoliko drugačni obliki, in sicer brez običajnih vrednostnih kazalcev realizacije. Vzrok je v tem, da smo v Železarni v decembru sprejemali le količinske planske posameznih TOZD, medtem ko bodo vrednostni dokončno izdelani šele po zaključnem računu.

Pregled količinskih podatkov nam kaže, da smo v Železarni v januarju prodali 29.364 ton naših izdelkov, kar je 14 % ali 4.776 ton manj, kot je predvideval družbeni načrt in prav tako 14 % ali 4.666 ton manj, kot je znašala prodaja v januarju lanskega leta. Večjo količino izdelkov, kot so načrtovali, so prodali v TOZD: Livarna, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna in Profilarna, ostalih sedem TOZD pa zaostaja za planom.

Največji zaostanek v prodani količini je nastal v TOZD Hladna valjarna Bela, kjer so prodali le 58 % planirane količine, kar je 68 % ce-

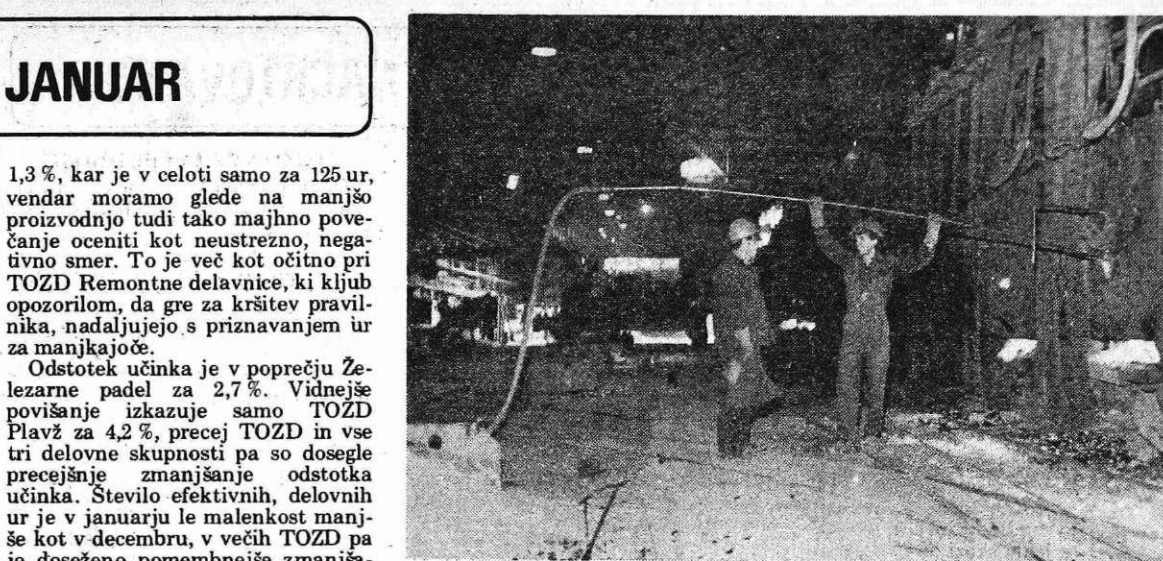
lotnega zaostanka v Železarni. Vzrok je v veliki količini prevajanja kot storitev (3.261 ton), kar ni zajeto v prodaji. Večje zaostanke v prodaji izkazujejo še TOZD Valjarna bluming-štel (12 %), Jeklovlek (13 %), Elektrode in Želbljarna (po 15 %), v ostalih TOZD pa je zaostanek manjši.

TOZD Monter iz Dravograda je s prodajo 810 ton svojih izdelkov zaostala za načrtovano količino za 22 % ali 230 ton, letošnja januarska prodaja pa je nižja tudi od lanskega leta, in sicer za 10 % ali 90 ton.

Simona Smolej

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE ZA JANUAR 1983

TOZD	Izvrš. januar 1982 t	Plan januar 1983 t	Izvrš. januar 1983 t	Indeks 4/2	Indeks 4/3
I	2	3	4	5	6
Livarna	36	50	59	164	118
Valj. bluming-štel	6.705	7.280	6.418	96	88
- bluming	370	420	704	190	168
- štel	6.355	6.860	5.714	90	83
Valj. žice in prof.	1.897	1.990	1.966	104	99
Valj. debele ploč.	5.937	5.530	5.558	94	101
Hladna valjarna Bela	7.492	7.750	4.494	60	58
Hladna valjarna Jesenice	2.460	2.220	2.344	95	106
Žičarna	3.238	3.050	3.069	95	101
VAC Negotin	-	130	-	-	-
Profilarna	1.363	1.520	1.587	116	104
- HOP	1.297	1.465	1.587	122	108
- ronle	52	40	-	-	-
- stobr. in distančn.	14	15	-	-	-
Skladišče 38	-	130	-	-	-
Vratni podboji	66	80	79	120	99
Jeklovlek	1.813	1.860	1.623	90	87
Elektrode	2.241	1.600	1.364	61	85
- elektrode, var. žica, suha masa, Emona Zgb.	2.066	1.480	1.136	55	77
- varilni prašek	41	70	97	237	139
- šamotna masa	134	50	131	98	262
Želbljarna	782	950	803	103	85
OSNOVNA REALIZACIJA	34.030	34.140	29.364	86	86
Monter Dravograd	900	1.040	810	90	78

Vpihavanje kisika v SM peč (Foto I. Kučina)

RAZISKOVALNA DEJAVNOST NA GORENJSKEM

V 3. številu Železarnja smo pisali o dokumentu »Osnutek analize pogojev in možnosti razvoja raziskovalne dejavnosti do leta 2000«. V tem dokumentu so navedeni nekateri problemi dolgoročnega načrtovanja znanstveno raziskovalne dejavnosti, o njenem pomenu za premoščanje sedanjega stanja in o sedanjih pogojih za vsestranski razvoj.

Razprava o tem dokumentu še teče tudi v okviru občinskih organizacij ZKS in SZDL; na Gorenjskem so bile take razprave in zbrane nekatere pripombe, ki jih bodo strnili na medobčinskem posvetovanju. Ocena je, da je gradivo dobro pripravljeno, vendar bodo nekatere pripombe posredovane za dokončno izdelavo predloga.

V okviru medobčinske gospodarske zbornice Kranj je predsednik Podjed pripravil pregled raziskovalne dejavnosti na Gorenjskem in možnosti njenega razvoja. Kot pogoj za raziskovalno delo navaja njeno razvitost, dosedanj hitri razvoj, pri katerem se je kmečko prebivalstvo skrčilo na 4,5 %, polno zaposlenost in visoko izvozno usmerjenost gospodarstva. V industriji imajo visok delež nekatere panoge, ki zahtevajo intenzivno raziskovalno delo (elektroindustrija, metalurgija, gumarstvo, pa tudi tekstilno-obutvena in lesna industrija). Ni pa raziskovalne dejavnosti pri strojogradnji in bazni kemiji.

Značilno za gorenjsko gospodarstvo je velika surovinska in energetska odvisnost. Za 100 din dohodka porabimo 127 din reprovitala in 12,7 din energije (v Sloveniji 82 din reprovitala in 7,9 din energije), kar je tudi usmeritev za raziskovalno delo v gospodarstvu. Na splošno so izgube pri prenosu električne energije večje, kot je evropsko poprečje (8 % pri nas, evropsko poprečje 4,5 %, kar za Slovenijo znesa za celotno hidroelektrarno).

Tudi kadrovski potencial je omejitveni faktor. Delež strokovnjakov v strukturi vseh zaposlenih znaša 3,73 %, poprečno za Slovenijo je 3,80, za Jugoslavijo 5,31 %. Od 2500 delavcev z visoko izobrazbo je na Gorenjskem 235 strojnih inženirjev, 190 elektro inženirjev, 69 metalurških inženirjev, 268 diplomiranih ekonomistov, 46 diplomiranih organizatorjev dela, 287 diplomantov fakultete za naravoslovje in tehnologijo itd. Priliv kadra se iz leta v leto veča. Letni priliv kadra z visoko izobrazbo bi omogočal 10 % rast, napovedane potrebe v gospodarstvu pa leta 1983 na Gorenjskem omogočajo trikrat manjše zaposlovanje od priliva. Iz tega sledi, da le del diplomantov visokih šol najde zaposlitev na območju Gorenjske.

Organizacijsko raziskovalne dejavnosti delujejo v okviru skupnih služb oz. sektorjev, več kot polovica OZD pa nima organiziranega razvoja raziskovalnega dela. Samostojni zavod je za hladilno tehniko v Škofji

Loki. Razvojne raziskovalne enote imajo na Gorenjskem naslednje delovne organizacije: železarna Jesenice — sektor TKR, Elan Begunje — institut, Iskra Telematika — TOZD Raziskave in razvoj in Sava Kranj — razvojno tehnološki institut. Razvojno raziskovalne službe imajo organizirane še v Veriga Lesce, IKOS Kranj, Klavdivar Žiri, v vseh treh tovarnah obutvene industrije (Peko, Planika, Alpina), v vseh štirih tovarnah lesno-predelovalne industrije in večjih tovarnah tekstilne industrije.

Po anketi, ki jo je izvedel pododbor za inovacije pri medobčinski gospodarski zbornici, je vključeno v razvojno raziskovalno delo 1.573 delavcev ali 2,3 % vseh zaposlenih. Največ jih je v Iskri (6 % zaposlenih), to je 616 delavcev, v Savi Kranj 198, Iskra Škofja Loka 182, Planika 45, Elan 35, Veriga 22 itd. V Sloveniji je 8 % raziskovalcev v gospodarstvu, kar je zaskrbljujoče.

Poleg rednega raziskovalnega dela je v zadnjih letih vedno bolj razširjena tudi množična inovacijska dejavnost, ki se bolj uveljavlja v večjih delovnih organizacijah, v katerih so organizirane posebne službe za spremljanje in spodbujanje inovacijske dejavnosti. Približno polovica OZD ima na Gorenjskem organizirano inovacijsko dejavnost. Med najuspešnejšimi pri širjenju in uporabi so: železarna Jesenice, Iskra Kranj, Sava Kranj, Planika Kranj, Elan Begunje, Veriga Lesce, LIP Bled, Jelovica Škofja Loka in Iskra Škofja Loka.

Pomembno vlogo imajo tudi strokovna društva, zlasti glede izmenjave izkušenj pri organiziranju in uporabi dosežkov na tem področju in podobno. Na Gorenjskem so to: DIATI Jesenice, Društvo strojnih inženirjev in tehnikov, Društvo rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov, Društvo za varilno tehniko Jesenice, Društvo ekonomistov Kranj, Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov, Društvo inženirjev in tehnikov gospodarstva Bled in Društvo inženirjev in tehnikov tekstilcev. Ocenjuje se, da je vpliv društev na raziskovalno dejavnost precej majhen.

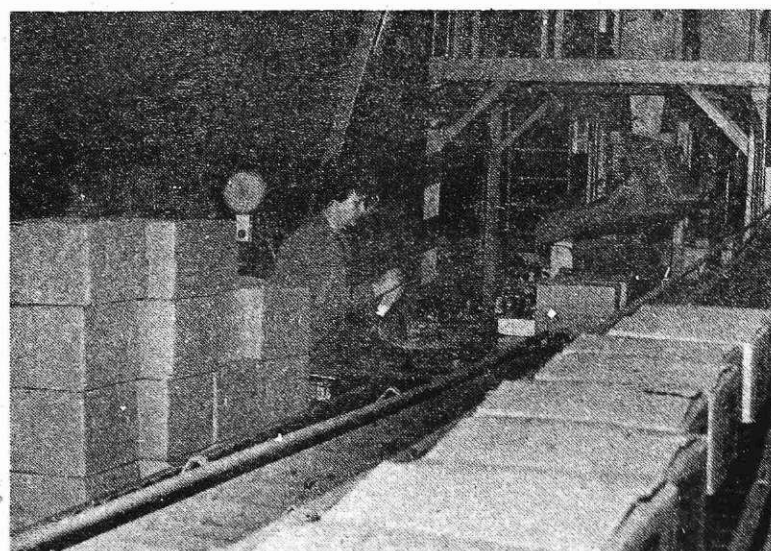
Samostojne raziskovalne razvojne organizacije s področja projektiranja na Gorenjskem so: Tehnični biro Jesenice in Inženiring Bled za metalurško dejavnost, Engeniring Kranj je usmerjen v projektiranje naprav za galvanotehniko in industrijsko čiščenje vod, Projektivno podjetje Kranj večinoma projektira prosvetno infrastrukturo.

Na področju prostorskega planiranja je šest strokovnih organizacij, ki se ukvarjajo z izdelavo urbanistične in gradbene dokumentacije (urbanistični programi in načrti), kar izdelujejo večinoma v sodelovanju s strokovnimi institucijami v Sloveniji (Urbanistični institut, Ekonomski center Maribor, Razvojni center Celje itd.).

Tudi visoka šola za organizacijo dela je v zadnjih šestih letih izvedla 52 raziskovalnih nalog, od katerih jih je 29 financirala Raziskovalna skupnost Slovenije. Z izjemo Iskre OZD Gorenjske manj uporabljajo raziskave VŠOD v Kranju.

Občinske raziskovalne skupnosti, ki naj bi s svojimi programi usmerjale raziskovalno delo v občinah in spodbujale inovacijsko dejavnost, niso povsod enako aktivne. To pa je vprašanje, ki zahteva posebno obravnavo.

Š. N.

Pakiranje žičnikov (Foto I. Kučina)

DOM NA MEŽAKLI Z OKOLICO — REKREACIJSKI CENTER JESENIŠKIH ŽELEZARJEV

V letu 1978 so bila v Delavski enotnosti postavljena vprašanja v zvezi z zaprtimi in propadajočimi domovi na Mežakli. Mnogi so očitali malomarnost železarji in železarjem, vendar se je šele v razpravi o propadanju domov kot družbeni lastniki ugotovilo lastnike in med njimi ni bilo železarne. Zgornji dom z depandanso in nedograjeni objekt je imela v lasti univierza Edvard Kardelj v Ljubljani, lastniki velikega spodnjega doma in pomožnih objektov pa so še vedno Vseučiliščniki iz Zagreba.

Jeseniški železarji so bili že pred leti zainteresirani za objekte na Mežakli. Prav zaradi tega so jih imeli tudi v najemu in jih vzdrževali, ko so bili lepo urejeni, jih je Univerza sama prevzela.

Na osnovi članka v Delavski enotnosti in že izkazanega interesa železarjev je prišlo do razgovorov o odkupu doma na Mežakli med predstavniki univerze v Ljubljani in predstavniki železarne. Zato je bil predhodno pri konferenci osnovnih organizacij sindikata železarne imenovan odbor, ki je dobil nalogo, da uredi vprašanja o odkupu in pripravi predlog za obnovo doma. Po doseženem soglasju je odbor predlagal odkup, vključno z obrazložitvijo namena obnovljenega doma in ureditvijo okolice.

Obnovljen dom naj bi bil gorsko letovišče oz. počitniški dom, okolica pa bi bila urejena z različni športnimi in drugimi objekti v rekreacijski center.

Vse skupaj bi uporabljali za:

- koriščenje dopusta za tiste delavce in njihove sivojce, ki zaradi zdravstvenih razlogov ne smejo na morje in jim klima na Mežakli ustreza,
- rekonvalescente, ki bi jim zdravnik predpisal gorsko klimo,
- rekreativne in izletniške aktivnosti sindikalnih kolektivov temeljni organizaciji in delovnih skupnosti,
- osebno rekreacijo delavcev železarne, piknike itd.,
- organizacijo izobraževalnih akcij.

Pri dogovorih je bilo doseženo soglasje za odkup zgornjega doma, skladišča, drvarnice, nedograjenega objekta, vse komunalne ureditve in pripadajočega zemljišča, brez depandanse. Za odkup naštetih objektov je bila določena vrednost 2 milijona 212.300,00 din. Cena je bila ugodna, zato je odbor predlagal, da se dogovor realizira.

Leta 1981 je bilo v okviru koriščenja skladov skupne porabe predlaganih 3.000.000,00 din za odkup in pričetek obnove doma, kar je bilo tudi potrjeno. V razgovorih s predstavniki Univerze je bilo dogovorjeno, da kupnine za objekte in zemljišče ne nakažemo Univerzi, ampak z njo poravnamo račune za obnovo depandanse, ki jo je Univerza še naprej zadržala za svoje potrebe. Račune smo dolžni plačati

vati toliko časa, da bo kupnina izkoriščena. Če bodo stroški obnove depandanse višji, kot je kupnina za kupljene objekte in zemljišče, bo razliko pokrila Univerza v Ljubljani iz svojih sredstev.

Že pred odkupom doma in takoj po odkupu je komisija ugotovila, da morajo biti nekatera dela v zvezi z domom neodložljivo rešena, kot npr. popravilo strehe, ureditev elektro in vodovodnih instalacij ter delno okolica. V pripravi za srečanje borcev in mladine SOZD SŽ leta 1982, katerega organizator je bila železarna Jesenice, je bilo nujno urediti in ustrezno pripraviti neposredno okolico doma. Posekal se je del gozda in zasula vrtača ob domu, tako da je bil narejen velik prireditveni prostor. Za ureditev vsega tega je bilo potrebno poleg že združenih sredstev v predlogu sklada skupne porabe za leto 1982 predlagati ponovno združevanje sredstev za obnovo doma in urejanje okolice v znesku 4.187.000,00 din. Tudi ta sredstva so bila potrjena in porabljena za navedene namene, vendar se je hkrati pojavila vrsta vprašanj, ki niso bila kolektivno dovolj pojasnjena.

Nekateri člani odbora so odšli med tem v pokoj, zato so morali imenovati nov odbor, ki mora proučiti in predlagati, kaj in v kakšnem obsegu bi bilo potrebno urediti, da bodo objekti na Mežakli zaživel in služili namenu. Na zahtevo delavskega sveta železarne je poslovodni odbor imenoval nov odbor, ki se je sestel in v svojem izhodišču sprejel sklep, da moramo dom in objekte v okolici doma na Mežakli etapno urejevati in dograjevati. V zvezi s tem je potrebno informirati delavce v glasilu železar o potrebah in namenu ter predlagati potrebne vsote za združevanje v skladu skupne porabe.

Začetni program novega odbora za obnovo in izgradnjo objektov na Mežakli vsebuje:

1. Obnova in delna rekonstrukcija obstoječega doma s pritliklinami.
2. Proučiti možnost širitve domskih kapacitet oz. izgradnje brunaric, ki bi jih gradile posamezne temeljne organizacije ali delovne organizacije v okviru SOZD SŽ in občine Jesenice.
3. Program postopne izgradnje rekreacijskih objektov in naprav.
4. Program izletniške, rekreacijske, dopustniške in rekonvalescentne dejavnosti.

5. Program in skupni dogovor z Gozdnim gospodarstvom Bled in drugimi zainteresiranimi koristniki o vzdrževanju in obnovljanju komunalnih naprav, kot so elektro omrežje, vodovod, ceste.

Poleg navedenega programa bi bilo smotno urediti tudi prostor za taborjenje, ki bi ga lahko uporabljali posamezni delavci za nekajdnevno taborjenje čez vikende in praznične dneve z družinami ali prijatelji.

Urejeno zemljišče, ki bi ga lahko uporabljali kot prostor za taborjenje mladine, bi omogočilo možnost menjave tabornih prostorov z obmorskimi kraji. Mladina jeseniške občine, to so v večini otroci delavcev železarne, bi dobila možnost za izmenjavo obmorskih taborov, od koder je bila do sedaj dobesedno izrinjena, saj ji je bila odvzeta možnost taborjenja v Baški, v Karigadorju; v Novigradu pa se pogoji letovanja zaostrejujejo in bodo zahtevali v bližnji prihodnosti veliko družbenih sredstev in prizadevanj, če bomo hoteli obdržati to mladinsko letovišče ob morju.

Postopno urejevanje doma in drugih objektov na Mežakli bi spodbudilo tudi prostovoljno delo, saj imamo v železarni strokovne profile mnogih poklicev, ki bi s svojim delom lahko pripomogli k realizaciji programa obnove, kot npr. elektrifikacija dela, vodoinstalaterska dela, tesarska dela, pri terenskih delih pa bi lahko sodelovala mladinska brigada »Železar« ali sodelavci posameznih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, ki bi organizirali piknik ali izlet na Mežaklo.

Tudi razmišljanja o izgradnji sedežnice z Jesenic do vrha Mežakle, trideset let stare ideje, bi lahko našla odmev med Jeseničani, saj bi v tem primeru prišli prej kot v 15 minutah iz ozke senčne doline na sončne planjave in v prostrane gozdove Mežakle, ki bi bili pravi balzam za pljuča Jeseničanov.

Sedanja gospodarska kriza in ukrepi, ki nas silijo, da se zadržujemo bolj v domačem okolju, so tudi priporočila, da si jeseniški železarji uredimo v bližini Jesenic počitniške in rekreacijske objekte. Vemo, da smo že mnogo zamudili, ker se nismo že prej odločili, da v domačem okolju zgradimo take objekte.

Da je Mežakla primerno okolje za vsestransko rekreacijo, nam dokazuje tudi dejstvo, da si je prav Mežaklo izbrala bivša jugoslovanska kraljeva družina za svoje počitniško gorsko letovišče. Izbrali so si ga prav zaradi ugodnih klimatskih pogojev.

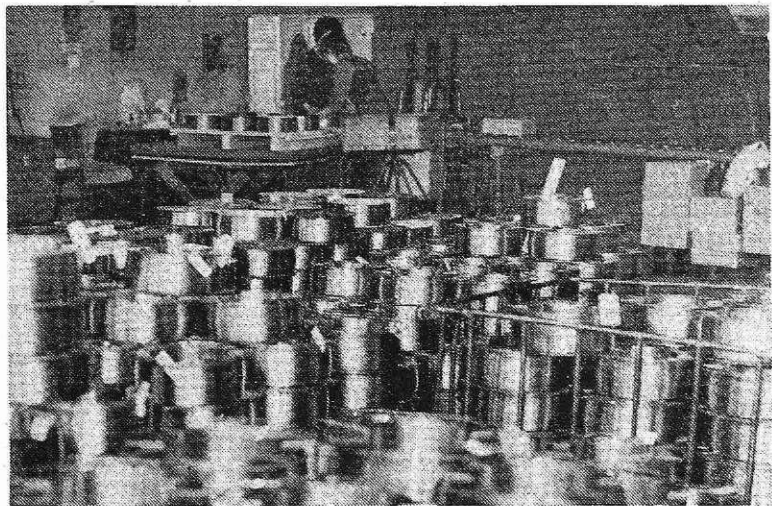
Sodobna medicina je dokazala in povezala vzroke med različni obolenji in nečistim okoljem. Vemo, da s preventivnimi in tehničnimi sred-

stvi ne moremo popolnoma zavaruovati človekovega zdravja v industrijskem okolju; zato je smotno odpeljati človeka v čisto naravno okolje. Prav to pa nam mora biti spodbuda, da Mežaklo čimprej uredimo. Do sedaj smo že vložili precej sredstev, ki so bila z odkupom in obnovo objektov ter urejanjem okolice doma koristno uporabljena.

Se se bomo morali odločiti za vlaganje v objekte na Mežakli in naj nam ne bo žal, saj bomo rekli svoj »da« za nas same. Tudi tistih, ki bodo nasprotovali, bo nekaj. Vzroki pa bodo različni: nekateri bodo nasprotovali zaradi tega, ker bi radi enako ureditev v drugem kraju, drugi pa bodo nasprotovali zaradi tega, ker jim v prostem času ni potrebno iskati čistega okolja, saj v njem stanujejo. Na Jesenice pridejo le za osem ur na dan. Pravi Jeseničani pa so prisiljeni bivati v industrijskem okolju ves čas in če ne bodo imeli možnosti masovno in hitro zapustiti Jesenice in se v bližnji okolici sprostiti na športnih objektih, se bo njihovo zdravstveno stanje samo slabšalo. Če bomo enotni v svojih težnjah, bomo nekaj imeli, v nasprotnem primeru se bomo pripravili med seboj, denar pa bo medtem odtekal drugam. Menim, da smo zaradi nesoglasij že mnogo zamudili. Lahko bi imeli že več športnih in rekreacijskih objektov zgrajenih.

Se nekaj besed o sami Mežakli, da jo bomo poznali, imeli bolj radi, jo obiskovali in se sporazumeli za njeno ureditev.

Mežakla spada v Julijske Alpe, njeni vrhovi so Jerebikovec tudi Repikovec 1593 m, Petelin 1446 m, Plovski vrh 1299 m, Obleh 1261 m, Baba 885 m. Na Mežakli so tudi številne planine: planina Mežakla 1385 m, Zg. Kozjek 1225 m, Sp. Kozjek, Vrtača 1140 m, Obleh 1002 m, Obranca, znana iz zgodovine NOB in posebno pomembna za jeseniško narodnoosvobodilno gibanje, Ravne 951 m in Strmole 960 m.

VAC žica na novih kovinskih kolutih (Foto I. Kučina)

Prav na planiri Ravne so obravnavani objekti, ki so zanimivi za jeseniške železarje. Na to planino je možen pristop po cesti z Jesenic prek Poljan, iz Radovljice — Bleda pa prek Spodnjih Gorij (Fortune). Iz Ravne je po gozdnih cestah, poteh in stezah možen pristop na vse omenjene vrhove in planine. Na Mežaklo je mogoče priti tudi po gorskih stezah iz različnih smeri. Z bivanjem na Mežakli ima človek možnost pridobiti tudi telesno kondicijo in ne samo uživati pogoje visokogorskih klimatskih zdravilišč.

Prepričani smo, da bo vsak, ki bo obiskal Mežaklo vsaj enkrat, navdušen, če pa bo urejeno vse, kar je načrtovano, bo Mežakla zagotovo postala cilj pogostih obiskov Jeseničanov.

Božo Pančur
kadrovski sektor,
odd. za družbeni standard

Železarski globus

BRAZILJJA

Na severozahodnem področju reke Amazonke na meji med zvezno državo Pará in teritorijem Amapá so odkrili velike zaloge manganove rude in tudi nekaterih barvnih kovin. Zato strokovnjaki govorijo o »mineralni provinci« Brazilije in jo primerjajo z znanim središčem Carajas. Na področju teritorija Amapá kopljejo manganovo rudo že od leta 1945 dalje.

JAPONSKA

Japonska železarska družba Nippon Steel Co. je pričela izdelovati kvadratne hladno oblikovane profile z največjo debelino 406x406 mm in debelino cevi 15,8 m. Predstavniki te družbe menijo, da je to največja dimenzija kvadratnih profilov na svetu, uporabljajo pa jih pri gradnji najrazličnejših konstrukcij.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

POGLED IAEO NA JEDRSKO ENERGIJO

V preteklem septembru je imela mednarodna organizacija za jedrsko energijo (IAEO) konferenco na Dunaju, na kateri so bile obravnavane izkušnje pri pridobivanju jedrske energije. Posebno pomembne teme, ki so jih obravnavali, so bile: gorivo, nove vrste reaktorjev, kakor tudi gospodarnost, razpoložljivost in varnost.

V sredini leta 1982 je obratovalo v 22 državah 272 jedrskih elektrarn s skupno močjo 152.603 MW. V svetovnem merilu so pokrivalo 9 % porabe električne energije. Večje število novih jedrskih elektrarn sedaj gradijo, in pri tem je mogoče zaznati posebno visoko procentualno rast, v Franciji, Sovjetski zvezi, Španiji in na Japonskem. Predvidevajo, da bodo jedrske reaktorji krili do leta 1990 okoli 20 % svetovnih potreb po električni energiji. Pomembno je tudi to, da jedrske elektrarne obratujejo, gradijo in načrtujejo tudi v 23 deželah v razvoju. Tudi LR Kitajska je pričela pred kratkim na osnovi lastne tehnologije graditi svojo prvo jedrsko elektrarno z močjo 300 MW.

Zanesljivost, neškodljivost za okolje in gospodarnost jedrskih elektrarn je dokazana v več kot 2500 obratovalnih letih. Prve komercialne jedrske elektrarne so pričele pred več kot četrst stoletja obratovati v Franciji, Sovjetski zvezi in ZDA. Od takrat se še ni v jedrskem delu teh naprav ponesrečil noben človek. Tudi pri nezgodi na Otoku treh milj, kjer je po nastanku manjšega tehničnega problema, zaradi težke napake zaposlenih nastala milijardna škoda, so delovale varnostne naprave in ni prišla omembe vredna količina radioaktivnih materialov v okolje.

Treba je tudi vedeti, da predstavlja odpor proti jedrskim elektrarnam omejen masovno psihološki pojav, ki pa v svoji osnovni deželi ZDA že pojenjuje in je sedaj aktualen v nekaterih evropskih deželah (ZRN, Nizozemska, Avstrija, Švedska in Švica). Takšnega odpora ni niti v deželah tretjega sveta niti v socialističnih deželah.

V svetovnem merilu je izkoriščenost jedrskih elektrarn z nekaj več kot 62 % enaka kot pri termoelektrarnah. Zato je pri obstoječih jedrskih elektrarnah na razpolago pomembna zmogljivost dodatne proizvodnje električne energije, ki jo je mogoče izkoriščati, ne da bi bila pri tem ogrožena varnost. Le v nekaterih deželah (posebno v Belgiji, Bolgariji, Kanadi in Švici) doseže izkoriščenost skoraj teoretični maksimum, to se pravi, glede na tip reaktorja 80 do 90 %. Pri tem je pomembno, da so samo za 12 % nenačrtovanih zastojev krivi izpadi v reaktor-skem delu elektrarn. Najslabšo izkoriščenost — namreč nič —

izkazuje jedrske elektrarne Zwentendorf v Avstriji in ameriška na Otoku treh milj I. Obe zaradi znanih političnih vzrokov sploh ne obratujeta.

IZBOLJŠANE VRSTE REAKTORJEV

Danes znane in zanesljive rezerve urana omogočajo preskrbo vseh jedrskih elektrarn v obratovanju, gradnji in načrtovanju do okoli leta 2010. Pri tem niso upoštevane ogromne zaloge urana v revnih rudah in v morju, za katere pa zaenkrat še ni načina za gospodarno izkoriščanje. Vendar je preskrba z gorivom za reaktorje z lahko vodo, ki danes skoraj izključno obratujejo v svetu, zagotovljena samo za nekaj desetletij, to se pravi za njihovo življenjsko dobo. Dolgoročno bo torej treba preiti na druga jedrska goriva in na druge vrste reaktorjev.

Najbolj zanimiva rešitev je hitri, oplodni reaktor, ki bi lahko za mnogo stoletij kril celotne energetske potrebe človeštva. Ta reaktor pretvori namreč komercialno le omejeno uporaben uranov izotop ²³⁵U v lahko cepljivi plutonij (²³⁹Pu). Ta reakcija sicer poteka tudi v reaktorju z lahko vodo, vendar le v omejenem obsegu. V hitrem oplodnem reaktorju nastane v enoti časa pogosto več plutonija, kot ga zgori. Pri današnjem stanju tehnologije pridobi ta reaktor v teku 25 do 30 let dovolj goriva, da lahko oskrbi z njim drugi reaktor enake moči.

Na svetovnem vrhu tehnologije oplodnih reaktorjev stojita danes Francija in Sovjetska zveza. Pri francoskem mestu Avignon obratuje z visoko izkoriščenostjo že osem let prvi plodni reaktor Phénix moči 250 MW, ki pridobiva električno energijo. Po samo sedmih letih projektiranja in gradnje bo prototip, imenovan Super-Phénix z močjo 1300 MW, pričel obratovati leta 1984. Pri njegovem razvijanju so bile udeležene tudi Italija, ZRN, Belgija in Nizozemska. Nato bi naj tudi sprejeli odločitev o francoskem standardnem reaktorju z močjo 1600 MW. Predvidevajo, da bi ta tretji oplodni reaktor pridobil električno energijo po enaki ceni kot današnje jedrske elektrarne z lahko vodo.

V Sovjetski zvezi obratujeta dva prototipa oplodnih reaktorjev vrste 300 in 600 MW. Omembe vreden je prvi sovjetski oplodni reaktor (vrste Loop), ki preskrbuje mesto Ševčenko ob Kaspijskem morju tako z električno energijo kakor tudi z morsk vodo, iz katere je odstranjena sol. Leta 1981 je pričel obratovati v Bjelajarsku s polno močjo 600 MW oplodni reaktor in pripada vrsti Pool (podobno kot Phénix in Super-Phénix) in stoji v zelo velikem, s tekočim natrijem napolnjenem rezervoarju. Kot primarno gorivo uporabljajo visoko obogaten uran z 21 do 35 % ²³⁵U. V polnem teku je postopno razvijanje dveh oplodnih reaktorjev z močjo 800 oziroma 1000 MW.

Tudi v Veliki Britaniji načrtujejo na osnovi uspešnega obratovanja obeh oplodnih reaktorjev v Dounreayu v Severni Škotski nov prototip z močjo 1000 MW. Japonska je približno na isti razvojni stopnji in moč že od leta 1977 obratujočega po-

skusnega reaktorja Joyo bodo letos spomladi povečali na 100 MW. Istočasno bodo pričeli z gradnjo oplodnega reaktorja Monju z močjo 280 MW. Sedaj tudi razvijajo komercialno verzijo reaktorja moči 1000 MW.

V ZDA se Reaganova administracija zelo trudi, da bi pospešila gradnjo oplodnega reaktorja Clinch-River, vendar imata na tem področju Francija in Sovjetska zveza skoraj deset let prednosti. Raziskovalno in razvojno delo na reaktorju Clinch-River, kakor tudi z izdelavo posameznih delov, so na srečo lahko nadaljevali tudi v času, ko je bivši predsednik Carter ukazal prekinitev. Na ta način so razvili heterogeni reaktor, pri katerem so oplodni elementi delno razporejeni med zgorevalnimi elementi. Tako je mogoče dobiti posebno visok izplen na novem cepljenem materialu.

V ZRN so iznašli nepogrešljiv sistem, s katerim lahko izgotovitev tehnično zelo elegantno oplodnega reaktorja (Kal-kar) poljubno dolgo zavlačujejo in istočasno izredno povečujejo investicijske stroške za jedrsko elektrarno. Iz čisto političnih vzrokov je treba med gradnjo poljubno spreminjati vse mogoče predpise, ki so povezani z varnostnimi pogoji. Isto velja tudi za visoko temperaturni reaktor THTR, ki ga gradijo v mestu Hamm-Uentrop. Tej elektrani so naknadno vsilili sicer neustrezne varnostne kriterije zahodnonemških reaktorjev na lahko vodo. Politično administrativno zaviranje in ne morda tehnični problemi je vzrok za neverjetno dolg čas gradnje 14 let (sprva so računali na 5 let). Iz istih razlogov so narasli gradbeni stroški za bajnih 536 %. Ti večji izdatki niso prinesli nobene prednosti in glede varnosti lahko vplivajo celo v nasprotni smeri. Kljub temu bo lahko do leta 2000 stekla gospodarsko zanimiva proizvodnja procesne toplote za železarsko in kemično industrijo, posebej še za vtekočinjenje premoga.

Zelo pozitivne so vsekakor izkušnje s prvo ameriško visoko temperaturno jedrsko elektrarno v Fort St. Vrain (zvezna država Colorado), ki je leta 1981 dobila dovoljenje za obratovanje s 100 % močjo. Pri tem popolnoma novem reaktorju je izdelana komora pod pritiskom iz prednapetega betona, modulatorje grafit, hladilno sredstvo je kalcij in kot gorivo uporabljajo mešanico urana in torija. Prednost je visoki toplotni izkoristek 38 do 39 %. Psihološki pomen ima izjemno majhna doza žarčenja, ki jo prejme osebe elektrarne in je približno stokrat manjša kot pri reaktorjih z lahko vodo.

GORIVO ZA REAKTORJE

Z izjemo starih naravnih uranovih reaktorjev britanske in francoske konstrukcije, kakor tudi kanadskega Candu, pod pritiskom obratujejo vsi reaktorji z lahko vodo z obogatenim uranom, ki vsebuje 3,2 % izotopa ²³⁵U. Kot konkurenco za energetsko zelo intenzivni in v zgodnjih štiridesetih letih razviti plinski difuzijski postopek za obogatenje urana so razvili v

POOSTRENI UKREPI PRI NADURNEM DELU V ŽELEZARNI

Tako kot v vsaki organizaciji združenega dela morajo tudi v naši železarni posamezni delavci opravljati poleg rednega dela tudi nadurno delo. O tem je bilo že precej polemik tako v samoupravnih organih in odborih samoupravnih delavskih kontrol kot v posameznih TOZD ali na nivoju Železarn. Tudi sam sem pred časom prav o nadurnem delu v Železarni napisal precej obširen prispevek, ki je bil objavljen v Železjarju. Nedavno sprejeti ukrepi pa ponovno burijo duhove in povzročajo živahne polemike med posameznimi delavci.

Poslovodni odbor Železarn je namreč na svojih sestankih 22. decembra 1982 in 5. januarja 1983 obravnaval kršitve ukrepov v zvezi z dogovorom s področja osebnih dohodkov. Tako je bil vsem službam in vodjem TOZD ter oddelkom poslan dopis, datiran 17. januarja 1983, z naslovom Ukrepi za odpravo kršitev dogovorov s področja osebnih dohodkov. Prva točka tega dopisa obravnava nadurno delo, in jo citiram v celoti: »Odobranje nadurnega dela je možno samo za primere, kot jih določa zakon in pravilnik o delovnih razmerjih. Mesečni limit ne sme prekorajči dovoljene kvote 30 ur na zaposlenega. V ta namen bo vpeljana računalniška kontrola v obračunu osebnega dohodka, ki bo avtomatično črtala višek pisanih nadur nad dovoljenim limitom.« Pa še del citata točke 1., 2., ki pravi: »V primeru, da je bil limit presežen, so organizatorji dela disciplinsko odgovorni, istočasno pa niso upravičeni do izplačila premije za boljše delo.«

Ogledje si še pravilnik o delovnih razmerjih, kjer je v členu 94 rečeno, da je delo prek polnega delovnega časa za omejeno dobo dovoljeno, toda le pod posebnimi pogoji. Že takoj 96. člen pa pravi, da tudi ob upoštevanju členov 94. in 95. tega zakona delo prek polnega delovnega časa ne sme trajati več kot **30 ur v mesecu**. V nasprotnem primeru je potrebno s smotno organizacijo in, če ne gre drugače, z uvedbo novih delovnih mest ali celo izmen zadevo rešiti.

To so torej v glavnem določbe na papirju, določbe, ki bi nas, če bi se jih res dosledno držali, pripeljele v še večje proizvode in s tem tudi finančne težave, kot smo jih imeli v preteklem letu. Na osnovi dolgoletnih izkušenj, saj sem delal tako v proizvodnji kot sedaj na vzdrževanju, želim opisati nekaj primerov, ki so se, ali pa se še bodo pojavljali v Železnari prav v zvezi z nadurnim delom, čeprav bo mesečna kvota tudi 100 %. *Presešla dovoljeni limit*

V TOZD Hladna valjalna Jesenice je v preteklem letu (v poletnih mesecih) zaradi dopustov in bolezenske odsotnosti delal delavec neprekinjeno 24 ur. Peč, kjer je zaposlen, obratuje kontinuirno in je ni mogoče ustavljati. Ker je delovodja (organizator dela), ki je prišel na nočno izmeno, ugotovil, da dela pri peči le en delavec; je bil prisiljen poslati službeni avto po tega delavca, čeprav je bil med tem prost le osem ur. Na delu pa je spet ostal neprekinjeno 16 ur. Ali je delovodja

raunal pravilno in v skladu z določbami, je vprašanje zase, prihranil pa je Železarni in vsem nam lepe milijone, saj bi z ustavitvijo peči nastal precešen izpad v proizvodnji.

Pa še primer iz TOZD Žičarna. Na Beline stroju, na katerem izdelujemo vložek za izdelavo VAC žice, je prišlo do nekaj manjših in ene večje elektro okvare. Proizvodnja je bila zato precej manjša in bi morali vsi stroji, na katerih izdelujemo VAC žico, prenehati z obratovanjem vsaj en dan (24 ur), ker preprosto ne bi imeli vložka. Na srečo je bilo to prav ob koncu tedna. Vodja proizvodnje v tej TOZD je pozval vse delavce, zaposlene na Beline stroju, da bi z nadurnim delom na prosto soboto in v nedeljo obratovali na tri izmene. Žal se je javil le eden. Delal je sam in v obeh dneh v 28 urah izdelal 22 kolutov žice. Problem je bil rešen, stroji za proizvodnjo VAC žice so obratovali normalno. Kolikšna je cena VAC žice in kako lahko jo prodamo, ni potrebno posebej poudarjati.

O tem, kako smo prav v poletnih mesecih pretekega leta »pritskali« delavce v TOZD Jeklarna, saj so mnogi delali ves mesec brez prostega dneva, niti ne bi pisal. Sam sem videl, kako so prišli nekega delavca iskat celo v letno kopališče in ga prosili, naj pride na popoldansko dnino, ker je manjkalo veliko delavcev (delavec je imel prost dan).

Pozneje mi je v pogovoru na pol v šali povedal, da ima v juliju skoraj več nadur kot rednih ur.

Prav tako, ali pa še bolj izrazito občasno izstopajo po opravljenih naduradah tudi storitvene TOZD: Vzdrževanje, Remontne delavnice, Strojne delavnice in še kdo. Tu se problem oziroma potreba po »prekoračenju« dovoljenega limita nadurnega dela pokaže tako rekoč čez noč, v trenutku, ko pride do večjih okvar na posameznih proizvodnih agregatih in strojih. Vsakemu laiku je jasno, da MORAMO v takem primeru okvaro popraviti ČIM-PRÉJ, ne glede na to, koliko nadurbo opravi posamezni delavec. Znano je, da so eni bolj, drugi manj, nekateri pa sploh nezainteresirani za opravljanje nadurnega dela. Tako delo je za vzdrževalce ob remotih fizično pa tudi strokovno dovolj zahtevno. Če se spomnim samo remonta plavža, kjer je delo potekalo na utesnjemem prostoru v dveh izmenah po 12 ur na dan. Kako smo se veselili vsakega dne, ki bi skrajšal planiran čas remonta, saj je vsaki pridobljeni dan pomenil toliko in toliko ton gradiva več. Kdo je takrat

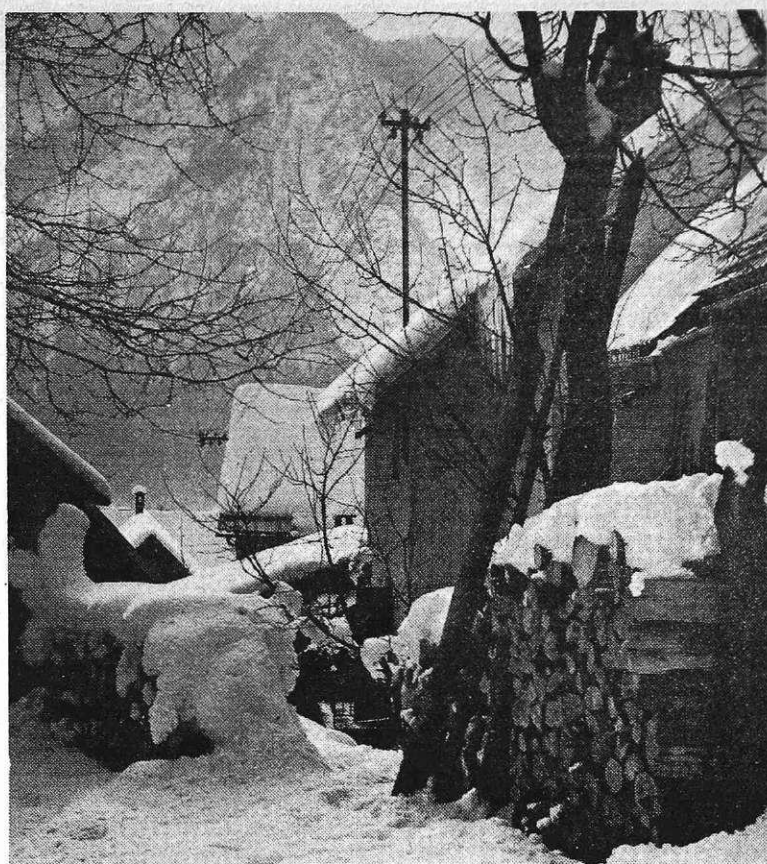
vprašal za limit 30 ur mesečno? Nihče! Samo tisto, kar bomo izdelali in seveda prodali, je naš denar, med drugim tudi naš osebni dohodek.

Kdaj bo to jasno tudi tistim v Železarni, ki imajo v žepih diplome raznih fakultet?! Jasno to, da so papirnate odločbe eno, delo, oziroma praksa pa povsem nekaj drugega. Če je poslovodni odbor Železarnepo-
novno razpravljajl o problemu nad-
urnega dela v Železarni na pritisk
zunanjih služb, je to treba povedati
tudi njim. Novih delovnih mest za
OBČASNA dela v Železarni ne
moremo objaviti. Nadurno delo pa
se povsod, ne samo v Železarni, po-
javlja občasno, kot posledica do-
pustov, bolezenske odsotnosti in ne-
opravičenih izostankov z dela. Naj-
več seveda v poletnih mesecih, raz-
lično v posameznih TOZD in raz-
lično pri posameznih delih in opravi-
lih. Kaj bomo v prihodnje storili s
takimi delavci, ki bi v enem mesecu
presegli dovoljeni limit nadur? Ali
jih bomo nagrajevali, ali kaznovali?
Ali jim bo računalnik(!) avtomatično
črtal vse ure, ki so jih de-
jansko opravili in jim zanje nihče ne
bo rekel niti hvala.

Ko sem delal v žarilnici kot žerjavovodja na globinskih pečeh, sem dopust dobil šele takrat, ko sta ostala žerjavovodja pristala, da bosta v času moje odsotnosti delala neprekinjeno (tudi ob nedeljah) po 12 ur. Saj si za čas odsotnosti enega od nas nismo mogli privoščiti rezervnega delavca. Isto je veljalo tudi v času bolezenske odsotnosti. Res je, da sem bil za tako delo in razumevanje do kolektiva takrat pohvaljen in nagraden, ne pa grajan ali celo kaznovan (odbite nadure).

Ob tej priložnosti bi rad odgovoril na vprašanja oziroma izjave SDS v TOZD Hladna valjarna Jesenice, objavljene v Železjarju 3. februarja. Nanašajo se na delo vzdrževalcev v tej TOZD. Zanima jih, zakaj vzdrževalci dobivajo premije, čeprav niso vezani na proizvodnjo in kot primer navajajo okvaro na velikem Demag stroju. Na drugi izmeni je 21. januarja prišlo do šesturnega zastoja, zato zahtevajo, da se oceni upravičenost zastoja glede na nastalo okvaro. SDS žarilnica 3 ugotavlja, da je na zvonastih pečeh vse več zastojev zaradi slabega vzdrževanja. Tudi SDS lužilnica se pritožuje nad vzdrževalci in trdijo celo, da napak v obratu sploh ne odpravljajo in da so zato pogoji dela vse slabši.

Naj odgovorim po vrsti. Vzdrževalci dobivamo premije na osnovi faktorja uspešnosti, ki je izračunan po opravljenem delu, ne glede na to, da nismo posredno vezani na proizvodne TOZD. Povedati moram tudi to, da imamo vzdrževalci v TOZD Hladna valjalna Jesenice in TOZD Žičarna fiksno gbljivo osnovo osebnega dohodka, in sicer 45 %, kar je med najnižjimi v Železarni. Glede okvare 21. januarja

Vaška razglednica (Foto I. Kučina)

na velikem Demag stroju pa naslednje. Na drugi izmeni je kmalu po 14. uri prišlo do pregoretega vezi večje preseka na daljinskem stikalu 400 A. Ta dan sta bila na delu le dva elektro vzdrževalca namesto trije. Ob okvari sta morala najprej izklopiti stroj v TP-1 (kamor morata po predpisih o varstvu pri delu oba) in izvršiti vse varnostne ukrepe. Naglica in nepremišljenost imata lahko hude posledice, saj nam je vsem še vedno v spominu smrtna nesreča našega vzdrževalca v letu 1981. Ob tem sta uspešno odpravila tudi nekaj drugih okvar v raznih oddelkih. Naj navedem le nekatere:

- priklop motorja na navijalec na Herborn stroju,
- zamenjava glavnega toka odjemalca na pettenskem žerjavu v lužilnici,
- priklop odtrganega kabla na žerjavu v patentirnici (povzeto iz rapportne knjige E. V.).

Vmes sta iskala ustrezen kabel za popravilo okvare na velikem Demag stroju. Pri delu jima je eden od delavcev v proizvodnji »svetoval«, naj namesto pregoretega vodnika zavežeta zasilno »en drat«, da bo dobro za nekaj časa. Pameten predlog, ni kaj! Ze po tem lahko sklepamo, kakšen odnos do vzdrževalcev imajo posamezniki v tej TOZD. Kar pa zadeva SDS žarilnico 3 menim, da gre kritika predvsem na račun strojnih rezervnih delov, za kar pa

nismo krivi vzdrževalci, če jih ni na zalogi, ampak tisti, ki jih pravočasno ne naročijo. Najbolj zanimiva je ugotovitev delavcev SDS lužilnica, da okvar sploh več ne odpravljamo (glej popravilo okvare na žerjavu dne 21. januarja na popoldanski dnini!). Če bi bilo to res, potem prav lužilnica že nekaj časa ne bi obratovala več. Prav v tem oddelku imamo v zadnjem času vzdrževalci vse več dela, saj so naprave do skrajnosti iztrošene. Res je tudi, da so pogoj dela v tem oddelku vse slabši, vendar zaradi drugih vzrokov. Za takšno stanje pa vzdrževalci nismo prav nič krivi. Zavedamo se, da je prav lužilnica ključni oddelk na celotnem področju našega vzdrževanja. Zato prioriteto vedno najprej popravljamo okvare prav v tem oddelku. Tako sva, na primer, pred nedavnim s sodelavcem na nočni izmeni pustila v okvari Herbom stroj v TOZD Žičarna in sva najprej opravila popravilo na žerjavu v lužilnici. Toliko o tem.

Ob koncu želim poudariti le še to, da bo med proizvodnimi TOZD in vzdrževalci prav na našem področju potrebno več medsebojnega razumevanja in zdravih delovnih odnosov. Kadar bomo čutili, da smo tudi vzdrževalci v omenjenih TOZD enakovredni člani kolektiva, ne pa nekakšen »ne bodi ga treba«, bomo vsako popravilo še bolj opravili kot doslej.

Janko Fon

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČ

zadnjih letih do komercialne zrelosti plinsko centrifugalni postopek in postopek za ločilnimi šobami. Nizozemsko-britanski konzorcij Menco, katerega tehnologijo bo prevzela tudi Avstralija, ima sedaj v obratovanju dve plinsko-centrifugalni napravi, medtem ko tretjo gradijo. V ZDA in na Japonskem gradijo po temeljitim preizkušanjih prototipnih centrifug velike ločilne naprave dve vrste, medtem ko v ZRN izdelujejo veliko napravo z ločilnimi šobami za Brazilijo.

Zaradi počasnejše gospodarske rasti, ki je povezana s poslabšanjem konjunkture in s tem tudi manjših potreb po energiji, obstajajo danes v svetu prevelike zmogljivosti za pripravo urana. Vendar s tem ni izgubil na pomenu v Franciji razvit postopek za kemično obogatitev urana. Po letu 1977, ko so prvič objavili vest o tem postopku, ki omogoča le manjše obogatitve, je bil dosežen že precejšen napredek. Tako se je izpljen povečal za trikrat, medtem ko so proizvodne stroške znižali na raven komercialnih plinskih difuzijskih naprav. In to že pri majhnih enotah, ki preskrbujejo le nekaj jedrskih elektrarn s slabo obogatenim uranom.

Ločilni postopek s šobami, ki so ga na drugi strani razvili v ZRN, bo v okviru pogodbe o prenosu tehnologije z Brazilijo razvit do komercialne zrelosti. Danes gradijo kaskado z 24 ločilnimi stopnjami, ki jo bodo kasneje razvili v poskusni napravi. Investicijski stroški za takšno napravo so sorazmerno majhni, vendar je postopek energetsko zelo intenziven. S kaskado, ki ima 300 stopinj, je mogoče izdelati uran v reaktorski kvaliteti (3,2 % ²³⁵U).

Do leta 1990 bo nastalo v Evropi 23 milij. ton izrabljenega jedrskega goriva. Napravi za njegovo pripravo v Franciji in Veliki Britaniji pa bosta lahko predelali komaj kaj več kot 6,5 milij. ton. Poleg tega sta danes ti dve sicer predimenzionirani napravi prirejeni za bodoče lastne potrebe in bosta lahko v devetdesetih letih brez povečanja zmogljivosti prevzeli le omejene količine inozemskega goriva. Imata pa velike skladiščne zmogljivosti s skupno zmogljivostjo 15,35 milij. ton. Nekaj prek milijon ton bodo morale okoli leta 1990 jedrske elektrarne uskladiščiti same.

V večini evropskih držav je resen problem z ureditvijo kompaktnih skladišč, ki zaostajajo v odvisnosti od vsake jedrske elektrarne le 7 do 14 let. Kljub temu situacija v nekaterih zveznih deželah ZRN ni preveč zanesljiva. Medtem ko imajo npr. jedrske elektrarne na Bavarskem velike prostore rezerve, zaenkrat ne morejo zaradi sodnih ugovorov koristiti že pripravljena kompaktna skladišča jedrskih elektrarn Biblis A in B. Stiska s prostorom je na tem področju tako velika, da je nadaljnje obratovanje obeh elektrarn možno le, ker transportirajo zgorevale elemente v francoski La Hague. IEAO je predlagala skupno evropsko rešitev tega problema, saj bo po letu

1990 treba skladiščiti velike količine odpadlega goriva. V nasprotnem primeru bo treba zgraditi samo v Evropi okoli deset sicer med seboj ločenih, vendar tehnično praktično enakih skladišč.

Vse dežele, katerih preskrba z električno energijo je v precejšnji meri navezana na jedrske elektrarne, so razvile zelo podobne zasnove za končno uskladiščenje radioaktivnih odpadkov. Slabo in srednje aktivne odpadke zalijejo v beton, bitumen in v zadnjem času tudi v umetne mase. Nato jih je mogoče brez problema potopiti v morje ali na kopnem zakopati v majhno globino.

V Franciji so v ta namen uredili končno skladišče v neposredni bližini naprave za ponovno pripravo goriva La Hague. Sestoji se iz dveh etaž. Pod zemljo popolnoma zabetonirajo v jeklene sodove in valjaste betonske bloke zalite odpadke. Med njimi je urejen tako imenovani »Tumulus«, ki se spet sestoji iz jeklenih sodov in betonskih blokov prekritih z vodo nepropustno glino ter zemljo. »Tumule« bodo zasadili s travo in bi jih naj državne instance nadzorovale še tristo let. Vendar se bo že po 50 letih radioaktivnost tako znižala, da bo postala praktično zanemarljiva.

Visoko aktivne in alfa žarke sevajoče odpadke pretalijo v Franciji že od leta 1978 naprej v borsilikatno steklo »Pyrex«. Na ta način so uskladiščili že 450 kub m visoko aktivnih odpadkov. V kovinske valje odloilo steklo hranijo naprej na zemeljski površini. Do sredine prihodnjega desetletja bi naj uredili dokončno skladišče v globokih in stabilnih geoloških slojih.

Tudi v ZDA imajo danes zasnovo končnega skladiščenja jedrskih odpadkov, ki je tehnično, finančno in časovno jasna. Poleg osteklenitve proučujejo tudi skladiščenje v stekleni keramiki in umetnem kamenju (Synrock). Do leta 1992 bi naj pričeli z gradnjo prvega končnega skladišča. Kot kamenine pridejo v poštev bazalt, granit in kamena sol.

Sovjetska zveza (ki zbere odpadke goriva vseh sovjetskih reaktorjev), kakor tudi Japonska, preizkuša že nekaj let v velikem tehničnem okviru naprave s steklom. Naprave, ki bodo uskladiščile visoko aktivne odpadke, bi bile na razpolago ob koncu tega stoletja. V Sovjetski zvezi so ponovno opustili sistem neposrednega vzbrijavanja visoko aktivnih raztopin v globoko ležeče geološke sloje. Vendar s končnim skladiščenjem naj ne bi pričeli pred pričetkom 21. stoletja. V Veliki Britaniji in Indiji želijo prav tako kot v Franciji, da se radioaktivnost odpadkov znižuje na površini zemlje vsaj 50 let pod nadzorovanimi pogoji in zato se jim gradnja končnega skladišča ne zdi nuja.

Švedska, v kateri bi morale njenih 12 jedrskih elektrarn teoretično prenehati obratovati leta 2010, gradi sedaj vmesno skladišče za odpadno gorivo z zmogljivostjo 3000 ton. Največji

del goriva naj bi uskladiščili kasneje brez ponovne priprave v kristalno kamenje 50 m pod morsk gladino.

JEDRSKA ENERGIJA V TRETJEM SVETU

S tremi četrtinami svetovnega prebivalstva porabijo dežele v razvoju manj kot eno petino celotne na svetu pridobljene energije. V mnogih deželah tretjega sveta je samo 10 % gospodinjstev preskrbljenih z električno energijo. Do leta 2020 naj bi naraslo število prebivalcev na svetu na 8 milijard in pri tem bo večji del tega prirastka v nerazvitih deželah. Navedene številke lahko postanejo dolgoročno še bolj neugodne.

V osnovi obstajajo za jedrske energije velike možnosti za njeno rast, vendar jih bo mogoče uresničiti samo del. Zaradi ogromne podražitve nafte porabi za njen uvoz marsikateri dežela v razvoju večji del razpoložljivih deviz. V primerjavi z elektrarnami na fosilna goriva pridobivajo jedrske elektrarne cenejšo električno energijo in poleg tega tudi ne onesnažujejo okolja. Vendar so jedrske elektrarne današnje moči (600 in 1200 MW) mnogokrat predimenzionirane za sorazmerno šibko razdelilno omrežje v deželah v razvoju. K temu je treba pristoiti še visoka investicijska sredstva in tehnično zapletenost jedrskih naprav, ki potrebujejo visoko kvalificirano osebje. Izkušnje so pokazale, da je pri pravilnem načrtovanju domače industrije spodbujajoče vpeljati najsodobnejšo tehnologijo in kvalitetne standarde, ki so kmalu koristni tudi za ostale industrijske potrebe. Predvsem je pomembno, da dobro desetletje pred pričetkom programa jedrske energije pripravijo potrebno znanstveno-tehnično infrastrukturo. To pomeni izsolati znanstvenike in inženirje v tujini in nato na lastnih visokih šolah podpreti ustrezne tehnične fakultete. Na ta način je mogoče postopno prevzeti vedno več odgovornosti za dela pri gradnji, konstrukciji, in projektiranju jedrskih elektrarn.

Takšna, čim večja in stalno naraščajoča udeležba lastne industrije in strokovnjakov je pokazala, na primer, zelo dobre rezultate v Argentini, Braziliji, Indiji, Južni Koreji in na Taiwanu. Podobne pozitivne izkušnje so ugotovili tudi v vzhodnoevropskih socialističnih deželah, katerim v okviru tako imenovanega CMEA-sporazuma dobavlja jedrske elektrarne Sovjetska zveza, vendar morajo prevzeti odgovornost za izdelavo važnih sestavnih delov naprav.

Uvoz jedrskih elektrarn na ključ v manj razvito deželo ni primeren, če predstavljajo naprava samo »otok« visoke tehnologije, pri kateri mora dežela dobaviteljica skrbeti za obratovanje, vzdrževanje, preskrbo z gorivom in odstranjevanje odpadkov. Če se je dežela v razvoju odločila, da stopi v celoti v jedrsko obdobje in s tem tudi ustrezno uredi svojo industrijsko infrastrukturo ter možnosti za izobrazbo strokovnjakov, potem pomeni udeležba pri gradnji in obratovanju jedrskih elektrarn odločen korak za modernizacijo dežele z lastnimi silami.

POJAV DOMOBRANSTVA IN NJIHOVE PRVE POSTOJANKE NA GORENJSKEM

Odlomek iz knjige Kokrški odred

Te podatke potrjujejo nemški dokumenti, ki pa včasih seveda hočejo zmanjševati uspehe partizanskih minirjev. Za temi kratkimi navedbami se skrivajo številna tveganja in napor minirjev, ki so v akcije hodili po skritih poteh izpod Stola, Begunjske, Storžice ali Dobrče.

Kljub nemškemu varnostnim meram na železnici in ob njej so partizanski minirji le redko odstopali od zastavljenih ciljev.

V oktobru so minirji Kokrškega odreda opravili 14 do 16 različnih akcij, največ na železnici, večino pa so izvedli minirji 1. bataljona. To jim je omogočilo tudi bližina železniške proge, ki je tekla tik pod Karavankami, kjer je bataljon taboril.

Prva večja minerska akcija v oktobru je bila izvedena ponoči na 2. oktobra 1944. Minirali so šli le štirje borci minerske desetine 1. bataljona. Progi so se približali blizu Most med železniškima postajama Žirovnica in Javornik. Tam so le z dvema kilogramoma eksploziva progo minirali tako, da je bila lokomotiva in nekaj tovornih vagonov, ki so 25 minut po polnoči zavozili na mino, zelo poškodovanih, promet pa ustavljen za 10 ur.

Med najuspešnejše akcije minirjev pod Stolom pa so tako v odredu kot v nemškem poveljstvu šteli akcijo z dne 9. oktobra 1944.

Prva je bila izvedena nekaj pred 19. uro med Žirovnico in Javornikom blizu Potokov, ali po nemškem podatku natanko na 625,2 km v smeri proti Jesenicam. Trije borci minerske desetine 1. bataljona so na progo namestili dve mini in čakali, da je pripeljal tovorni vlak. To je bil vojaški transportni vlak, ki je ob 18.50 zavozil na mini. Isti vlak sta dve lokomotivi in 9 vagonov, ki so bili natočeni z avtomobilami in s čolni. Škoda je bila velika, promet pa prekinjen za 11 ur.

Odredna poročila govore tudi o več mrtvih spremeljevalcih vlaka, vendar nemška, ki se s partizanskimi sicer izredno skladajo, o človeških žrtvah ne govorijo.

Le nekaj ur zatem, in sicer ob 22.15, sta dva druga minirja iste minerske desetine minirala železniško progo in signalne naprave blizu železniške postaje Lesce-Bled. Pri tem sta porabila 3 kg eksploziva »808«. Za popravilo vsega tega so potem Nemci porabili 18 ur in v tem času je bil promet zelo oviran.

Poglejmo zdaj akcijo, izvedeni 14. oktobra zjutraj in 15. oktobra 1944!

Gre za cevovod v Trebežu nad Javornikom, ki so ga že večkrat minirali, da bi zavirali proizvodnjo v javorški tovarni. To jutro, 14. oktobra 1944, sta ga minirali kar dve skupini, ne da bi bili vedeli druga za drugo. Prva je že ponoči prišla iz Jeseniško-bohinjskega odreda in minirala cevi v skoraj nedostopni strmini. Kmalu po eksploziji, ki so jo nekaj pred šestimi uro sprožili minirji tega odreda, je spet pocilo. Drugo eksplozijo so pod prvo pripravili trije borci minerske skupine 1. bataljona. Cevovod so minirali na dveh mestih hkrati, da je bilo 10 metrov uničenega. Pri tem so porabili 3 kg eksploziva. Vse to miniranje so opravili prav blizu nemške straže, ki je varovala ta občutljivi cevovod. Zaradi tega valjana na Javorniku ni imela potrebne električne energije in delo je bilo prekinjeno za tri dni.

Druga akcija je bila izvedena že naslednji dan, 15. oktobra. To jutro so se železniški progi med Mostami in Potoki približali štirje borci, ki so spet pripadali minerski desetini 1. bataljona KO. Tokrat so minirali 4 metre dolg most, pod katerim je bila speljana pot na Ajdno in pod Stol. Mina je most odtrgala tako, da ga je del vrgla na cesto tik k železniški progi. Koliko časa je bil zaradi tega promet ustavljen, ni bilo mogoče ugotoviti. To sabotažno akcijo borci KO nemški dokument le medlo omenja, in sicer, da je bila »ob 5.40 uri minirana proga na 624 km in da je bil nad progo pretrgan vojaški kabel...«

Zato pa iz nemškega poročila tudi zvedemo, da je bila že prej, 13. oktobra 1944, le dober kilometer od tega mostiča zaminirana proga in da je na mino zavozil tovorni vlak. Zaradi eksplozije sta iztirila lokomotiva in priklopnik.

Tudi 14. oktobra so minirji 1. bataljona pripravili sabotažo. Tokrat so progo pred prihodom vlaka zaprli s težkimi skalami, ki pa jih je prežgotal odkrila nemška patrulja in jih odstranila. Poslej so most v Ratičevcu pod Ajdno pri Potokih pogosto čuvali nemške zasede, ki pa so se jim minirji spretno izogibali.

Posebno sabotažno akcijo, ki so jo dali časa pripravljali, pa so potem izvedli 16. oktobra v dolini Kokre. Pri tem je sodelovala mešana skupina obveščevalcev in borcev 2. in 3. bataljona KO.

Mostove si je v kokrški dolini ogledal obveščevalni oficir OC podporočnik Jože Čufar-Skala. Ko je prišel pravi trenutek, so iz 2. in 3. bataljona poslali tja dve patrulji s potrebnim razstrelivom. Osemčlansko patruljo 2. bataljona je vodil vodnik 2. čete Mirko Čedilnik-Mato, desetčlansko skupino 3. bataljona pa namestnik komandirja 1. čete Ljubo Meglič. Ta je bil doma z Jezerskega, zato je dolino dobro poznal. Združeni patrulji je sprejel obveščevalec Jože Čufar-Skala.

Sprva je patrulja 3. bataljona, dokler je bila še sama, hotela počakati avtobus, ki je pod policijskim nadzorstvom prevažal po dolini delavce k mostovom, in ga zažgati. Obveščevalec Čufar pa jim je to odsvetoval, ker bi s tem škodovali predvsem delavcem, s katerimi je že navezal stike.

Akcija je, ne da bi jo bila motila straža, potekala takole:

Dne 23. oktobra je skupina najprej doživela kratko prasko z nemško patruljo pri Počivalniku, drugo jutro pa je šla blizu tja v zasedo. Ker ni bilo nobenega cilja, se je opoldne spet umaknila v gozd, se tam ureje-

vala, zvečer pa odšla patroljirati in v prehranjevalno akcijo.

Tudi 24. oktober je minil brez streljanja. Dne 25. oktobra zjutraj so borci že ob štirih postavili zasedo ob cesti pri Sv. Ani, proti Podljublju, kjer so se največkrat gibali Nemci.

Ob 8.25 se je partizanski zasedi približalo 60 Nemcev, toda potem so se potihoma priplazili pod glavne četrne položaje. Tam bi bila borcem trda predla, če na nasprotnem bregu partizani ne bi bili imeli druge zasede. In prav tedaj, ko so se Nemci dvignili na juriš, jih je druga zaseda obsula s preciznimi streli. Presenečeni Nemci so se tedaj z divjimi skoki začeli umikati v dolino. Tedaj je užgala tudi prva zaseda, ki je z bočnim ognjem pregnala v beg tudi tiste Nemce, ki so imeli boljše kritje.

Orožja partizani kljub uspehu niso mogli zapleniti, ker se je le 70 metrov od tega prizorišča že pomikala druga nemška patrulja, ki je partizanski skupini silila za hrbet.

Ugotovili so, da je padlo 12 »šva-bov«, 8 pa je bilo ranjenih (podatkov o padlih ni bilo mogoče preveriti z nemškimi viri), od borcev 2. čete 3. bataljona pa ni bil nihče ranjen, le Karel Globočnik-Silni, politični delavec iz vodstva tržiškega okraja, je bil rahlo zadet.

Bojna morala čete je še bolj narasla. V tej akciji so porabili 425 nabojev: 288 za bredo in 137 za puške.

Takoj zatem se je skupina Mihaela Kara-Korla vrnila v bataljon, a že naslednje jutro, 26. oktobra, je skupaj z 2. bataljonom KO šla v novo, tokrat oskrbovalno akcijo.

Akcijo z dne 27. oktobra 1944 je izvedla patrulja 1. bataljona KO. Ta dan so Nemci v Kranju spet pokopavali padle policiste. Na pogreb so se z več tovornjaki že zjutraj odpravili tudi policisti z Bleda in Radovljice. In ne da bi bila patrulja, ki je šla 16 borcev s tremi strojnimi, o tem kaj vedela, je ob cesti postavila zasedo.

Sredi dne je iz kranjske smeri res pripeljal osebni avto, v katerem so bili štirje policisti, verjetno častniki. Zaseda, misleč, da je avto sam, je nanj užgala in pobila potnike v njem.

Tedaj pa se je izza ovinka pokazala kolona 6 do 8 tovornjakov s policisti. Zaseda, ki ni mogla takoj ugotoviti, da jih je toliko, je užgala po prvem in ga uničila. Tedaj so se približali tudi drugi in policisti so začeli skakati s tovornjakov ter obstreljevati partizansko patruljo. Ta se je morala naglo umikati. To ji je kljub gostemu obstreljevanju uspelo, ne da bi bila imela kaj žrtev.

Proti pričakovanjem se okupator tudi tokrat ni maščeval s streljanjem talcev. Pri vseh teh uspešnih akcijah pa so partizani zaplenili le šest pušk in nekaj streliva.

Mobilizacijski napori v oktobru in oskrbovalne akcije

Oktober 1944 Kokrški odred mobilizira le 266 novincev — Dopolnilna navodila o mobilizaciji — Taboriščniki tuje narodnosti beže z Ljubelja — Simuliranje raznih skrivancev in računarjev — Mobilizacijsko in politično delovanje med vojsko in terenskimi delavci — Propagandni mitingi — Škodljivost partizanskih dezertirjev — Rainerjevi pozivi s »PASSIERSCHEINi« — Sneg opozarja na novo zimo — Velika oskrbovalna akcija na usnje v Trzic — Vrsta različnih oskrbovalnih akcij, dolgi in nevarni pohodi.

proletarske brigade, IV. Čmogsorske brigade, X. Hercegovske brigade, Majeviške brigade, VII. Banijske divizije, dela III. divizije in še nekaterih samostojnih enot narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije, ki so na reki Miljevini trčile ob enote nemške 118. divizije in dele neke nemške gorske lovske divizije. Most na Miljevini je varovalo 18 nemških tankov, v zraku pa so partizanske enote preletavala nemška lovska letala in jih obstreljevala s strojničnim ognjem.

»Borba je več odavnega otpočela. Ja sa drugovima držim položaj. Jedan neprijateljski tenk nadire prema našem položaju, se je spominjal teh dni neki drug borec V. bataljona Odreda JA za Slov. Primorje, Trst in Istro (Marijan Zec, če se ne motim). Že pred tem so izkopali globoke jame: »Da budu grob za tenkove. Za kratko vreme naišao je neprijateljski tenk. Iskočimo iz jame. Bacimo dvije flaše benzina koje su zajedno sa zapaljivim bombama udarile po neprijateljskom tenku. Istog momenta tenk je planuo. Tako oslobodimo naš položaj od neprijatelja, koji ga bješe ugrozio...«

Partizanske žrtve na Miljevini pa so bile težke prav zaradi zgoščenosti enot na polju ob tej reki, saj so jih Nemci imeli že v obroču. Po zaslugi junaških proletarskih enot so naposled le prebili sovražni obroč na Miljevini in nemške enote na tem sektorju pognali celo v beg v smeri proti Sarajevu. Kninski bataljon se je ponoči premaknil čez reko in se zbral z vso preživelo II. Dalmatinsko brigado v gozdu, od koder se je odpravil na pohod v smeri Mrenica, Pivci (?) in Jabuke preko gorskega masiva Jahorine. Toda nemška letala jih niso izpustila iz oči in so jih neprestano obstreljevala. To pa je pomenilo, da Nemci še ne nameravajo popustiti. Dne 28. junija 1943 se je II. Dalmatinska brigada, iz katere je bilo v našem Odredu JA v con A precejšnje število oficirjev in borcev, z bojem in pod sovražnim ognjem prebijala čez železniško progo Sarajevo-Ustiprača. Zlasti močan sovražnikov ogenj jih je spremljal pri proboju čez most na Prači, od koder so krenili prek Bogovića do ceste na Romaniji med Sarajevom in Višegradom. Tu je Kninski bataljon izgubil trideset borcev. V tem času je bila II. Dalmatinska brigada zaščitna enota sanitete in ranjencev. Prav žrtve Knin-

Naj jih le Sovjeti in Angloamerikanci, bo vsaj prej konec vojne, prej bom spet videl očeta in brata in sestro!

Zopet je bilo znošno v domu in v šoli. S Karlo m sta se vedno bolj zbliževala. Tako, da sta ga Guč in Hubert kdaj očitajoče pogledovala. Karl je bil lepoteč vsega razreda. Bil je sin premožnih staršev v Lienzu. To se je že na obleki poznalo. Nosil je knikarbokarce iz sivega kor-da, prav take kot poslednji učitelj iz Sosednja. Fino blago za tiste čase in ne dosegljivo, pa če bi imel še toliko denarja in kart za oblačila.

Karl je bil vedre narave. Vedno je imel novosti za fante. Sedaj jih je zabaval s tem, da je vsakega vprašal:

»Ali že prihajajo?«

Marsikdo ga je sprva debelo pogledal, češ ali se očitno šali, kdaj se bodo izkricali Angloamerikanci na zapadu nekje, o čemer se je toliko pisalo in ugibalo po uradnih občilih. Vsak je mislil sprva to. Ko so se radovedneži do skrajnosti načakali in nihče ni znal odgovoriti na Karlovo vprašanje, se je zahotal:

»Brke med nosom in usti, brke, mrke, hohohoho!«

Šala je krožila skozi oba druga letnika, a nihče je ni znal tako smešno podati kakor Karl.

Karla so imeli vsi radi. Bil je med prvaki v učenju. Le pri telovadbi, zlasti v telovadnici se je vselej smešno odrezal.

— Preveč rok in nog imam... — se je tudi tukaj znal izmotati na prijeten način iz malce mučne situacije.

Karl in Zdravko sta se ujemala.

VALENTIN POLANŠEK

63

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

V očeh drugih je zato Zdravkov ugled rasel.

Karl je bil pri vzgojiteljih »dobro zapisan«. Taka reč ni ostala med drugimi tajna. Zato se je videlo, da mu tudi hajofirerji spretno priznajo pri ekserciranju, ker je »imel pač preveč rok in nog«. Se reče, noge niso hotele vojaškega drila. Raje so pritrkavale ritem, kadar se je vsedel h klavirju. Roke pa so raje jemale tudi čopič in dobre slike so nastajale. Pa v kaki naglici!

Karla je obiskala sestra. Res mu je bila podobna in njen pojav je v domu vzbudil precej pozornosti. Popoldne so mu dali prosto. Nekaj časa ju je spremljal Zdravko. Tako je želel Karl sam. V dokaz velikega zaupanja.

Taki koroški laj-lajovci — se je posmihal in objel svojo »sestro«. Kot pristen Vzhodnotirolec je bil v svojem deželnem patriotizmu tudi Karl užaljen, ker so nacistični oblastniki kratkoma prikličili Vzhodni Tirol h gauu Kärnten. Očitno se je hudoval vprico Zdravka. Pa še več, znebil se je krepke čez Hitlerja, ki je zabarantal Južni Tirol svojemu fašističnemu Mussoliniju, ki nosi polne hlače, odkar so ga rešili nemški padalci pod vodstvom nekega Skorienzija.

— Rada bosta sama! — se je Zdravko čez čas poslovil.

Karlove »sestra« je lepota. Prikupno mu je prožila desnico.

— Karl je že pisal o tebi... o vas. Tudi jaz vsa gorim za klasično glasbo. In da boste vedeli, da boš vedel, jaz molim za vajino srečo. Pa za srečo vseh ljudi, ki danes trpijo! Mi Tirolci smo znani, da radi molimo.

Zdravko je presenečen. Najraje bi treščil na dan; Mojega očeta, brata in sestro so pregnali, ker so kot Slovenci in kristjani pomagali ljudem, ki trpijo in se borijo proti Hitlerju.

Le malo je manjkalo, da ni zaupal Karlu in njegovi lepotici svoje usode...

Nihče ni zvedel resnice o Karlovi »sestri«. Tako zaupanje s Karlove strani je krepilo spet po neki novi plati Zdravkov značaj. Z novimi upanji je gledal v bodočnost. Z novo močjo se je spoprijemal z dnevnimi problemi. Prijateljstvo je zakladnica, ki bogati zlasti doraščajočega idealista. Šolski hišnik Tone sreča Zdravka tik ob starem pokopališču.

— Zate imam nekaj, kar te bo veselilo!

Dijak čaka. Bojazen in radovednost se pulita v srcu za prvenstvo.

— Vem za priložnost, da bi lahko vadih na klavir...

— Kako to... Ne vem... Kako to...

Omamljen je od novice. Ničesar si ne ve razložiti. Niti za trenutek ne ve, ali sanja ali je res. Tone pred njim in ga čaka s svetlim nasmeškom!

— Kako? Kaj ne veš? Menil sem le, da ti lahko pomagam, ker vem, kako si navdušen za klavir. Saj veš, v šoli pač vedno ne bo šlo s tem skrivaštvom...

— Saj, saj ne razumem, kako naj?...

— Čisto enostavno je: Kadar boš imel čas. Recimo ob nedeljah tudi. Ali kadarkoli že. Ko boš imel čas, da te drugače ne zavezujejo, boš meni povedal, pa bo stvar stekla.

— Kaj takega si niti sanjati ne bi upal, da bi lahko igral na klavir.

— Kaj je danes? Imaš prosto?

Ker je dijak pritrdil, sta jo naravnost ucvrla po prečni ulici mimo sofe.

— Ni moj sorodnik, a dobri znanci smo že leta. Starec je in si želi, da bi kdo prihajal v njegovo hišo in mu igral kdaj pa pianino, na katerem sta mu hčerka in žena kdaj igrali. Zda je čisto sam. Upokojenec. Višji uradnik. Prijeten dedec. Sem že govoril z njim. Vse sem povedal o tebi, kar sem zvedel. Je prav tako?...

(SE NADALJUJE)

TANGENTE OB BOROVEM ROMANU

»ODLOŽENI«

(IZPISI IZ DNEVNKA)

Bataljon je takoj nato zasedel greben na Vučevu nad Pivo v smeri Stjepan polja in razbil manjšo nemško kolono, ki je skušala preiti Pivo, da bi preprečila premik VII. Banijske divizije NOV, ki se je nahajala na Rudnicah, od koder se je pomikala preko Stjepan polja k mostu na Pivi, ki so ga zgradile partizanske enote, a so ga prav v času premika VII. Banijske divizije porušila nemška letala. Dne 4. junija 1943 se je Kninski bataljon premaknil z Vučeva čez Sutjesko na Donje Bare v sestav brigade in se ji pridružil v ogorčenih bojih proti delom 369. nemške divizije, ki je skušala zavzeti prehod čez Sutjesko med Suho in Tjentištem. Po dvodnevni bitki se je brigada prebijala čez Zelen goro v deževnem vremenu in ob nenehnem obstreljevanju sovražnikovih lovskih letal. Sovražnik je imel svoje položaje na vseh glavnih kotah. Kninski bataljon (in seveda tudi druge enote NOV) se je moral nenehno prebijati. Te bitke so bile kakor ena sama desetdnevna bitka. Kakor se je spominjal Acim Prijč, so se 18. junija 1943 prebili do reke Miljevine. Na polju ob tej reki so se skoncentrirale vse glavne enote z osrednjega osvobodjenega ozemlja, kjer je bil tudi vrhovni štab pod Titovim poveljstvom. Prijč se je spominjal poleg II. Dalmatinske brigade še II. Proletarske divizije, II. Srbske

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Občinski komite ZKS Radovljica je na 7. seji 9. februarja najprej presojal ugotovitve in predloge iz razprav o aktualnih vprašanjih in nalogah pri utrjevanju idejne in akcijske usposobljenosti in organiziranosti ZKS v občinski organizaciji ZK. Člani komiteja so obravnavali še poročilo svojega predsednika o rezultatih obiska delovne skupine v Gozdarsko kmetijski zadruzi Srednja vas v Bohinju ter potrdili sprejete predloge za uvedbo začasnih ukrepov družbenega varstva v tej delovni organizaciji. Na seji so sprejeli sklep o sklicu in ključu za delegate programske seje občinske organizacije ZKS, ki bo 16. marca 1983.

Občinski komite ZKS Radovljica je prejšnji teden sklical vse komuniste, ki delujejo v institucijah političnega sistema in v občinskih DPO. Razpravljali so o gradivu za 6. sejo CK ZKS o problematiki, ki obravnava delovanje komunistov v teh sredinah.

Prejšnji teden so se na občinski skupščini sešli na skupni seji člani treh delovnih skupin, ki so oblikovale predlog programov dela družbenopolitičnega zbora, zbora krajevnih skupnosti in zbora združenega dela občinske skupščine Radovljica za leto 1983. Predlog bo obravnavalo predsedstvo občinske skupščine na prihodnji seji.

V veliki sejni dvorani občinske skupščine Radovljica je bila 8. februarja seja družbenega sveta za družbenopolitični sistem. Na dnevnem redu je bila obravnava programa dela družbenega sveta za družbenopolitični sistem, osnutek odloka o organizaciji upravnih organov v skupščini občine Radovljica, osnutek poslovnika tega družbenega sveta in mandat predsednika sveta.

Komisija za vzgojo in izobraževanje ter raziskovalno dejavnost pri predsedstvu OK ZKS Radovljica je na januarjski seji razen o gradivu za 6. sejo CK ZKS ter o poročilu za programsko sejo OK ZKS Radovljica, presojala tudi problematiko raziskovalne dejavnosti v občini in na Gorenjskem. S svojimi stališči bo seznanila občinski komite ZKS.

Predsedstvo in sekretariat občinske konference ZSMS Radovljica sta 16. februarja obravnavala delegatsko gradivo za sejo družbenopolitičnega zbora občinske skupščine in poročila o delu komisij in centrov, ki delujejo pri OK ZSMS v novem mandatnem obdobju. Dogovorili so se tudi o pripravah na letošnjo organizacijo planinske štafete, tedna radovljiške mladine, na lokalno mladinsko delovno akcijo v Kropi ter o pripravah na sejo občinske konference ZSMS.

Prejšnji teden sta zasedali tudi dve komisiji občinske konference ZSMS Radovljica. 8. februarja se je sešla komisija za SLO in DS, ki je oblikovala program nalog komisije za SLO in DS v letu 1983 ter se dogovorila o gradivu za bližnjo sejo OK ZSMS Radovljica. Naslednjega dne, 9. februarja, pa je bila seja komisije za revolucionarne tradicije. Člani te komisije so presojali svoje delo v lanskem letu, sprejeli program dela za leto 1983 in se dogovorili o organizacijskih pripravah za pohod na Stol in organizacijo planinske štafete.

V sejni sobi SIS družbenih dejavnosti občine Radovljica so se 7. februarja na 6. seji sešli delegati konferenc delegacij skupščin izobraževalnih skupnosti vseh gorenjskih občin, ki se izmenoma sklicujejo v vseh občinah. Skupaj so obravnavali gradivo in se dogovorili o enotnih stališčih za 6. sejo Izobraževalne skupnosti Slovenije v Ljubljani, za katero so imenovali svoje delegate v zbor uporabnikov in zbor izvajalcev.

Drago Vidic, doma iz Zasipa, član Smučarskega kluba Bled, ki je zaposlen v Verigi Lesce, je na letošnjem državnem prvenstvu v nordijskih disciplinah v klasični kombinaciji v začetku februarja na terenih prihodnjih olimpijskih iger v Sarajevu že tretjič postal državni prvak. Odlično se je izkazal tudi mladi Fajfar, njegov klubski tovariš, ki je zasedel 4. mesto.

Na prvi februarjski seji predsedstva OK SZDL Radovljica so sprejeli sklep, da bodo pereča vprašanja zdravstvenega varstva, poslovanja in financiranja v radovljiški občini obravnavali na prihodnji seji predsedstva. Gradivo za to sejo bo pripravila strokovna služba občinske zdravstvene skupnosti.

Na zadnji seji koordinacijskega odbora za usmerjanje v vojaške poklice pri predsedstvu OK SZDL Radovljica so razčlenili sedanje razmere na tem področju v radovljiški občini. Ugotovili so, da kljub temu, da sodi po številu prijavljenih v vojaške šolemed najboljše v naši republiki, še vedno ni pravega zanimanja učencev in staršev za te poklice. Letos se je od 378 učencev in učenk osmih razredov osnovnih šol v občini javilo za šolanje na vojaških šolah le pet učencev. V prihodnje bodo poskušali za obveščanje in seznanjanje učencev že od petega razreda naprej ter z obiskom vojaške gimnazije in nekaterih šol za vojaške poklice.

O problematiki in dejavnosti INDOK centra občine Radovljica je na januarjski seji razpravljala komisija za informativno dejavnost, agitacijo in propagando pri OK ZKS Radovljica. Osnovne ugotovitve, ki ponazarjajo problematiko INDOK centra, so, da še vedno ni določen njegov status, neurejena je kadrovska zasedba, omejena finančna sredstva, neustrezna pa je tudi materialno tehnična osnova tega centra. Komisija je nakazala nekaj predlogov za možne rešitve tega problema in jih posredovala OK ZKS, OK SZDL in izvršnemu svetu OS Radovljica.

Na pobudo občinskega sveta ZSS Radovljica so v tovarni Plamen Kropa imenovali iniciativni odbor pri osnovni sindikalni organizaciji za izvedbo priprav in tekmovanj poklicev: strugar, brusilec, rezalec, orodjar, ključavničar, kovač, plamenski in elektrovarilec. Tekmovanje bo potekalo v Plamenu in v Verigi Lesce. V obeh delovnih organizacijah morajo opraviti interna tekmovanja do konca marca, občinsko tekmovanje pa je predvideno 15. in 16. aprila 1983.

Na kandidacijskih konferencah v šestih uličnih in dveh vaških odborih SZDL v krajevni skupnosti Radovljica, ki so se zvrstili od 3. do 11. februarja, so krajanje najprej obravnavali poročila sveta KS o opravljenih gradbenih in asfaltnih delih v letu 1982 in predlog programa in finančni načrt za leto 1983. Sprejeli so predlog sprememb in dopolnil statuta KS Radovljica, osrednja točka dnevnega reda pa je bila namenjena obravnavam in izvolitvi delegatov za skupščino in organe KS Radovljica ter obravnavi problematike in učinkovitosti dela vaških in uličnih odborov SZDL.

Strokovna izobrazba zaposlenih v turizmu in gostinstvu radovljiške občine je v primerjavi z zaposlenimi v gospodarstvu nižja. Kljub temu se ne kaže potreba po pridobivanju novih strokovnih kadrov, saj so vse gostinske delovne organizacije v občini v letu 1982/83 načrtovale zaposlitev le enega gostinskega tehnika s srednjo izobrazbo, čela Gorenjska pa le tri takšne profile gostinskih delavcev.

Po podatkih strokovne službe skupnosti za zaposlovanje je bilo v negospodarstvu radovljiške občine v letu 1982 stopnja rasti zaposlovanja 1,2 %, kar je tudi gorenjsko povprečje. Lani je bilo v izobraževanju in informatiki v občini zaposlenih 9, v zdravstvu in socialnem varstvu pa 24 novih delavcev, medtem ko je bilo v SIS in družbenopolitičnih organizacijah in upravnih organih zaposlenih 14 delavcev manj kot leto prej. V gospodarstvu je bilo na področju gradbeništvu lani zaposlenih 15 manj, v gostinstvu in turizmu 2 manj ter obrtnih storitvah 19 delavcev manj kot 1981. leta.

Na drugi seji sveta krajevnih skupnosti Brezje, ki mu v novem mandatu predseduje Anton Toman, so prejšnji teden obravnavali poročilo o finančnem stanju krajevnih skupnosti in informacijo o razgovorih s predstavniki PTT Kranj za telefonsko omrežje na Brezjah in Mošnjah. Dogovorili so se o organizaciji in izvedbi programa obrambne vzgoje za prebivalstvo in o pripravi poročila o dejavnosti športnega društva Brezje. Osrednjo razpravo so posvetili izvedbi popravila mostu na cesti proti Peračici ter o pogodbi za ta dela s SIKS Radovljica. Dogovorili so se o možnostih sodelovanja krajanov Peračice pri urejanju ceste Peračica-Brezje in o načinu obveščanja vseh krajanov o delu sveta in drugih organov krajevnih samouprave.

Proizvodne obrate in inštitut naše najuglednejše tovarne športnega orodja Elan v Begunjah so si 5. februarja ogledali vojaški atašeji tujih držav, akreditirani v SFRJ. Atašeji so se pomerili na svojem vsakoletnem smučarskem tekmovanju 11. decembra v Kranjski gori pod pokroviteljstvom Elana.

Konec januarja so se vselili v novi stanovanjski blok na Posavcu delavci iz Iskre Otoče in LIP Bled ter nekaj v solidarnostna stanovanja. V novem bloku je 24 stanovanj, zaklonišče ter skladišče za trda goriva za centralno kurjavo. Blok so v dobrem letu zgradili delavci SGP Gorenje Radovljica. Cena kvadratnega metra v teh stanovanjih je 26.818 din, kar je razmeroma ugodno napram cenam v drugih stanovanjskih objektih, ki jih letos gradijo.

Delavska univerza Radovljica je v sodelovanju z občinskim svetom ZSS v začetku februarja organizirala celodnevni seminar za zunanje člane disciplinskih komisij v OZD z območja radovljiške občine. Seminarja se je udeležilo 36 slušateljev, ki so bili z obravnavano vsebino zelo zadovoljni. Nanašala se je na disciplinsko in delovno odgovornost, pristojnost disciplinskih komisij in način vodenja disciplinskih postopkov.

V galerijskih prostorih Šivčeve hiše v Radovljici so v počastitev slovenskega kulturnega praznika 11. februarja odprli razstavo slovenske ekspresionistične grafike, ki jo je omogočila Moderna galerija iz Ljubljane. Predstavljeni so znani umetniki: Božidar Jakac, Veno Pilon, Miha Malež in Tone Kralj. Razstava, ki si jo velja vsekakor ogledati, bo odprta do 6. marca.

V počastitev Prešernovega dne so 8. februarja v Domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici dopoldne odprli likovno razstavo akademskih slikarja, bohinjaškega rojaka, Janeza Ravnika, v osnovni šoli dr. J. Mencinger pa pripravili srečanje s pešnico Nežo Maurerjevo. Zvečer je v dvorani doma Joža Ažmana nastopil pevski zbor DPD Svoboda Tomaž Godec ter recitatorji z recitalom Kuntnerjevih pesmi.

Med nagrajenci Prešernovega sklada za leto 1982, ki so prejeli ta visoka kulturna priznanja na svečanosti ob Prešernovem dnevu v Cankarjevemu domu v Ljubljani 7. februarja, je bila tudi modna oblikovalka radovljiške Almirne Vesna Gabričik-Ilg. To je hkrati priznanje tudi Almiri za njene kakovostne izdelke, ki jih oblikuje nagrajenka.

Ob slovenskem kulturnem prazniku je KPD SŽ Veriga Lesce priredilo v avli osnovne šole F. S. Finžgar v Lescah 5. februarja zvečer Večer pesmi in plesov v izvedbi članov sekcij tega društva. Krajanje so se prireditve polnoštevilno udeležili.

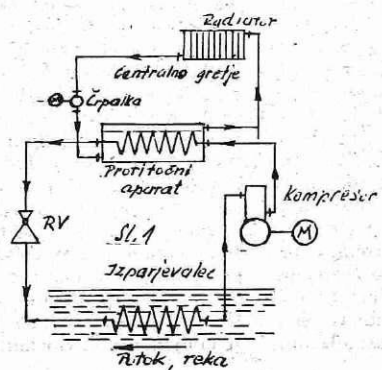
Konec januarja so se v Radovljici sešli na razgovor predstavniki Komunalnega gospodarstva Radovljica in krajevnih skupnosti lipniške doline. Namen sestanka je bil, da bi našli skupni jezik za izgradnjo in posodobitev vodovodnega omrežja, ki je že povsem zastarelo. Gre tudi za nova zajetja pitne vode. Dela na gradnji zajetij in omrežja bo Komunalno gospodarstvo Radovljica začelo s 1. marcem, če bodo vse krajevnne skupnosti zagotovile potrebna soglasja lastnikov zemljišč, po katerem bo teklo omrežje in zajetje.

TOPLOTNA ČRPALKA ZA OGREVANJE PROSTOROV

Pod skupnim imenom »toplotna črpalka« razumemo sklop naprav, združenih v delovno enoto za prenos toplote, ki jo vsebujejo vode v potokih, rekah, jezerih in v morju, za ogrevanje prostorov, v industriji pa za vparjenje (npr. pri pridobivanju soli), kuhanje, sušenje in drugo.

V temle sestavku se bom omejil na kratek opis toplotne črpalke za ogrevanje prostorov. V uvodu naj navedem, koliko toplote vsebuje voda, iz katere bi odvajali za ogrevanje potrebno toploto. Vemo, da prehaja voda pri lediščni temperaturi 273 stop. K — 0 stop. C v led. Da se spremeni kilogram vode v led, mora oddati v svojo okolico 80 kcal oziroma 80x4,186 = 334,9 kJ toplote (1 Joule odg. 1 Wsek). Z drugimi besedami: vsak kilogram ledu pri 273 stop. K ali 0 stop. C vsebuje približno 335 kJ ali 80 kcal toplote. Tekoče vode imajo višje temperature od lediščne. Za ogretje kilograma vode za 1 stop. C (1/273 stop. K) je potrebna toplota 4186 J ali 1 kcal. Za primer vzemimo vodo v potoku, ki ima temperaturo 281 stop. K oz. 8 stop. C. Kilogram te vode vsebuje toploto kilograma ledu pri 0 stop. C (273 stop. K) in še 8 stop. C, skupaj zneso to 80 in 8,1 je 88 kcal ali 368,4 kJ. Seveda nas zanima le toplota nad lediščem. Čim višja je, tem lažje je vodi odvzeti toploto za našo korist. Vemo tudi, da ne pade temperatura tekoče vode v zimskem času izpod določene temperature, saj se sama ogreva zavoljo trenja molekul med seboj. Prav tako imajo stoječe vode na določeni globini skoraj konstantno temperaturo. Nas zanimajo predvsem srednje temperature teh voda, s katerimi

moremo računati naše naprave. Na podlagi takih podatkov lahko predvidevamo stalen odzem toplote in njeno izkoriščanje v ogrevnih napravah. Seveda moramo vložiti v postopek pridobivanja toplote tudi nekaj energije, ki je pa glede na izkoristek primerno majhna, če pomislimo, da dobimo z vloženo 1 kWh (odg. 3600 kJ ali 860 kcal) kar okoli 8370 do 12550 kJ ali 2000 do 3000 kcal, to je 2,33, do 3,5-kratno količino toplote iz vode. Podatki nam govorijo, da se primerno draga investicija naprave v razmeroma kratkem času izplača. Seveda je izkoristek naprave tem večji, čim večja je sama naprava.

Tako lahko ogrevamo posamezne stolpnice, hotele, šole, športne dvorane, pa tudi širša okrožja, kjer je v bližini na razpolago tekoča ali stoječa voda.

Oglejmo si sklop toplotne črpalke (glej sliko). Sklop sestavljajo: izparjevalec, kompresor, protitočni aparat, zmanjševalni (reducirni) ventil in cevovod za amoniakov plin (včasih tudi frigen, freon). Te prvine sestavljajo zaprt krogotok, v katerem kroži amoniakov plin kot prenašalec toplote. Plin je pod tlakom 3 barov (okrog 3 at). V izparjevalcu dobi amoniak toploto, ki jo odda voda, v katero je izparjevalec potopljen (potok, reka, idr.). Kompresor vsesa ogreti amoniak in ga stlači na visok tlak 17 barov (okrog 17 at) ter mu s tem visoko dvigne njegovo temperaturo. Stisnjen in ogret amoniak odteče v protitočni aparat. Tam odda svojo toploto pri stalnem tlaku, njegova temperatura pa močno pade. Zatem odteče ohlajeni amoniak v zmanjševalni (reducirni) ventil, v katerem se hitro zmanjša njegov tlak obenem pa mu pade temperatura na začetno. Ohlajen amoniak, katerega tlak se je znižal s 17 na 3 bare, se vrača v izparjevalec na ponovno ogrevanje. Krog je zaključen. — V protitočnem aparatu sprejme toploto voda, ki kroži v ogrevalnem cevovodu in grelih. To vodo poganja posebna črpalka centralnega ogrevanja.

Kompresor spremeni mehanično energijo 1 kWh v toplotno energijo 3600 kJ ali 860 kcal, amoniak pa prinese s seboj toploto okoli 8300 do 12500 kJ/h (1983 do 2986 kcal/h). Tako dobi protitočni aparat okoli 11900 do 16100 kJ/h (2843 do 3846 kcal/h). Seveda je to teoretično, ker nismo upoštevali izkoristka celotne naprave. Ta je odvisen od vrste in izvedbe izolacije, izkoristka kompresorja in električ-

nega motorja. Pri dobri izdelavi izolacije je izkoristek sorazmerno visok, tako da znaša razmerje vložene energije nasproti pridobljeni 11900 x 0,7 : 3600 je 2,3-kratno korist pridobljene toplote.

Iz povedanega je razvidno, da je boljše izkoriščati v vodi zbrano sončno energijo, kakor pa jo loviti s sončnimi kolektorji.

Literatura: Toplinske pumpe, ing. Stjepan Vukelić. Rudolf Arh

PRED PROGRAMSKO KONFERENCO OK ZRVS RADOVLJICA

V sredo, 2. februarja, je bila v Radovljici peta redna seja predsedstva občinske konference zveze rezervnih vojaških starešin Radovljica. Na seji so dopolnili predlog pravil občinske in krajevnih konferenc ZRVS. Pravila bodo dokončno sprejeli na programski konferenci OK ZRVS, ki bo 21. februarja ob 16. uri v veliki sejni dvorani skupščine občine Radovljica.

Dogovorili so se, da bodo na skupščini razpravljali in sklepali tudi o delu vseh organov ZRVS v minulem letu, programih dela za leto 1983, zaključnem računu za leto 1982 in finančnem načrtu za leto 1983.

Predlog finančnega načrta za leto 1983 je enak lanskoletni porabi, ker so pri sestavi upoštevali stabilizacijske ukrepe. Predsedstvo je zadolžilo komisije, naj že med letom zberejo, oziroma pripravijo predloge za podelitev zlatih značk v letu 1983.

Na seji so sprejeli sklep, da se bodo udeležili kurirskega smuka na Jesenicah tudi člani RVS iz radovljiške občine. Med letom bodo organizirali in izvedli tekmovanje v odbojki in odprto prvenstvo članov ZRVS z avtomatsko puško in pištolo. Prvenstvo bo pripravila in izvedla komisija za izvedbo plesov, prireditve in tekmovanj v sodelovanju s štabom za teritorialno obrambo.

Ciril Rozman

POHVALE ZA GOJITEV ROŽ IN VARSTVO OKOLJA

Za posebno prizadevanje v akciji »lepe rože in varstvo okolja« so od Turističnega društva Jesenice prejeli pohvale naslednji prebivalci:

BLEJSKA DOBRAVA: Julka ALIČ, Anica BEGUŠ, Anica FON, Zalka HAŠIMOVIC, Milica JENSTERLE, Francka KUNŠIČ, Zofija MARKOVIČ, Andrej PEKOL, Ciril PERHAJ, Andrej PIKON, Marija RAZINGER, Slavka SODJA, Pavla SRPČIČ, Anica STOPAR in Janez TUŠAR.

LIPCE: Flora LUKANČIČ, Tilka MURNIK, Marija OTRIN, Milka ROVAN, Fani TURK in Fani ZAVELCINA.

KOČNA: Stanka BOGATAJ, Reza ČERNIVEC, Justina ERTL, Vera JAMNIK, Vlasta JAMNIK, Dragica LASAN, Jerca RAZINGER, Anica SANTELJ in Anica TUŠAR.

J. U.

SEJA KOORDINACIJSKEGA ODBORA ZA USKLAJEVANJE PROGRAMOV SOCIALNEGA VARSTVA IN SPLOŠNE ZADEVE

Za šesto sejo koordinacijskega odbora za usklajevanje programov socialnega varstva in splošne zadeve pri Skupnosti socialnega varstva Jesenice so bila predložena gradiva, katere bo obravnavala tudi skupščina skupnosti socialnega varstva, ki bo v prvi polovici marca.

Med važnejše točke dnevnega reda prav gotovo lahko uvrščamo: osnutek delovnega programa, pregled izpolnjevanja finančnega plana za leto 1982, finančni plan za leto 1983, samoupravni sporazum o združevanju sredstev za delo občinske in republiške skupnosti socialnega varstva in osnutek samoupravnega sporazuma o postopku uveljavljanja socialno-varstvenih pomoči.

Osnutek delovnega programa za leto 1983

V letu 1983 bodo skupščina in njeni organi v postopkih dogovarjanja in usklajevanja med skupnostmi s področja socialnega varstva zagotovili predvsem:

- uresničevanje in nadaljnje izpopolnjevanje sistema aktivne socialne politike kot sestavine združenega dela v prizadevanju za večjo produktivnost dela in večji dohodek,
- prilagajanje socialne politike zaostrenim pogojem gospodarjenja in reševanje problemov, ki jih na področju socialne varnosti družine in posameznika prinašajo ti pogoji, kar bo mogoče le ob vsebinsko izpopolnjenem in bolj poglobljenem usklajevanju programov socialnega varstva v skupnosti,
- razvijanje in utrjevanje delegatskega sistema in odločanja v skupščini Skupnosti socialnega varstva ter tesnejše sodelovanje s samoupravnimi interesnimi skupnostmi ustanoviteljicami v občinskem sistemu pri oblikovanju celotne socialne politike,
- Skupnost socialnega varstva si bo prizadevala za selektivno obravnavo pri zagotavljanju socialno-varstvenih pravic in pomoči ter za odpravljanje avtomatizmov pri uveljavljanju socialno-varstvenih pomoči z uvedbo enotne skupne evidence prejemnikov teh pomoči.

V prvem polletju 1983 bodo skupščina ter njeni organi skupno s strokovno službo obravnavali zlasti naslednja vprašanja:

- poročilo o delu skupnosti v letu 1982,
- poročilo o uvajanju skupne evidence in analiza o prejetih socialno-varstvenih pomočeh v letu 1982,
- finančno poročilo skupnosti za leto 1982,
- finančni načrt skupnosti za leto 1983,

- koordiniranje financiranja humanitarnih organizacij v letu 1983.
- V drugem polletju so predlagane v razpravo naslednje zadeve:
- poročilo o polletnem izpolnjevanju zastavljenih nalog,
- poročilo o delu skupnih organov skupščine,
- poročilo o financiranju humanitarnih organizacij,
- naloge, ki jih bo predlagala skupščina Skupnosti socialnega varstva SR Slovenije (predvidoma samoupravni sporazum o postopku in načinu uveljavljanja socialno-varstvenih pravic, poenotenju meril za zagotavljanje socialno-varstvenih pomoči).

PRIHODKI IN ODHODKI V LETU 1982

Finančni plan prihodkov je bil v letu 1982 dosežen v višini 91 % od

1. Občinski zvezi prijateljev mladine	53,9 %	— 645.500,00 din
2. Občinskemu odboru Rdečega križa	20,8 %	— 249.320,00 din
3. Občinskemu društvu invalidov	3,02 %	— 36.274,00 din
4. Klubu zdravljenih alkoholikov	3,71 %	— 44.428,00 din
5. Društvu upokojencev Jesenice	2,42 %	— 28.992,00 din
Društvu upokojencev Kranjska gora	0,45 %	— 5.436,00 din
Društvu upokojencev Mojstrana	0,45 %	— 5.436,00 din
Društvu upokojencev Zirovnica	0,45 %	— 5.436,00 din
Društvu upokojencev Rateče	0,45 %	— 5.436,00 din
6. Društvu za pomoč duševno prizadetim Jesenice	2,27 %	— 27.214,00 din
7. Gorenjskemu društvu za cerebralno paralizo Kranj	3,25 %	— 38.958,00 din
8. Medobčinskemu društvu civil. invalidov vojne Kranj	0,75 %	— 9.060,00 din
9. Društvu paraplegikov Kranj	1,51 %	— 18.120,00 din
10. Medob. društvu slepih Kranj	4,54 %	— 54.360,00 din
11. Društvu multiplex skleroze Kočevje	0,27 %	— 4.530,00 din
12. Temeljni organizaciji slušno prizadetih Kranj	1,56 %	— 18.720,00 din

Ključ za razdelitev sredstev je bil potrjen na seji skupščine skupnosti. Humanitarnim organizacijam izven občine Jesenice se določa višina denarnih sredstev na osnovi števila članov organizacij iz naše občine.

V razpravi o nadaljnjem dodeljevanju denarja humanitarnim organizacijam je bilo poudarjeno, da bo v letu 1983 potrebno bolj izhajati iz res humanitarne dejavnosti in dati poudarek soseski pomoči ostarelim in bolnim občanom, vse manj pa ostalim dejavnostim, kot so izleti ter razne kulturno-športne prireditve. Seveda bo zato potrebno izdelati natančne kriterije.

načrtovanih 547.483,70 din, realiziranih je bilo 500.132,30 din.

Denar za delovanje skupnosti socialnega varstva združuje v občini Jesenice šest samoupravnih interesnih skupnosti. V letu 1982 so v glavnem vsi dohodki realizirani v mejah finančnega načrta, prekoračeni pa so bili potni stroški, in sicer zaradi večje aktivnosti in večjega obsega dela.

Drugi del finančnega načrta skupnosti zajema financiranje humanitarnih organizacij v letu 1982, pri čemer je bil finančni načrt v prihodkih in odhodkih realiziran 100 %.

Denar za ta del dejavnosti je združevalo sedem samoupravnih interesnih skupnosti po naprej dogovorjenem samoupravnem sporazumu. Skupno je bilo zbranih 1.197.220,000 din, prav toliko ga je bilo tudi razdeljenega naslednjim humanitarnim organizacijam (odstotek pomeni delež v skupno zbranim znesku):

53,9 %	— 645.500,00 din
20,8 %	— 249.320,00 din
3,02 %	— 36.274,00 din
3,71 %	— 44.428,00 din
2,42 %	— 28.992,00 din
0,45 %	— 5.436,00 din
0,45 %	— 5.436,00 din
0,45 %	— 5.436,00 din
0,45 %	— 5.436,00 din
2,27 %	— 27.214,00 din
3,25 %	— 38.958,00 din
0,75 %	— 9.060,00 din
1,51 %	— 18.120,00 din
4,54 %	— 54.360,00 din
0,27 %	— 4.530,00 din
1,56 %	— 18.720,00 din

Predlog finančnega plana za dejavnost skupnosti v letu 1983 predvideva 687.151,00 din skupnih prihodkov, v enaki vsoti so predvideni tudi skupni odhodki.

Drugi del finančnega načrta, ki zajema financiranje humanitarnih organizacij, še ni izdelan, ker vse SIS v občini Jesenice še niso posredovale podatkov o višini sredstev, namenjenih za združevanje. Do seje skupščine skupnosti bo izdelan tudi dokončni finančni plan oz. predlog. Prav tako bo na tej seji tudi sprejet odstotek participacije posamezne organizacije.

Na seji koordinacijskega odbora je bil sprejet samoupravni sporazum o združevanju sredstev za delo Skupnosti socialnega varstva Jesenice v letu 1983, ki bo predložen v podpis ustanoviteljicam.

Člani koordinacijskega odbora so razpravljali o osnutku samoupravnega sporazuma o postopku uveljavljanja socialno-varstvenih pomoči. Osnutek je posredovala republiška Skupnost socialnega varstva SR Slovenije. Na seji so sklenili, da se osnutek pošlje vsem tistim skupnostim, ki se ukvarjajo s temi pomočmi. Osnutek predlaga enotne kriterije, pri čemer socialno-varstvena pomoč ne sme destimulirati prejemnika za doseganje večje storilnosti in s tem tudi višjega osebnega dohodka od dela. Stane Torkar

Silvester Ferčej, ki je jeseni 1943 opravil sabotažno akcijo v Železnari, z ženo Katarino (Foto J. Vidic)

KAKO STA GORJANCA MED VOJNO OPRAVILA SABOTAŽO V ŽELEZARNI

Julija 1943. leta je bil v dolinici Zali pod Ratitovcem ustanovljen minersko-sabotažni vod »Triglav«, katerega komandir je bil Andrej Zvan-Boris, politični delegat pa Ludvik Rekelj-Filip. Štab Gorenjskega odreda je določil, da vod opravlja akcije s Pokljuki in Mežakle v dolini Save Dolinke in Save Bohinjke vse tja do Radovljice.

Jesen 1943. leta sta v vod prišla delavca jeseniške železarnice, Gorjanca Silvester Frčej in Jože Pogačar. Boris ju je vprašal, če njuni sodelavci v železnari že vedo, da sta šla v partizane. Ko sta mu povedala, da za njun odhod ne ve nihče, je Boris izbral priložnost, ki se mu je ponujala na dani. V vodu so takoj pripravili pločevinasto »kanglico«, v katero so dali bombe in eksploziv.

Zjutraj sta bila diverzanta že pomešana med delavci, ki so na železniški postaji Podhom čakali na vlak. Frčej je imel kanglico v obrabljeni in zamašeni stari aktovki, v kakršnih so delavci nosili s seboj malico in kakšen kos perila. S Pogačarjem sta bila zmenjena, da bosta z jeseniške železniške postaje proti železnari šla eden za drugim v razmaku nekaj metrov. Če bo pri vodu v železarno kakšna kontrola, se bosta skušala neopazno vrniti, če pa bo to nemogoče bosta odvrгла eksploziv in uporabila pišto in skrite bombe.

Ko sta se v železnari približala parni centrali, je Frčej zalučal aktovko v centralo in čez nekaj sekund je odjeknila močna eksplozija. Diverzanta sta stekla skozi obrate proti Savi, je prebredla in se čez cesto ter železniško progo Jesenice—Bled umaknila na Mežaklo. Železnarna in mesto sta ostala brez električnega toka več ur.

Pozimi 1943. leta sva se s Silvestrom Frčejem prvič srečala na zasneženi Jelovici in potem sva več mesecev skupaj partizanovala.

Ob nedavnem pogovoru mi je spet opisal grenko mladost:

»Oče mi je umrl, preden sem privekal na svet. Mami ni bilo lahko preživljati dveh neboljnih otrok. Prodajala je jagode, borovnice in gobe, ki jih je nabrala v gozdu ter maslo in mleko, ki so ji ga dali kmetje za prodajo. Zaslужek je bil skromen in s sedmimi leti sem moral za pastirja v javorniški, naslednje leto pa v jeseniški rovt. Bil sem raztrgan pastirček, kakršne danes poznam iz filmov in otroških povesti. Tretje leto sem pastirjeval na Blejski Dobravi, kjer sem ostal do odhoda k vojakom.

Nekaj lepega pa je le v moji mladosti: vzljubil sem pastirski poklic in zdaj po upokojitvi z ženo že devet let paseva goveda kmetov iz gorjanskih vasi. Najprej mesec dni na Stari Pokljuki (Pustov rovt), nato dva meseca na Kranjski dolini, nato se z živino spet vrnemo na Pustov rovt in nazadnje še mesec dni v dolini Radovne.

Silvester Frčej je bil 1940. leta vpoklican v jugoslovansko vojsko. V Zemunu so ga dodelili k avto-četi, ker je primanjkovalo šoferjev. Silvester pa je opravil šoferski izpit že pred odhodom k vojakom. Vozil je tovornjak in motorno kolo Indiana z lučmi na karbid. S takim vozilom sta morala nekega večera s podoficirjem odnesti pošto v Pančevo. Zaradi slabih luči sta trčila z avtobusom. Podoficir je bil lažje ranjen, Silvo pa je sedem dni ležal nezavesten.

6. aprila 1941. leta ponoči je bil v vojašnici alarm. Vojaki so zapustili Beograd. Zjutraj so v bližini Beograda nemočno opazovali bombardiranje prestolnice.

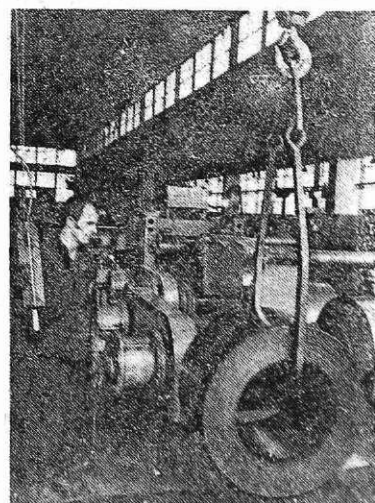
Od vseh akcij, v katerih je sodeloval kot borec minersko-sabotažnega voda »Triglav«, mu je z bolečino v srcu ostala v spominu tista, o kateri je komandant varnostne službe in varnostne policije na Bledu 15. novembra 1943. poročal takole:

»Blizu postaje Javornik, okrožje Radovljica, so banditi razstrelili progo ravno v času, ko je po njej vozil brzovlak iz Kranja v Celovec. Šest oseb, med njimi dve ženski in orožniški stražmojster, je bilo težko ranjenih...»

»Obveščeni smo bili, da so v prvem vagonu brzovlaka, ki je iz Kranja vozil proti Jesenicam, samo nemški oficerji in nacistični funkcionarji. Razstrelivo je bilo pripravljeno tako, da bi moralo eksplodirati natančno pod tem vagonom, eksplodiralo pa je pod zadnjim, v katerem so bili tudi civilisti — Slovenci. Eni od dveh težko ranjenih žensk so morali amputirati obe nogi za kar je bilo nam vsem zelo hudo, toda vojna je pač terjala tudi nedolžne žrtve.

Jože Pogačar s Krnice (iz te vasi je tudi Silvester), ki je s Frčejem sodeloval v sabotažni akciji v železnari, je bil 1944. leta v ostro-strelski trojki jurišne čete drugega bataljona Kokrškega odreda in je padel februarja 1945. leta. Njegov brat Jakob, delavec železarnice, je bil aretiran septembra 1943. leta, junija 1944. leta pa je umrl v Mauthausnu, star 25 let. Iz te družine sta kot borca NOV Slovenije padla še dva brata. Maks je padel blizu Bohinjske Bele, star 19 let, Matevž pa v Bohinju.

Jože Vidic

V hladni valjarni na Jesenicah

DELO

INFORMATIVNO-PROPAGANDNE KOMISIJE PRI OK ZRVS JESENICE

Za uresničevanje koncepta splošnega ljudskega odpora, družbene samozaščite in delovanja Zveze rezervnih vojaških starešin je izredno važna informativno-propagandna dejavnost, ki je sestavni del vseh idejnopoličnih in moralno-psiholoških priprav prebivalstva za uresničevanje koncepta splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite.

Organizirana in dejno usmerjena predvsem pa redna propagandna dejavnost in aktivnost vseh družbenih faktorjev je najboljšo sredstvo proti stalni psihološki propagandni vojni, ki danes poteka na vseh področjih in v vseh oblikah mednarodnega vplivanja in komuniciranja. Zato je treba v tej smeri delovati nenehno in zelo intenzivno. Socialistična zveza in vse obrambne strukture morajo biti kar najbolj vplivne na področjih informativno-propagandne aktivnosti in dajati temu nujno potrebno politično vsebino. Informiranje je izredno pomemben element osveščanja in mobilizacije prebivalstva, v določenih razmerah pa celo pogoj za učinkovito delovanje vseh oblik odpora in preprečevanje tujе propagande.

Informativno-propagandna dejavnost pri občinski konferenci ZRVS Jesenice ima več osnovnih nalog. Gre za informativno-propagandno dejavnost kot sestavni del splošne aktivnosti občinske organizacije ZRVS v SLO in družbeni samozaščiti, pa tudi propagandno dejavnost kot oblike krepitve obrambnih priprav na splošno. Tej dejavnosti so organi občinske konference ZRVS v letu 1982 posvetili posebno pozornost.

Tako, na primer, pri OK ZRVS doslej niso imeli nobenega sestanka, na katerem ne bi razpravljali tudi o informacijsko-propagandni dejavnosti. Izkušnje govori, da je mogoče

prav na ta način natančneje oceniti stanje informativno-propagandne dejavnosti in definirati akcijski program za njen nadaljnji razvoj in krepitev. Glede dejavnosti komisije pri OK ZRVS za informativno-propagandno dejavnost lahko rečemo, da je v letu 1982 dobro delovala, čeprav je bilo javnosti posredovanih nekoliko manj informacij kot v preteklih letih. Pri tem delu se komisija nikdar ne opira na klasičen novinarski kader, temveč samo na ljudi iz vrst rezervnih vojaških starešin, ki imajo smisel za takšno dejavnost, kar je tudi najbolj neposredno in učinkovito.

Na področju informiranja javnosti o delu ZRVS si je komisija zagotovila dobro sodelovanje s tednikom Železar in lokalno radijsko postajo Triglav.

Ob praznovanju dneva JLA 22. decembra je bila zelo dobro organizirana slikovna razstava v osnovni šoli Prežihov Voranc. Poleg številnih fotografij o delu ZRVS, JLA in teritorialne obrambe so na tej razstavi sodelovali tudi učenci s svojimi likovnimi deli. Pri tem velja omeniti tudi to, da je razstava uspela tudi zaradi velikega razumevanja vodstva šole in likovnih pedagogov.

Zal se je komisija srečevala tudi z objektivnimi in subjektivnimi težavami. Posamezni člani komisije so imeli do dela pasiven odnos, oziroma niso sledili delu in aktivnostim, ki so jih izvajale posamezne krajevne organizacije, kar je seveda povzročalo določene vrzeli v informiranju.

Urh

Ernest GAINES: Življenje Jane Pittmanove. Založba Obzorja 1982.

Od Koče strica Toma naprej je bilo popisano in potiskano že precej papirja z zgodbinami na to temo: zgodbe o vsem tem, kar se dogaja v Združenih državah Amerike med belimi in črnimi ljudmi — navadno v škodo slednjih. Louis Adamič je ugotavljal, da so Združene države veliki kotel, kjer prihaja do zlivanja narodov in ras. Vendar, če gre za belce in obarvane, je bil ta proces zelo dolgotrajen in ga očitno še ni konec. Suženstvo je bilo odpravljenost s koncem secesijske vojne, posledice pa se vlečejo do današnjih dni.

Jane Pittmanova je izmišljena oseba (čeprav se je avtor nedvomno navdihoval pri kakšni resnični Črnci). Pri sto desetih letih naj bi avtorju pripovedovala zgodbo svojega življenja — med tem časom pa so se zvrstile vse faze v razvoju črnega osvobodjenja — od trenutka, ko je bilo suženstvo zakonsko odpravljeno pa do zakona proti rasnemu razlikovanju.

Ta življenjepis torej ni prava non-fiction literatura (kot je na primer *Krvnikova pesem*), pač pa skuša posnemati tako romanopisje. Če bi Gaines v resnici intervjuval glavno junakinjo (staro 110 let), bi bila pripoved vsekakor dosti bolj nedosledna, kot je. Jane Pittmanova naj bi v najboljšem primeru iz literarne junakinje postala nekakšna napol mitska oseba, morda nekaj takega, kot je za Francoze (Rollandov) Miklavž Breugnot. Čeprav takega mitskega junaka (v tem primeru junakinje) prej ne bi bilo, so bile poteze neke (v duši te zatirane manjšine) v obrisih že zarisane. Iz romanov, ki so jih popisali Belci, poznamo šablonsko podobo Črnuha in tudi podobo Črnce (navadno debelušne, dobrodušne in priljubljene služkinje). Pričujoča povest to podobo do neke mere popravlja.

Jane Pittmanova je skozi vse življenje ohranila nekakšno upornost, svojeglavost — tudi skozi mirna obdobja svojega življenja. Vendar je bila dolgo časa vdana in pridna črnuharica, tudi beli gospodarji so jo imeli radi in so ji navsezadnje izkazovali celo nekakšno spoštovanje (bolje rečeno: upoštevanje). To, kar sem zdaj skušal skicirati, pa je sledilo heroičnemu začetku.

V prvem delu romana — ki me je, (da povem po pravici, resnično pritegnil), se je avtorju posrečilo zelo živo prebuditi trenutke osvoboditve. Črnci na to niso bili pripravljeni, prišlo je takorekoč čez noč. Gospodar jih je sklical in jim povedal, da so zdaj svobodni: kdor hoče, lahko ostane, kdor ne, lahko odide. Starejši so se odločili, da bodo ostali kot spolovinarji, mlajši — med njimi junakinja — so se odpravili na Sever, neznani svobodni nasproti.

FILMSKO GLEDALIŠČE NA JESENICAH

Prihodnji petek, 25. februarja, bo tudi na Jesenicah v kinu Radio začelo delovati **FILMSKO GLEDALIŠČE**, ki za Jesenice pomeni novost, čeprav je v ostalih gorenjskih pa tudi drugih kinematografih že več let ustaljena oblika delovanja v prizadevanjih za dvig filmske kulture, predvsem med mladimi.

Filmsko gledališče na Jesenicah bo pomembno dopolnilo. vzgojno-izobraževalnih prizadevanj v osnovnih šolah in šolah usmerjenega izobraževanja, ki imajo v svoje vzgojno-izobraževalne programe vključene tudi filmsko vzgojo. Verjetno pa se bo za filmsko gledališče navdušila tudi ostala mladina in odrasli, ki bi si radi izpopolnili svojo filmsko razgledanost oziroma filmsko kulturo.

Filmsko gledališče organizira Kinopodjetje Kranj, s katerim se je združilo jeseniško kinematografsko podjetje, in sicer v kinu Radio na Jesenicah vsak petek od vključno 25. februarja do vključno 15. aprila. Vsak petek bosta dve predstavi — ob 17. uri za mladinski in ob 19. uri za odrasli abonma, in sicer je cena abonmaja za mladino 150,00 din in za odrasle 200,00 din za osem filmov, ki jih je zbral filmski svet pri Kulturni skupnosti Kranj. Z nakupom vstopnic bodo abonenti dobili tudi filmski katalog z ocenami filmov, ki so na sporedu in ki so jih oblikovali slovenski filmski kritiki za lažje razumevanje filma. (Filmi, ki so na sporedu v filmskem gledališču, so objavljeni v rubriki Kaj bomo gledali v kinu.)

Prepričani smo, da bo filmsko gledališče tudi na Jesenicah zaživel in dobilo svoje občinstvo, čeprav menimo, da bi se Kinopodjetje Kranj že v samih pripravah moralo bolj povezovati z vzgojnoizobraževalnimi organizacijami, Kulturno skupnostjo, Zvezo kulturnih organi-

J. Rabič

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Ta del je, kot rečeno, najboljši. Občutje, ki je prevevalo mlade ljudi, ki so se odpravili v neznano, je po svoje precej podobno občutju našega časa. (Tudi mi nismo pripravljeni na relativno svobodo, ki je čedalje večja, tako se vsaj dozdeva; pa četudi bi bila samo navidezna.) Ti do včeraj — sužnji dejansko niso vedeli, kam gredo, vsi so hoteli ven, proč od kraja sužnosti. Ni pa jim bilo dano, da bi preskusili, kaj jim dejansko prinaša formalna svoboda. Skoraj vse je nekaj dni zatem pobila četa »patrolarjev«, vojakov poražene južne vojske, ki so si tako tešili svoj bes nad črnuhi.

Jane Pittmanova pa je ostala živa. (Takrat še ni imela tega imena: imena — prava imena svobodnih državljanov so si Črnci v tistih dneh izbirali kakor si izbiramo maske za Pusta.) Desetletna črnka je ubežala pokolu tako, da se je skrila v grmovju, — rešila pa je tudi nekaj let starega fantka, s katerim je potem nadaljevala pohod v svobodo. Čez nekaj dni pa so jima pošle moči in sta se ustalila. Skupaj z drugimi Črnci sta se naselila na neki farmi in začelo se je življenje, ki se je le v ostenkih razlikovalo od tistega pred osvoboditvijo.

Prvi del se bere kot imenitna in pretresljiva pustolovska zgodba. Kar sledi, je nekakšno zaporedje bolj ali manj tragičnih epizod, ki naj bi ilustrirale razmere na Jugu po

odpravi suženstva. Vso moč, predvsem ekonomsko, so obdržali beli gospodarji, za Črnce pa se ni dosti spremenilo: kdor je skušal dvigniti glavo, je bil potolčen. Ideologija, ki jo med vrsticami izpoveduje junakinja — pripovedovalka je v osnovi zaznamovana s pragmatizmom. Dokler nisi dovolj močan, se lahko boriš samo tako, da pač skušaš preživeti. Sicer pa je junakinja (ki je bila sprva brez vere) postala kristijanka.

Kadar se v njeni okolici dogaja kaj uporniškega, vedno odgovarja: mene ne bo zraven. Vendar po tišem sočustvuje s svojimi — predvsem pa skuša si zapomniti. Spomin potlačenih je hkrati njihov bogastvo (iz izkušenj si kujejo neko relativno moč), ko pa pride čas za boj, postanejo priučene navade coka. Ko je bil sprejet zakon proti rasnemu razlikovanju, so ga potomci lastnikov skušali izigrati. Črnci pa se temu niso upali upreti. Le nekaj razgretih glav iz najmlajšega rodu je neslo kožo na prodaj. To je bil trenutek za Jane — ki je bila zdaj že 108 ali 109 let stara: hoteli so, naj gre na čelo, da bo pritegnila množice za sabo, in šla je. Tako nekako se konča ta knjiga, ki je, kot vse kaže, nisem bral kot besedno umetniško niti ne kot zgodovinsko razpravo: bral sem jo — ne da bi se tega zavedal — naivno, hranil sem se z ideologijo, ki jo knjiga vsebuje. Ob poti je bilo nekaj presenetljivih razmišljanj o naravi pravih, ki urejajo tako družbo. Vendar ni dovolj prostora, da bi se razpisal o tem.

Marko Hudnik

V SOBOTO BODO ODPRLI TRETJO LIKOVNO RAZSTAVO

V soboto, 19. februarja, bodo ob 18. uri v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah odprli že tretjo likovno razstavo v tem letu, in sicer se bo tokrat ljubiteljem likovne umetnosti s svojimi likovnimi dosežki predstavil slikar **TONI VOVKO** iz Novega mesta. Kot vse razstave bodo tudi sobotno odprli s krajšim kulturnim programom, ki ga bodo izvajali učenci glasbene šole in recitatorka amaterskega gledališča Tone Čufar Berdarda Gasperčič.

Za predstavitev slikarja Tonija Vovko smo si sposodili besedilo prof. Andreja Koblar Gale, ki o njegovi ustvarjalnosti meni:

»Kadar govorimo o ljubiteljski likovni ustvarjalnosti, mislimo običajno na postimpresionistične in realistične krajine, tihožitja in druge ustaljene motive. Mislimo na tista na platno in v barve ujeta doživljanja sveta, ki so namenjena predvsem ustvarjalcem samim in tistim, ki jim je njihovo delo pri srcu, na likovna dela, ki ne načenjajo ne novih vsebinskih niti formalnih problemov. Slikarji ljubitelji se poglabljajo v tehniko slikanja, vendar so med njimi le redki, ki jim njihovo slikanje ne pomeni zgolj sprostitve, pač pa resno delo, ki postane sredstvo iskanja novih pogledov na svet in intelektualistična tveganja.

V svojem slikarstvu se Toni Vovko spopada v vsebinskem smislu s problemi sodobnega sveta, z odtujenostjo človeka-potrošnika, ujetega v civilizacijo, ki vzpostavlja nov odnos med človekom in svetom tako,

da potiska človeka v odvisnost od predmeta, ki je del njegovega vsakdanjega sveta in doživljanja. Vizualne komunikacije — človekov vsakdanji vir informacij tako o nasilju, ki je nekje daleč, kot o predmetih, ki ga nasilno obkrožajo v vsakem trenutku, postane snov Vovkovega slikarstva. Protislovja vojna — reklama, ki sicer ni brez vsebinske zveze, skuša Vovko doseči s formalnimi sredstvi tako, da kot na tapete delujoče v sivkastih tonih izvedene prizore vojne lepi bleščeče barvne reklame. Nad množico brezobličnih postav zgrinja težke, temne reliefne gmote. S peskom mešani pigmenti v pastoznih nanosih, skoraj informelsko delujoči, v končni fazi zarišejo človeško figuro, prej senca človeka, ki postane le še primerno ozadje za tarčo. Prestreljene tarče, kri, kriki barv na »brezbarvnih« ozadih. Razmišljanja. Slikarska sredstva in pripoved. Do najmanjše možne mere krčena figuralka, a v svoji simboliki vsebinsko angažirana in prepričljiva. Svet, ki mu pripada, a o njem ne razmišljamo vedno.

Slikar Toni Vovko je bil rojen 5. marca 1951 v Novem mestu, kjer je tudi zaposlen in živi. Doslej se je šestkrat predstavil na samostojnih razstavah (Novo mesto, Metlika, Ljubljana), več kot dvestopetdesetkrat pa na skupinskih razstavah. V letih 1972 in 1973 je prejel prvo nagrado na srečanju mladih ustvarjalcev Jugoslavije, leta 1979 nagrado mednarodnega ex-tempora Piran in drugo nagrado ex-tempora »LABOD«, leta 1980 odkupno nagrado mednarodnega ex-tempora Lipica '80 in prvo nagrado ex-tempora »LABOD«.

Na Jesenicah bo predstavil osemnajst svojih slik v akrilu in mešanih tehnikah, ki so nastale v zadnjih dveh letih.

Razstava bo odprta do vključno 2. marca vsak dan, razen nedelje, od 16. do 19. ure in ob ponedeljkih, središča in petkih od 9. do 12. ure.

KULTURNI PRAZNIK NA JAVORNIKU

Za letošnji slovenski kulturni praznik smo imeli na Javorniku v gosteh tržaškega pesnika in igralca Aleksija Pregarca. Prišel je na povabilo krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela in TOZD Valjarna blumung-štekel Železarne.

Učenci osnovne šole Karavanskih kurirjev NOV smo se udeležili tega literarnega večera. Na prireditvi sta nastopila tudi folklorna skupina in ženski pevski zbor Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela, nekaj točk pa so prispevali harmonikarji jeseniške glasbene šole.

V osrednjem delu večera pa nam je bral svoje pesmi Aleksij Pregarc. Predstavil nam je svojo pesniško zbirko Moja pot do tebe. V njej je avtor obravnaval vprašanja, ki težijo našo dobo.

V prvem delu — Iz predilnice so nanizane scene iz tovarniškega življenja. Pesmi izpovedujejo tudi avtorjeve izkušnje iz njegovega delavskega obdobja.

V drugem delu zbirke, ki nosi naslov Moja pot do tebe, izpoveduje veselje in neveseli zaton ljubezni. Prepletajo se razočaranja, vznemirja in nemir.

Njegove pesmi so med poslušalci vzbudile mnogo zanimanja, marsikdo se je odločil, da bo segel po njej in jo prebral.

Gregor Čušin, literarno-novinarski krožek, OS Karavanskih kurirjev NOV Koroška Bela

ZLATI JUBILEJ ZAKONCEV PLAHUTA Z DOVJEGA

Jubileji, obletnice in druga praznovanja so lepi prebliski v današnjem sicer hitrem življenjskem ritmu, ob katerih se za nekaj trenutkov bolj posvetimo svojim najbližjim, prijateljem in znancom. Takšen dogodek je brez dvoma tudi zlata poroka — 50 let skupnega življenja zakoncev. Konec prejšnjega tedna sta takšen lep skupni življenjski jubilej dočakala tudi **ZOFIJA** in **ALOJZ PLAHUTA** z Dovjega.

Kot se za takšen jubilej spodobi, smo ju obiskali na domu, da bi izvedeli kaj več o njuni skupni življenjski poti, dolgi pet desetletij. Značilna skromnost je ob prihodu, ko sta skoraj oba istočasno rekla: »Saj ni potrebno, da bi se sedaj pisalo o naju«. Seveda nismo uргli puške v koruzo in kaj kmalu so na dan prireli prijetni in tudi neprijetni spomini.

Žena Zofija je bila rojena 3. aprila leta 1911 v Mojstrani. Pri Valavcu se je reklo po domače. V tistih časih je bilo težko za delo. Ko je končala osnovno šolo na Dovjem, doma ni bilo dela in odšla je iskat srečo v svet.

»Posebno težko je bilo takrat dobiti delo ženskih, se spominja mama Zofija, »posebno tukaj v našem kraju in okolici. Takrat nas je več iz Mojstrane in tudi Dovjega odšlo v Beograd, kjer je bil razmeroma dober zaslužek. Delale smo predvsem kot sobarice pri različnih ljudeh. Leta 1930 sem prav v Beogradu spoznala sedanjega moža Alojza in čez tri leta sva se uvela. Ja, letošnja zlata poroka je bila natanko po petdesetih letih, prav tako na soboto.

Spomini se vrstijo kot na filmskem traku. Veliko je dogodkov, ki ostajajo zaprti v najbolj skritih predalih srca, tudi taki, ki jih mama Zofija nikoli ne bo mogla pozabiti.

»Bilo je 6. aprila, ko so Nemci bombardirali Beograd. Še danes me je groza, ko se spominim tega dneva, ruševin, prahu, obupanih klicev. Z možem in hčerko Božo smo se skrili v klet in pričakovali, kaj bo. Še danes doma hranim odejo, s katero sem takrat zakrila hčerko v klet. Ne bi več rada dočakala takšnih dogodkov. Danes živimo v svobodi in moram reči, da vsi mladi premalo spoštujejo starejše in se premalo zaveda, kaj smo mi morali včasih preživeti.

Po osvoboditvi sta zakonca prišla v Mojstrano, kjer sta najprej živela doma pri Valavcih, zatem v neki drugi stanovanjski hiši. Sedaj sta že sedem let v nekdanji osnovni šoli na Dovjem, ki so jo preuredili v stanovanje. Prav v tej stavbi je Zofija tudi obiskovala osnovno šolo.

In kaj Zofija dela danes?

»Ja, najraje sem doma, posebno pozimi, vodim gospodinjstvo. Veliko veselja imam tudi z vnukinjo Damjano. Pa tudi članarino za borce in upokojence na Dovjem pobere. Rada zaidem tudi k sinu, ki je poročen na Jesenicah. Doma veliko gledam televizijo, pa seveda rada vidim, če kdo pride na obisk, da malo poklepetamo. Petdeset let zakona? Ja, lepa doba, v zakonu je povsod marsikaj dobrega, pa tudi hudega. Tako je bilo v teh letih tudi pri naju. Danes si seveda najbolj želim miru v svetu in zdravja.

Mož Alojz je bil rojen 22. aprila leta 1907 v Jurkloštru na Štajerskem. Po prvi svetovni vojni je služil vojsko v Splitu, v tej vojni je leta 1916 na Doberdolu padel njegov oče

in mama je ostala doma, s petimi otroki.

»Težko je bilo takrat, se danes spominja oče Alojz, »doma ni bilo dela, pa je bilo treba v svet s trebuhom za kruhom. Doma si kvečjemu lahko služil kruh kot hlapec, to pa je bilo vse. Odpravil sem se torej v Beograd, kjer sem bil v beograjskih hotelih sobar, vratar, pa še razne druge poklice sem opravljal.

Prišla je vojna vihra, bombardiranje Beograda, začela so se težka leta. Alojz je leta 1943 odšel v partizane. Od Beograda prek Srema, Bosne pa vse tja do Gradca prek meje ga je po različnih frontah vodila pot. Enkrat je bil ranjen v nogo, pa se je izmazal. Spominja se fronte v Sremu, kjer jih je leta 1944 obiskal tudi tovariš Tito.

»Ogledal si je naše položaje in uprašal: Momci, kako ste? To nam je seveda dalo poguma, lažje smo prenašali vse težave in še bolj junško smo šli naprej do končne zmage. Svobodo sem dočakal v Murski Soboti.

Po vojni je nekaj mesecev za ženo Zofijo tudi on prišel v Mojstrano. Zaposlil se je v Železarni v takratni cevarni, kjer je bil vse do upokojitve februarja 1966. leta. Prav takrat so ta obrat v Železarni tudi ukiniti. Zatem je še nekaj let kot upokojenec delal kot čuvaj v hotelu Triglav v Mojstrani, raznašal je časopise, do lani pa je bil čuvaj v Kovinski opremi Mojstrane.

Vsa leta je bil Alojz Plahuta tudi izredno aktiven družbenopolitični delavec. V Železarni je bil predsednik centralnega delavskega sveta, delal je v sindikatu. V svojem kraju v Mojstrani je bil predsednik odbora OF za Mojstrano, predsednik krajevnega odbora ZB NOV, v partijski organizaciji je bil 15 let blagajnik, poleg tega pa tudi član sekretariata OO ZK. Bil je član še številnih drugih organizacij, kulturnega društva, SZDL in drugih organizacij.

»Toliko funkcij je imel včasih, da ga skoraj nič ni bilo doma,« pristavi žena Zofija.

Za aktivno delo na številnih področjih je prejel več odlikovanj, med drugim dve državni odlikovanji, medaljo zaslug za narod in medaljo dela, priznanje OF in še druga.

In kaj dela danes?

Po tolkih letih si danes privoščim več počitka. Postorim kaj doma, pa tudi ven grem še rad, posebno poleti. Od funkcij se nisem še povsem ločil. Sem v odboru Društva upokojencev v Mojstrani in član delegacije za pokojninsko in invalidsko zavarovanje naše krajevne skupnosti. Tudi berem rad: TV 15, Železarja, druge časopise, pa pogledam televizijo. Poleti gremo skupaj z ženo in vnukinjo Damjano na morje, največkrat v Crikvenico. Z zdravjem je še kar v redu, da bi tako tudi ostalo naprej.

Zakoncem Plahuta se je rodilo pet otrok, dva sta umrla, ostali pa so jima hčerki Boža in Tinka in sin Slavko.

Praznovanje zlate poroke prejšnjo soboto je minilo v veselim razpoloženju. Po ponovni sklenitvi zakonske zveze v Skupščini občine Jesenice so odšli na kosilo v Lesce, praznovanje pa so zaključili v domačem krogu na Dovjem.

Iskrene čestitke k lepemu jubileju in še na mnoga zdrava in vesela skupna leta!

NAMESTO ODGOVORA

V Železaru štev. 5 z dne 3. februarja je bil objavljen članek, s katerim je avtor poslal v javnost ihtave in varljive informacije o seji zbor uporabnikov Kulturne skupnosti Jesenice. Polemika je odvečna in bi nas obvezovala k zares nizkemu kulturnemu in kulturnišemu nivoju. Zato v odgovor objavljamo zaključke sporne seje.

1. Programi izvajalcev kulturne skupnosti so v nasprotju s sklepi zadnje seje zbor izvajalcev oblikovani nerealno, prenapeto, predvsem pa govorijo bolj o številkah kot o vsebini. Zbor uporabnikov zato podpira usmeritev, naj bo osnovno merilo selekcije kvaliteta vsebin in storitev. Uporabniki predlagajo, da se dosledno uveljavi določilo 24. člena v dodatku k samoupravnemu sporazumu, ki pravi, da skupščina kulturne skupnosti usklajene programe poverja izvajalcem s pogodbo.

2. Zbor uporabnikov podpira usmeritve posveta o razvoju knjižničarstva v jeseniški občini:

a) občinska knjižnica mora postati mesto dogovarjanja vseh nosilcev skrbi za knjigo in bralca v občini,

b) za boljše strokovno in operativno povezovanje vseh knjižničarjev v občini ustanovi občinska knjižnica aktiv knjižničarjev občine Jesenice,

c) v skladu z novim zakonom o knjižničarstvu se kot organ upravljanja ustanovi svet občinske knjižnice z zagotovljenim vplivom delegatov družbene skupnosti,

c) vsa izposojevališča v občini naj ustanovijo odbore bralcev, prek katerih bodo člani knjižnice lažje uresničevali samoupravni vpliv na nabavno, obratovalno in programsko politiko knjižnic itd.,

d) uredi se izposojevališče s srbohrvaško literaturo,

f) okrepi se fond in programi dela marksistične knjižnice,

g) v dogovoru z izvajalci moramo razviti programe sekundarnih dejavnosti knjižnice (literarni večeri, pravljicne ure, kvizi itd.).

3. Uporabniki podpirajo prizadevanja za izboljšanje filmskega programa na Jesenicah (filmsko gledališče, filmska vzgoja v osnovnih šolah in šolah usmerjenega izobraževanja).

4. Sklenjeno je bilo, da bo na Jesenicah organiziran mednarodni festival amaterskega filma v organizaciji filmskega kluba Odeon. Filmski festival bomo izkoristili tudi kot obliko filmske vzgoje v šolah.

5. Na področju sodelovanja z zamejskimi Slovenci nas bodo odsej lahko zastopale le še skupine s kvalitetskimi programi. OK SZDL Jesenice naj o tej problematiki čimprej skliče že dogovorjeni razgovor.

6. Delegati so predlagali, da vsebinsko obogatimo kulturno oddajo na radiu Triglav (predstavitelji društev, kulturnih delavcev, aktualno predstavljanje kulturnih dogodkov).

7. Sklenjeno je bilo, da je treba arheološko najdišče Ajdna nad Potoki ustrezno predstaviti javnosti in zaščititi že odkrito. Zaježiti je potrebno neorganizirane obiske najdišča. Kulturna skupnost mora odsej biti vnaprej obveščena, kdo, kdaj in s kakšnim namenom bo obiskal Ajdno.

8. Delegati so zahtevali, da se pospeši akcija za dokončno oblikovanje družbenega dogovora o varstvu in vzdrževanju obeležij in spomenikov NOB in revolucije v jeseniški občini.

9. Oblikovana je bila pobuda za ustanovitev Centra za kulturo mladih na Jesenicah.

10. Oblikovana je bila pobuda o združitvi strokovnih in administrativnih služb delovnih organizacij s področja kulture na Jesenicah.

11. Oblikovana je bila pobuda o ustrežnejšem informiranju delegatov o dejavnostih in problemih s področja kulture.

12. Zbor uporabnikov je podprl vse pripombe, ki jih je za sejo pripravila konferenca delegacij Železarne (v Železaru so bile objavljene 3. februarja).

Predsednik skupščine KUS: Slavko MEŽEK

Predsednik zbora uporabnikov: Pavle DIMITROV

ISTOVETENJE Z ZBOROM UPORABNIKOV IN ORGANI KULTURNE SKUPNOSTI

Opredeljenim zaključkom zadnje seje zbora uporabnikov Kulturne skupnosti Jesenice kot odgovor na zapis o tej seji v peti številki Železara ni moč ničesar oporekati, nasprotno, vredni so vse pozornosti in nadaljnje obdelave, seveda, če bi jih zbor resnično demokratično sprejel. Zato v taki obliki odgovor ni samo »ihtava in varljiva informacija javnosti« in izraz »nizkega kulturnega in kulturniškega nivoja«, temveč popolnoma neresnična informacija, ki kaže na nevaren pojav istovetenja predsednika skupščine Kulturne skupnosti Jesenice Slavka Mežka z zborom uporabnikov in po nekaterih dokumentih sodeč tudi z organi kulturne skupnosti (odbori) in ne nazadnje na ignoriranje pravil demokratičnega oblikovanja zaključkov, usmeritev, sklepov, zahtev, podpor, pobud in podobno.

Res je, da je bilo o vseh zadevah, ki so navedene v »zaključkih«, govora na seji, večina kot informacije predsednika Mežka, nekaj pa tudi kot pripombe, vprašanja ali mnenja posameznih delegatov, toda o nobeni stvari ni bil na seji oblikovan kakršnokoli zaključek in posredovan delegatom v demokratično odločitev. Že uveljavljene metode dela delegatskih skupščin so, da se delegati z glasovanjem opredelijo o posameznih vprašanjih, še posebej o tako pomembnih, kot so zapisani v po seji oblikovanih »zaključkih«, ne

da bi za to zbor kogarkoli pooblastil in ki se nanašajo tudi na materialne obveznosti. In tudi če bi vse to potekalo po demokratičnih pravilih, je potrebna tudi sklepčnost, ki je vsaj v drugem delu seje ni bilo.

Če bi delegati zbora uporabnikov osnutek ali predlog teh zaključkov, oblikovanih po seji brez pooblastila zbora, dobili pred sejo, o njih razpravljali o svojih delegacijah oziroma sredinah, kjer so bili izvoljeni in se na seji demokratično zanje opredeljevali, potem bi bilo to res demokratično. Tako pa se resnično postavlja vprašanje odgovornosti predsednika skupščine in predsednika zbora uporabnikov, ki sta samovoljno oblikovala sklepe in na ta način demagoško poskušala spodbiti objektivnost informacije o seji zbora, o kateri ni bilo rešeno, da je bila sporna pač pa improvizirana.

Istovetenje z demokratičnim organom, ki mu nekdo predseduje, je politično seveda popolnoma nesprejemljivo, kar očitno kažejo obravnavani zaključki pa tudi nekateri drugi primeri v kulturni skupnosti. Tako je predsednik Mežek tudi sam oblikoval poročilo Kulturne skupnosti Jesenice za lansko leto, ki je sedaj v obravnavi, ne da bi se o njem pred tem opredelil katerikoli organ kulturne skupnosti (odbor za svobodno menjavo dela in tekoče zadeve ter odbor za načrtovanje). Poročilo tako ne predstavlja dela kulturne skupnosti za lansko leto, kot je to v ostalih interesnih skupnostih, ampak Mežkove poglede na trenutno stanje v kulturi v občini in o zamišljenih akcijah ter njegovih pobudah.

Po njegovo poistovetenje z organi kulturne skupnosti se seveda vidi tudi v njegovih reakcijah na kakršnokoli kritično misel, ki se nanaša na njega ali organ. Najbrž ne bi bilo treba posebej poudarjati, da je na takem odgovornem samoupravnem položaju treba znati tudi kulturno sprejemati kritiko, še posebej, če je dobronamerna in grajena na političnih in samoupravnih opredelitvah. Najbrž o vsem tem res ne bi smela biti polemika odvečna, še manj pa bi tako polemiko smeli okvalificirati kot »zares nizek kulturni in kulturniški nivo«. Najbrž se poleg predsednika Mežka še kdo spozna na kulturo in kulturno politiko, ki o teh stvareh lahko razmišlja, ne da bi ga diskvalificirali kot »ihtavega in varljivega informatorja«, ali ga s takimi vzdevki, kot jih je uporabil predsednik v uvodu, žalili. To so »nizki udarci«, za katere pa je tokrat celo zlorabil avtoriteto delavskega zbora uporabnikov skupščine Kulturne skupnosti Jesenice.

Joža Varl

JESENIŠKO GLEDALIŠČE JE PRIPRAVILO TRETJO PREMIERO V LETOŠNJI SEZONI

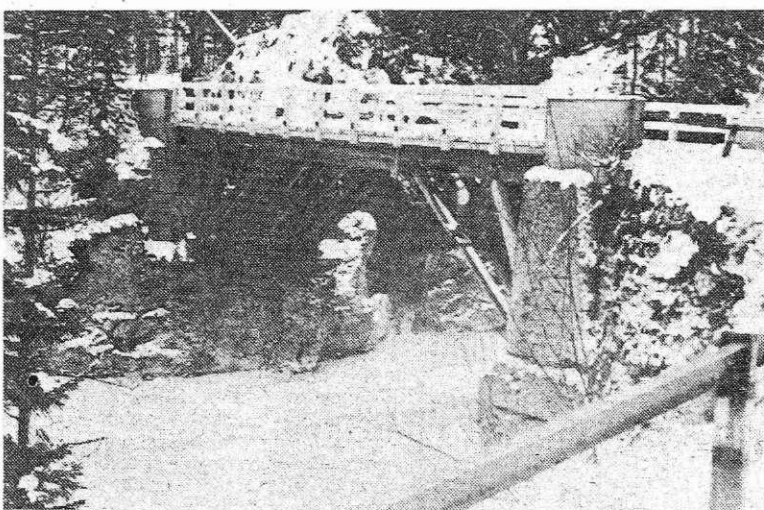

V četrtek zvečer ob 19.30 bo v amaterskem gledališču Tone Čufar na Jesenicah premiera komedije francoskega dramatika Jeana Anouilha **ORKESTER**, ki jo je avtor poimenoval za igro — koncert. Gre za nastop ženskega zabavnega orkestra, ki igra v nekem zdravilišču gostom, ki si zdravijo slabo prebavo.

Jeseniške gledališčne je to pot vodil Janez Vrhunc, režiser SNG Ljubljana, sceno je oblikoval Jože BEDIC, kostume Ivanka LESKOVAR, medtem ko se bodo v igri predstavile: Slava Marošević (prva violina), Bernarda Gasperčič (druga violina), Tatjana Košir (čelo), Vera Stare (viola), Metka Dulmin (flauta), Mira Bolte (kontrabas) ter Miran Kenda (pianino). Izven orkestra pa nastopata v igri še Franci Černe in Sandi Jakopič.

Premiera komedije bo nocoj, repriza v nedeljo zvečer, abonmajske predstave pa se bodo izvršile v naslednjih dveh tednih.

Gledališče toplo priporoča komedijo kolektivom za praznovanje ob dnevu žensk, saj jo bodo odigrali tudi nekajkrat v ta namen okoli 8. marca.

Popravljen most čez Pišnico pri elektrarni v Kranjski gori (Foto B. Blenkuš)

SREČANJE Z VITANOM MALOM

Osmi februar je kulturni praznik, zato po vsej Sloveniji prirejamo proslave. Na ta dan je pred 134 leti umrl največji slovenski pesnik dr. France Prešeren.

Tudi na naši šoli smo organizirali kulturni program. Prvo uro smo pisali teste iz knjižnice Po poteh kulturne dediščine. V njej so podatki o življenju in delu literarnih ustvarjalcev iz naše bližnje okolice, to so France Prešeren, Matija Cop, Janez Jalen, Anton Janša in Franc Saleški Finžgar. To so veliki možje, ki so s svojimi deli obogatili slovensko literaturo in kulturo. Prešeren je celo postavil slovensko literaturo na evropsko raven, zato je naša naloga, da poznamo njihovo življenje in delo, pa tudi kulturne spomenike v naših vaseh.

Po testih smo imeli proslavo. Najprej nam je Slavko Mežek predstavil Orfov orkester in njihove instrumente, nato pa so nam zaigrali še nekaj skladbic. Pri nekaterih pesmih smo sodelovali tudi mi. Nato sta članici dramskega krožka recitirali Prešernovi pesmi.

Za tem smo na oder povabili mladinskega pisatelja VITANA MALA. Pripovedoval nam je o svojem življenju, kako je napisal prvo knjigo, kdaj se je začel ukvarjati s pisateljevanjem idr. Povedal nam je še, da je star 36 let, da je oče dveh otrok in da

bo napisal še kakšno knjigo o svojem mlajšem sinu, ker je v njem silno dogodivščin. Pripovedoval nam je tudi o snemanju filma Sreča na vrvi. Razložil nam je, kako rešijo nekatere probleme, ki nastajajo ob snemanju. Dodal je, da sedaj piše knjigo o Bojanu Križaju, ki ji bo dal naslov »Za čas in čast«.

Ko je prenehal pripovedovati, smo mu postavili še nekaj vprašanj, na katera nam je z veseljem odgovoril. Na koncu smo se mu zahvalili za obisk in mu podarili šopek cvetja.

Proslavo smo zaključili s podelitvijo priznanj učencem osmega razreda, ki že šest let tekmujejo za Finžgarjevo bralno značko.

Maja Burja, 7. a nov. krožek COŠ Gorenjskega odreda Žirovnica

STEREOLUPA

V letošnjem šolskem letu se je zbirki aparatov, ki jih uporabljamo pri pouku, pridružila stereolupa. Stereolupa je draga naprava, podobna mikroskopu. Vse, kar z njo opazujemo, lahko do 100 krat povečamo.

Učenci četrtilih razredov smo si pri pouku s pomočjo te naprave ogledali dele cveta. Nad sliko, ki se nam je pokazala, smo bili presenečeni. Spoznali smo, da je narava v svojih delčkih, nam s prostim očesom nevidnim, še mnogo pestrejša, lepša, zanimivejša.

Učenci tretjega razreda so stereolupo večkrat uporabili tudi v opolnanskem prostem času. Prav tako kot mi so uživali v odkrivanju lepote majhnih delcev narave.

Skozi okular stereolupe bi si vsi radi ogledali veliko zanimivosti. Žal ob njihovem opazovanju čas tako hitro teče, da si vsi učenci v eni uri lahko ogledamo le eno zanimivost.

Pa smo zadovoljni tudi s tem. Pravimo: »Bolje videti vsaj nekaj kot nič!«

Aleš Mlinarič, novinarski krožek OŠ Prežihov Voranc Jesenice

PIONIRSKO TEKMOVANJE V FOTOGRAFIRANJU

V soboto, 12. februarja, je bilo v osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah organizirano vsakoletno tekmovanje v fotografiranju za učence osnovnih šol jeseniške občine. Tekmovanja so se udeležile ekipe osnovnih šol iz Žirovnice, Koroške Bele, Jesenic (OŠ Prežihov Voranc), Mojstrane in Kranjske gore. Poleg teh ekip sta sodelovali še prva in druga ekipa fotokluba ANDREJ PREŠEREN.

Tekmovanje je potekalo po naslednjem vrstnem redu: vsaka ekipa — dva učenca je dobila po en film, ki ga je bilo potrebno poslikati v predpisanem času. Fotografije naj bi predstavljale mesto Jesenice in njegove prebivalce. Sledilo je razvijanje filmov v temnici. Ko je bilo razvijanje končano so se učenci okrepčali z malico in po dokaj napornem tekanju za motivi dobili novih moči za test, ki je sledil. Test je obsegal vprašanja s področja fotografije in fotografske tehnike. Nekatera znanja na tem področju so si učenci pridobili že pri tehničnem pouku, zato test ni bil posebno težak. Najbolje so se pri testu odrezali učenci iz osnovne šole Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora. Po končanih testih je sledila izdelava fotografij v temnici. Vsak član ekipe je moral izdelati dve najbolj uspešni fotografiji formata 18x24 cm. in pripraviti slike za ocenjevanje.

Kvaliteta izdelanih slik je bila kljub dokaj kratkemu času za izdelavo in velikemu formatu, ki hitro razkrije vse napake, na zelo solidni ravni. Dodatno težavo je mladim fotografom predstavljala še sneg, saj postanejo v takih pogojih motivi precej bolj kontrastni, pa tudi belina snega zahteva določeno podsvetlitev. Pri fotografiranju v takih pogojih so potrebne že določene izkušnje, zato je bilo nekaj filmov preveč osvetljenih. To je žal zmanjšalo kvaliteto nekaterim, drugače zelo uspešnim motivom. Poleg

portretov sošolcev, čistilcev snega in prodajalcev sadja so učenci posneli še nekaj zelo uspešnih fotografij zasneženega mesta in tovarne. Pri fotografijah Železarne je bilo opazno že določeno poznavanje kompozicije, kar je dodatno pripomoglo k boljši kvaliteti izdelanih fotografij.

Nekateri učenci so skozi fotografijo že izražali določeno gledanje (fotografija, ki prikazuje potnico na peronu železniške postaje za kupi prtljage), ki kaže na izvirnost in občutljivost pri opazovanju sveta. Če se ta moment združi s pravo mero likovnega občutka so posnetki lahko zelo uspešni.

Napredek v kvaliteti je pri tem tekmovanju opazen vsako leto. K temu poleg mentorjev, ki so večnoma člani jeseniškega fotokluba, deloma pripomore napredek tehnike, saj postajajo foto aparati vedno cenejši in kvalitetnejši, s tem pa dostopni najširšemu krogu ljubiteljev fotografiranja. Lahko rečemo, da je tekmovanje v organizaciji fotokluba Andrej Prešeren in Zveze organizacij za tehnično kulturo Jesenice uspelo in dalo svoj prispevek k dvigu tehnične in estetske vzgoje na Jesenicah.

REZULTATI:

Ekipno: 1. Osnovna šola Karavanških kurirjev NOV Koroška Bela, 2. foto klub Andrej Prešeren 2. ekipa, 3. foto klub Andrej Prešeren 1. ekipa.

Posamezno: 1. Irina Vauhnek (OŠ Prežihov Voranc Jesenice), 2. Silvo Lavtižar (OŠ Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora), 3. Darko Gregori (Foto klub Andrej Prešeren 2. ekipa).

Vitimir Petnar

Zima za Savo pri Žvagnu (Foto B. Blenkuš)

VELIKO ZANIMANJE ZA STRELSKI ŠPORT

Nagrajenci s tekmovanja na Kresu (Foto I. Dolenc)

Čeprav različna strelska tekmovanja v občini kažejo, da zanimanje za strelski šport narašča, pa tega ne bi mogli reči za odnos do tega zelo koristnega športa. Predvsem to velja za organe in organizacije, ki bi morali biti najbolj zainteresirani za strelski šport. Čeprav jih vabimo na naše sestanke in občne zbornice, pa pravga odziva ni. Strelski dom heroja Matija Verdnika Tomaža v Podmežakli razpada, čeprav je bil v glavnem zgrajen s prostovoljnimi delom in čeprav nam v občini manjka prostorov za strelski šport, predvsem za streljanje z zračno puško. Strelci pritačujemo, da se bo o vsem tem začelo drugače razmišljati, kakor tudi o novem strelišču za bojno orožje, ki nam je na Jesenicah nujno potrebno.

Rezultati, ki jih dosega strelska družina Triglav Javornik-Koroška Bela, ki ima najbolj urejeno strelšče za zračno puško in kar 330 članov, kažejo, da zanimanje za strelski šport narašča tako med odraslimi kakor med mladino. Letos je družina uspešno izvedla že nekaj tekmovanj z zelo dobro udeležbo.

Družinsko tekmovanje 27. januarja, tekmovalo je kar 89 članov in mladincev.

REZULTATI:
ČLANI: 1. Pavel Jezeršek 362 krogov (od 400 možnih), 2. Franc Bizjak 340, 3. Peter Basara 341, 4. Franc Bizjak 340, 5. Majda Kralj 331 krogov.

MOLADINCI: 1. Karli Stanič 354 krogov, 2. Ervin Pogačnik 338, 3. Brlež 335, 5. Nenad Milojevič 333.

Občinsko prvenstvo 29. januarja, tekmovalo je 78 članov, mladincev in pionirjev.

REZULTATI:
ČLANI: 1. Pavel Jezeršek 363 krogov (od 400 možnih), 2. Franc Bizjak 340, 3. Peter Basara 327, 4. Milan Rijavec 301, 5. Ramadan Seničak 300 krogov.

MLADINCI: 1. Karli Stanič 359 krogov (od 400 možnih), 2. Anže Brnot 340, 3. Ervin Pogačnik 336, 4. Darko Pongrac 331, 5. Maja Jamar 330 krogov.

Družinsko tekmovanje za ZLATO puščico 3. februarja. Tekmovalo je 73 članov, mladincev in pionirjev.

ČLANI: 1. Janez Otrin 564 krogov (od 600 možnih), 2. Pavel Jezeršek 538, 3. Vojko Grebenšek 527, 4. Franc Bizjak 515, 5. Peter Basara 497 krogov.

MLADINCI: 1. Karli Stanič 531 krogov (od 600 možnih), 2. Anže Brnot 520, 3. Nenad Milojevič 505, 4. Ervin Pogačnik 503, 5. Darko Pongrac 497 krogov.

PIONIRJI: 1. Boštjan Urbas 491 krogov (od 600 možnih), 2. Robert Branc 479, 3. Bojan Fartek 475, 4. Drago Kostić 457, 5. Matej Keler 449 krogov.

Občinsko tekmovanje za ZLATO puščico 5. februarja. Tekmovalo je 36 članov, mladincev in pionirjev.

ČLANI: 1. Janez Otrin 541 krogov (od 600 možnih), 2. Pavel Jezeršek 538, 3. Franc Bizjak 537, 4. Vojko Grebenšek 527, 5. Zdravko Grebenšek 513 krogov.

MLADINCI: 1. Karli Stanič 545 krogov (od 600 možnih), 2. Ervin Pogačnik 509, 3. Anže Brnot 507, 4. Darko Pongrac 503, 5. Darko Pongrac 503, 5. Nenad Milojevič 501 krogov.

PIONIRJI: 1. Robert Branc 495 krogov (od 600 možnih), 2. Boštjan Urbas 490, 3.

KONEC TEDNA 18. ZIMSKI POHOD NA STOL

Zasnežena pobočja Karavank bodo konec tedna spet oživela. V dneh od 18. do 20. februarja bo potekal 18. tradicionalni zimski spominski pohod na najvišji vrh Karavank, 2238 metrov visok Stol v počastitev bitke Jeseniške čete 20. februarja leta 1942.

Novozapadli sneg v zadnjih dneh je sicer spremenil razmere na pobočjih Karavank in na Stolu, vendar zaenkrat še ni moč zagotovo reči, ali bo pohod možen na vrh Stola ali ne. Dokončno se bodo odločili danes, v četrtek, 17. februarja, člani GRS in miličniki, ki se bodo povzpeli na Stol in ocenili razmere. Pri tem je treba omeniti, da je bil v zadnjih dveh letih pohod po drugi varianti, to je po planinah pod Stolum in seveda si številni spet želijo vzpon na vrh.

Stol je posebno v zimskih mesecih zelo skrivnostna gora, ki je pripravljena na vsako presenečenje, zato seveda tudi letos ne bo tvegavanja. Le če bo pot varna, če ne bo ledu in nevarnosti plazov, bo mogoč vzpon prav na vrh.

Člani odbora za pohod so na zadnji seji obravnavali še preostale priprave za pohod oziroma samo izvedbo. Problemom glede organizacije in tehnične izvedbe praktično ni in vse bolj odbor skupaj s številnimi sodelavci postaja dobro uigrana ekipa, kajti vsakdo pozna svoje delo in naloge. Poleg članov odbora bodo tako kot vsako leto sodelovali pri pohodu alpinisti in gorski reševalci iz jeseniške in radovljanske občine, ki bodo poskrbeli za pot in zavarovanje pohoda. Za red in disciplino bodo poskrbeli miličniki postaje milice Jesenice, prav tako pa bodo poskrbeli tudi za prometno ureditev oba dneva v Žirovnici. Če v Žirovnici ne bo preveč snega, bodo delavci jeseniškega Kovinarja uredili parkirne prostore ob cesti, v nasprotnem primeru pa bodo parkirni prostori na obnočju Most in Žirovnice.

Člani Planinskega društva Radovljica bodo tudi tokrat v Valvasorjevem domu poskrbeli za okrepitev in prehrano vseh udeležencev. Na voljo bodo tudi značke in razglednice pohoda, letos pa bo mogoč kupiti novo značko pohoda na Stol. Če bo pohod na vrh Stola, bo odprta in oskrbovana tudi Prešernova koča na Stolu, ki jo upravlja Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela.

Tudi letos bodo na spominskem pohodu poskrbeli za proslave v počastitev bitke Jeseniške čete. V petek, 18. februarja, bo

Bojan Fartek 465, 4. Matej Keler 461, 5. Drago Kostić 460 krogov.

Na občnem zboru strelske družine Triglav Javornik-Koroška Bela, ki bo 25. februarja, bodo podelili strelcem, ki so po zahtevani normi dosegli najboljše rezultate, značke: »dober strellec« in »odličen strellec«, družinske in občinske »zlate puščice«. Trije člani bodo prejeli značke »mojster strelca«.

K. S.

ČLANI STRELSKE DRUŽINE TRIGLAV SE BODO ZBRALI NA OBČNEM ZBORU

V petek, 25. februarja, se bodo ob 17. uri zbrali na občnem zboru strelske družine Triglav njeni člani in drugi ljubitelji strelskega športa. Upravni odbor se je letos odločil, da ne bodo pošiljali vabil vsem članom družine, ampak jih bodo k čim večji udeležbi povabili s pomočjo časopisja in radia Triglav.

Na občnem zboru bodo podana poročila o delu v preteklem letu, izvolili bodo nov upravni odbor družine, podeljena pa bodo tudi priznanja najboljšim strelcem v lanskem letu.

Po končanem občnem zboru bo še zanimivo predavanje z barvnimi diapozitivi.

Vsi, ki se zanimajo za strelski šport, posebno pa člani družine, nasvidenje v petek, 25. februarja. S. D.

UPRAVNI ODBOR PLANINSKEGA DRUŠTVA JESENICE

objavlja prosta delovna mesta:

TIČARJEV DOMA NA VRŠČU

— oskrbnik, receptor, dve pomožni kuharici, sobarica, točarka, dve servirki, pomožna moč za hišna dela.

KOČA PRI IZVIRU SOČE V TRENTI

— oskrbnik in kuharica (zakonski par), prodajalka spominkov.

Delo se združuje za določen — sezonski čas. Zaželeno je vsaj delno znanje nemškega in italijanskega jezika. Osebnih dohodkov po pravilniku. Pisne prijave pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Planinsko društvo Jesenice, 64270 JESENICE, Cesta železarjev 1. Objava velja do zasedbe delovnih mest.

KOVIN, kovinsko podjetje Jesenice

— odbor za kadre, informiranje in družbeni standard,

razpisuje dela oziroma naloge

VODENJE KOMERCIJALNE DEJAVNOSTI

Pogoji:

— dokončana višja šola komercialno-ekonomske ali organizacijsko-tehnične smeri,
— štiri leta delovnih izkušenj na enakih ali sorodnih delih,
— sposobnost vodenja in organiziranja ter komuniciranja.

Mandat za razpisana dela traja štiri leta. Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela v 20 dneh po objavi razpisa na naslov: KOVIN Jesenice, odbor za kadre, informiranje in družbeni standard, Jesenice, Cesta heroja Verdника 22.

O izbiri bomo kandidate obvestili v desetih dneh po izbiri.

ABC POMURKA, trgovska delovna organizacija GOLICA o.o. — odbor za delovna razmerja, TOZD ROŽČA o.s.b.o., Jesenice, Delavska 11,

objavlja prosta dela in naloge

PRIPRAVNIKA ZA DELO V KNJIGOVODSTVU

TOZD ROŽČA, Jesenice, Delavska 11, za nedoločen čas.

Pogoji:

— dokončana prva stopnja VEKŠ,
— pripravniška doba traja devet mesecev.

Kandidati naj pisne ponudbe z dokazilom o strokovni izobrazbi pošljejo na naslov: ABC POMURKA — trgovska delovna organizacija GOLICA — kadrovska služba, Jesenice, Titova 22, v 15 dneh po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljenem postopku.

V. ZIMSKI POHOD »ARIHOVA PEČ«

Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec, Slovensko prosvetno društvo »Rož« v Sentiakobu v Rožu vabijo na

V. ZIMSKI POHOD »ARIHOVA PEČ«

V SPOMIN NA PADLE BORCE POD ARIHOVO PEČJO FEBRUARJA 1945, ki bo v nedeljo, 6. marca 1983, s pričetkom ob 10. uri pri Polancu na Čemernici (Hodnina) nad Sentiakobom v Rožu.

1. Smučarski tek — 7 km, brez omejitve starosti
2. Pohod za pečec od Polanca preko bivšega partizanskega bunkerja do planinske postojanke »Koče nad Arihovo pečjo« (1084 m) in po drugi smeri nazaj mimo Resmanove lovske koče do Polanca.

3. POGOJI ZA UDELEŽENCE
Na V. zimskem pohodu Arihova peč lahko sodelujejo vsi. Udeleženci pe (peči) morajo biti zimsko in planinsko opremljeni in hoditi po poti, ki je za (od označena. Pohodniki se vzpenjo na planino Bleščeno — »Koča nad Arihovo j jo« (kontrolni žig) in se preko Resmanove lovske koče (kontrolni žig) vrne, po označeni poti nazaj do cilja pri Polancu. Start za pohodnike je ob 10,30, na cilj pa je treba priti najkasneje do 18. ure. Masovni start za tekače je ob 10,30, na cilj pa je treba priti najkasneje do 12. ure.

Pred startom bo kratka spominska svečanost, posvečena padlim partizanom pod Arihovo pečjo.

4. PRIJAVE IN STARTNINA
Udeleženci V. zimskega pohoda »Arihova peč« se prijavijo do 22. februarja 1983 na OK ZSMS Jesenice, Titova 86, vsak dan od 8. do 16. ure.

Vsak udeleženec pohoda ali tekmovanja v smučarskem tekku prispeva akontacijo 150,00 din, ki jo vplača pri vpisu. S seboj prinesite številko potnega lista ali maloobsejne propustnice zaradi posredovanja spiska pristojnim organom.

ODHOD AVTOBUSA BO V NEDELJO, 6. MARČA, OB 7. URI IZPRED ZDRAVSTVENEGA DOMA NA JESENICAH.

Pohodniki in tekači prejmejo na startu kontrolni kartonček in značko, tekači pa še dodatno startno številko. Po pohodu je treba na cilju predložiti kontrolni kartonček. Vsak udeleženec dobi nato diplomu in kolajno za udeležbo. Najboljši pri teku pa spominsko plaketo Slovenskega vestnika.

5. OKREPCILA, ZDRAVNIŠKA SLUŽBA, SERVISNA SLUŽBA
Vsak udeleženec dobi toplo pijačo in klobaso. Za zdravniško službo je poskrbljeno. Vsak udeleženec sodeluje na lastno odgovornost.

6. ZIMSKI POHOD »ARIHOVA PEČ« bo izveden ob vsakem vremenu, v primeru pomanjkanja snega bo samo pohod.

7. DOVOZ IN PARKIRNI PROSTOR
Iz Sentiakoba v Rožu vodi proti Področici (Rosenbach), preko vasi Leše (Lessach), Svätne (Schlatten) in Hodnina (Kani-) asfaltirana cesta na Čemernico, ki bo označena s kazipoti »Arihova peč«. Parkirišča so na razpolago.

8. ZLATA ZNAČKA
Kdor se bo 5-krat udeležil zimskega pohoda »Arihova peč«, bo prejel posebno zlato značko. Petkratno udeležbo mora dokazati s petimi zbranimi kartončki.

STAREJŠE PIONIRKE ZAKLJUČILE REGIJSKO PRVENSTVO V KOŠARKI

V soboto, 12. februarja, se je s tretjim turnirjem v Kranju končalo letošnje tekmovanje v okviru pionirskega košarkarskega festivala '83 za gorenjsko področje. Ob selekcijah Kranja in Škofje Loke je za jeseniško občino nastopila ekipa SSD OS Prežihov Voranc. Čeprav so dekleta iz edine jeseniške osnovne šole, ki se vedno ukvarja s košarko za dekleta, izgubile vse tekme, so prikazale izvrstno košarko. Posebno so se odlikovale z borbenostjo in izredno resnim odnosom do igre. Žal se z ekipama Kranja in Škofje Loke brez tekem v pripravljalnem obdobju in brez vsakodnevnega treninga ne morejo kosati. Prav gotovo bi morali tudi v jeseniškem košarkarskem klubu razmisliti o drugem načinu dela s pionirkami, če nečemo, da bi se ponovilo leto 1972, ko je ekipa članic morala celo izstopiti iz 1. SKL, ker so v ekipi ostale same začelnice.

Igralke SSD OS Prežihov Voranc so v sredo najprej nastopile v zaostali tekmi v Zireh proti selekciji Škofje Loke. Domačinke so si pred zadnjim turnirjem hotele zagotoviti naslov gorenjskih prvakinja, zato so spodbujane od številnih gledalcev začele silovito. Naše sojro umirile in vse do konca prvega dela sta se ekipi menjavali v vodstvu. Po odmoru so Jeseničanke napravile nekaj napak in na koncu tudi precej popustile. Rezultat tekme je bil 43:32 (18:14).

Za ekipo SSD OS Prežihov Voranc so nastopile: Berus, Ključevič 4, Smitran 5, Deretič 6, Bešič, Zrnič, Ališič 6.

Zvečer so nastopile še v drugi zaostali tekmi v Kranju. Tu so bile na pragu velikega uspeha. Dobile so prvi polčas z rezultatom 18:12, nato pa, kakor da bi se v drugem delu ustrašile svoje izvrstne igre, dopustile, da so igralke Kranja izenačile in pol minute pred koncem dosegle prvo vodstvo. Neizkušene Jeseničanke so v napadu zgrešile, Kranjčanke pa so v na-

sprotnem napadu dosegle še en koš iz igre in metale še prosti met ter tako zmagale z rezultatom 36:31. Jeseničanke so nastopile v isti postavi kot v Zireh, saj je zaradi potovanja s kombijem na tekmo potovalo le osem igralok.

Kot smo že omenili, je bil tretji, zadnji turnir v soboto v Kranju. Jeseniške igralke so v Kranj odpotovale zelo oslajljene. Ker je bil sprva organiziran prevoz s kombijem, je trener Branko Jeršin pustil doma štiri perspektivne igralke, ki so letos prvič v reprezentanci svoje šole. V soboto pa na zborni mesto nista prišli še obelela Ališičeva in Deretičeva, ki je morala popoldne nastopiti v prvi ekipi članic Jesenic. Tako je v Kranj odšlo le šest igralok, ki pa so dokazale, da se z veliko borbenostjo da nadomestiti marsikaj!

Poglejmo izide: Kranj : SSD OS Prežihov Voranc 32:16 (15:6).

Domačinke so srečanje dobile prepričljivo, vendar so Jeseničanke zapustile tako kot na ostalih srečanjih resnično soliden vtis.

Koš za jeseniško ekipo so dosegle: Berus 2, Ključevič 6, Smitran 4, Bešič 4. Škofja Loka: SSD OS Prežihov Voranc 41:34 (14:22).

V tej tekmi so jeseniške igralke resnično prekosile same sebe. Močno oslajljene so se borile do zadnjih atomov moči. Republiške prvakinja in že pred tekmo ponovno gorenjske prvakinja — ekipa Škofje Loke, je bila na kolonih. Slaba sodnika sta že v prvem delu spravila z igrišča z izmišljenimi osebnimi napakami najboljše jeseniške obrambno igralke Ključevičevo, ki pa jo je solidno zamenjala Zrničeva. Toda dekleta, čeprav jih je bilo samo še pet, se niso predala. Še tri minute pred koncem so vošile, za točko, vendar sta jim sodnika dobesedno »kradla« žogo za žogo. Na koncu nista niti piskala zelo očitnih osebnih napak nad igralkami z Jesenic. Tako kljub izredni igri izvrstne Smitranove Jeseničanke niso uspeli zmagati. V utehu mladim košarkaricam, ki so iz tekme v tekmo igralke boljše, so bile čestitke vseh v dvorani. In še ena zanimivost. Trener

REPUBLIŠKO TEKMOVANJE INVALIDOV

V nedeljo, 13. februarja, je bilo v Kamni Gorici republiško tekmovanje invalidov devetih kategorij v veleslalomu za republiški pokal Zveze invalidov Slovenije. Tekmovanje je bilo v organizaciji in izvedbi aktivna invalidov Kemične tovarne Podnart ob pomoči TVD Partizan Podnart in TVD Partizan Kamna Gorica.

Ob razglasitvi rezultatov je pozdravil tekmovalce Janez Furlan, namestnik predsednika za rekreacijo in šport pri republiški zvezi ter pohvalil organizacijo in udeležbo, saj se je tekmovanje udeležilo nad šestdeset invalidov iz vse Slovenije.

Najboljši prvo, drugo in tretje uvrščeni iz vsake kategorije so prejeli priznanja, ki jih je podelil podpredsednik Društva invalidov Radovljica Janez Erman.

Ciril Rozman

selekcije Škofje Loke prof. Erzenožnik se je po tekmi lotil s hudo kritiko obeh sodnikov, kajti tako slabega in pokvarjenega sojenja si na tekmah pionir prav gotovo ne bi smeli privoščiti.

Koš za Jesenice so dosegle: Smitran 27, Berus 5, Bešič 2. Igrale pa so še Filipovič, Zrnič in Ključevič.

Razpisna komisija IZOLIRKA TOZD JESENICE, n. sub. o., ponovno razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA - DIREKTORJA TOZD

Poleg z zakonom določenih splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- imeti mora višjo ali srednjo strokovno izobrazbo tehnične ali ekonomske smeri, tri oziroma pet let delovnih izkušenj,
- imeti mora organizacijske sposobnosti ter pravilen odnos do samoupravljanja,
- imeti mora moralne kvalitete ter mora biti družbeno-politično primeren,
- predložiti mora program dela in razvoja TOZD.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa na naslov: IZOLIRKA LJUBLJANA TOZD JESENICE, na nasipu Železarnice, 64270 JESENICE, z oznako: za razpisno komisijo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta

JOŽETA RAVNIKA
upokojenca Železarnice

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sodelavcem TOZD Željarna, Jeklar, HV Bela in Kemične tovarne Podnart, sostanovalcem Ceste revolucije 3 in Tavčarjeve 8, ki so z nami sočustvovali in nam kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje ter ga tako številno pospremili k zadnjemu počitku. Posebej se zahvaljujemo zdravnikom dr. Primožu Vidaliču in dr. Sandi Müllerjevi za skrb med njegovo boleznijo. Iskrena hvala tudi govornikom, pevcem in posebej pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev za ganljivo slovo.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob prerani izgubi drage mame, babice in sestre

TONČKE TOMAN

se iskreno zahvaljujemo dr. Jensterlu za obiske na domu, strežnemu osebju internega oddelka jeseniške bolnice in dr. Mencingerju za skrb in nego.

Zahvaljujemo se vsem za izrečena sožalja, darovane vence in cvetje ter spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala tudi pevcem za zapete žalostinke.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob nepričakovani in boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

VLADIMIRJA BOJKOVA
upokojenca Železarnice

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, bivšim sodelavcem in znancem, ki ste z nami sočustvovali, darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Kolektivu TOZD Plavž železarnice Jesenice se najlepše zahvaljujemo za venec, hkrati pa se zahvaljujemo tudi kolektivu Melodije Mengeš za poslano cvetje.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala.

Zaljubljeni: žena Lenka in hči Tina, sin Ilčo ter hčerki Kati in Lozena z družinami

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sobaricam in vratarji iz samskega doma Ruparjeva 5 za darilo in šopek ter obisk na domu.

Hkrati se zahvaljujem sodelavkam in vratarjem iz samskega doma na Koroški Beli, upravniku Langusu, Vrtačniku, Kalanu, Korenu in Dazkobljarju za darila in šopek, ki sem ga prejela ob odhodu v pokoj.

Zahvaljujem se fantom iz prvega nadstropja za darila, ki sem jih dobila.

Se enkrat vsem iskrena hvala.
Mimi Kozjek

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti E-TKR-NG se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč.

Franc Zupan

ZAHVALA

Občinskemu odboru ZZB NOV Jesenice in Društvu upokojenec Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitke ob mojem življenjskem jubileju.

Jože Otrin

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 19. februarja, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini: **SPECERIJA BLEED** - supermarket Union, Titova 22 in **ROŽCA**, samopostrežna trgovina 9, Bokalova 5 a.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu februarju je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH NA JESENICAH

V soboto, 19. februarja: **INTEGRAL, TOZD MPPD** Jesenice, Titova 67.

REŠITEV KRIZANKE IZ 6. ŠTEVILKE ŽELEZARJA

bokal, TAS, apotekar, Ponti, Nuša Tome, Olten, ukaz, alibi, Mark, slovenski kulturni praznik, šolnina, FP, Ail, mleč, Air, Orr, karabinar, karo, Laert, UV, Carol, NOB, Anšan, breg, pipa, Ras, center, nravi, sl, Lent, Ero, destilacija, Aska, eskarpini, Eratosten, Ntima, NI, kokot, Ira.

UGANKARSKI SLOVARČEK

ESPARTO - vrsta španske trave, bodalice
HAAS - pred leti odlična avstrijska alpska smučarka (Christl)
PASTORALE - škofovska palica
SKASKA - ruska fantastična bajka
VUHAN - glavno mesto kitajske pokrajine Hupeh

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

18. februarja italijanski bar. kom. film ZAMETNI PRSTI, režija Castellano - Pipolo, v glavni vlogi Adriano Celentano; ob 17. in 19. uri

Predpremiera amer. barvnega akcijskega filma; režija Jerrold Freedman, v glavni vlogi Charles Bronson; ob 21. uri.

19. februarja amer.-italij. barvni akcij. kom. film PAZI, DA NE BO ZMEDE, režija Marcello Fondato, v glavni vlogi Terence Hill, Bud Spencer; ob 15. uri.

19. in 20. februarja japonski barv. znan. fant. film VIRUS; režija Kinji Fukasaku, v glavni vlogi Sunny Chiba; ob 17. in 19. uri.

21. in 22. februarja amer. barvni akcij. film PROJEKT UMORA; režija William Girdler, v glavni vlogi Leslie Nielsen; ob 17. in 19. uri.

23. februarja nemški barvni film TRI ŠVEDINJE; režija Walter Boos, v glavni vlogi Uta Kopke; ob 17. in 19. uri.

25. februarja - filmsko gledališče - poljski barvni film BREZ OMRTVICENJA; režija Andrej Wajda, ob 17. in 19. uri.

Predpremiera amer. barvnega akcij. filma AGENT ŠT. 1 LJUBI IN UBIJA ob 21. uri.

26. in 27. februarja amer. barvna glasb. drama MESTNI KAVBOJ; režija James Bridges, v glavni vlogi John Travolta; ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ

18. februarja hongk. barvni film ZMAJ - MLADI GOSPODAR ob 18. in 20. uri.

19. in 20. februarja amer. barvni znan. fant. film GALACTICA - VESOLJSKA KRIZARKA ob 16. uri. 19. in 20. februarja amer. barvni akcij. film PROJEKT UMORA ob 18. in 20. uri.

20. februarja amer.-italij. barvni akcij. kom. film PAZI, DA NE BO ZMEDE ob 10. uri.

21. in 22. februarja jap. barvni znan. fant. film VIRUS ob 18. in 20. uri.

24. februarja nem. barvni film TRI ŠVEDINJE ob 18. in 20. uri. 25. februarja italij. barvni kom. film ZAMETNI PRSTI ob 18. in 20. uri.

26. in 27. februarja amer. barvni vojni film LINIJA ob 18. in 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

19. februarja amer. italij. bar. akcijski film PAZI, DA NE BO ZMEDE ob 20. uri.

23. februarja amer. barvni akcij. film PROJEKT UMORA ob 20. uri.

26. februarja jap. barvni film VIRUS ob 20. uri.

KINO DOVJE

19. februarja hongk. barvni karate film ZMAJ - MLADI GOSPODAR ob 19. uri.

20. februarja amer.-italij. barvni akcij. kom. film PAZI, DA NE BO ZMEDE ob 19. uri.

26. februarja amer. barvni akcij. film PROJEKT UMORA ob 19. uri.

27. februarja jap. barvni znan. fant. film VIRUS ob 19. uri.

Obveščamo vas, da smo tudi na Jesenicah (tako kot je ustaljena navada v ostalih naših gorenjskih kinematografih) uvedli novost - to je **FILMSKO GLEDALIŠČE**.

Filmsko gledališče bo v kinu RADIO vsak petek od 25. februarja do 15. aprila 1983, in sicer ob 17. uri mladinski abonma in ob 19. uri odrasli abonma. Na sporedu bo osem kvalitetnih filmov, ki jih je izbral filmski svet pri Kulturni skupnosti Kranj. Pri organizaciji nas je podprla tudi Kulturna skupnost Jesenice.

Prikazali bomo naslednje filme: **BREZ OMRTVICENJA** - Andrej Wajda, **POBESNELI MAK** - George Miller, **EQUUS** - SLEPI KONJI - Sidney Lumet, **THE CLASH** - Jack Hazan, David Mingau, **VSI SMO BILI HIPIJI** - Paul Mazursky, **LILI MARLEEN** - Reiner W. Fasbinder, **RDEČI BOOGIE** ali **KAJ TI JE DEKLICA** - Karpo Godina, in **MESTO ZENSK** - Federico Fellini.

Abonmajske vstopnice lahko kupite pri blagajni kina po znatno znižani ceni (mladinski abonma za 8 filmov 150,00 din, odrasli abonma 200,00 din). Večje število vstopnic lahko kupite tudi z naročilnico. Ob nakupu vstopnic dobite tudi filmski katalog z ocenami slovenskih filmskih kritikov za lažje razumevanje filmov.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR

ČETRTEK, 17. februarja, ob 19.30 - Jean Anouilh: ORKESTER - premiera, režija Janez Vrhunc, scena Jože Bedič.

PETEK, 18. februarja, ob 19.30 - Gregor Strniša: SAMOROG - gostovanje v Prešernovem gledališču v Kranju na TEDNU SLOVENSKE DRAME 83.

NEDELJA, 20. februarja, ob 19.30 - Jean Anouilh: ORKESTER - PRVA PONOVIČEV - za izven.

SREDA, 23. februarja, ob 19.30 - Jean Anouilh: ORKESTER - predstava za abonma in za izven.

ČETRTEK, 24. februarja, ob 19.30 - Jean Anouilh: ORKESTER - predstava za abonma in za izven.

PETEK, 25. februarja, ob 19.30 - Jean Anouilh: ORKESTER - predstava za abonma in za izven.

DEL VOJASKE		V JOGI UGOVEN POLJEZAJ		RUSKA FANTASTIČNA BAJKA		ZAKONČE OČE		TJAJA STARIH SLOVANI		VRSTA VRBE		BESEDA BREG POUČARNA		LOKVA		DŽEVNA BLAGAM	
STROJ, NAPRAVA		ZGORNJI DEL STOPALA		AVSTRILSKA SPANILKA		MESTO V ESSR		KOKIJA VRSTA SPANILKE TRAVE		POLOZAJ LEGA		SOUVAZ, ŽELEZA		RUSKA UTEČNA LEKARNA		REKLAJA	
VRIH STRELE		SYLVIA KOSČINA		VELIKO KITAJSKO MESTO		VODJA RIMSKE SUZENJE TRSKA		MADŽAR. POVRŠIN. MERA		JANEZ ALBERT		JED IZ IKER FLEHKA JUHA		KAREL ERBEN		VHOJ V SAPNIK	
STANE FOTOČAR		OBRAT ZA IZ SVILE		PISEKSKA OVČINICA		POZIGALSK		Ž.IME		HAIJEN VALJAR		TORINO PISATELJ. BUCK		ALOJA ENAKA VOJAKA		OTON V ZUPANCI	
STOLP PR. DŽAMUJ		RADIOANT. ELEMENT		JESENJSKI AL PINKST (JOŽA)		MUSLIM. VERSKI POGLAVAR		AM. VESOLJSKA AGENC.		NOGOM. TRENER MLADINIC		BIBLIJSKI OČAK		GL. MESTO ZRN BARVATIG. WART		POLITIK BREGC.	
STOLP PR. DŽAMUJ		RADIOANT. ELEMENT		JESENJSKI AL PINKST (JOŽA)		MUSLIM. VERSKI POGLAVAR		AM. VESOLJSKA AGENC.		NOGOM. TRENER MLADINIC		BIBLIJSKI OČAK		GL. MESTO ZRN BARVATIG. WART		POLITIK BREGC.	
STOLP PR. DŽAMUJ		RADIOANT. ELEMENT		JESENJSKI AL PINKST (JOŽA)		MUSLIM. VERSKI POGLAVAR		AM. VESOLJSKA AGENC.		NOGOM. TRENER MLADINIC		BIBLIJSKI OČAK		GL. MESTO ZRN BARVATIG. WART		POLITIK BREGC.	

OLIMPIJA PONOVO V PODMEŽAKLI

Hokejsko prvenstvo postaja iz dneva v dan bolj zanimivo. Ljubljanska Olimpija ima namreč tri točke naskoka pred Jesenicami in veliko prednost v »super finalu«. Toda prvič je se vedno lahko ena ali druga ekipa. Hokej je namreč sport, v katerem so hitre spremembe sestavi del skoraj vsakega izenačenega dvoboja. Za srečanja med Olimpijo in Jesenicami pa lahko z gotovostjo trdimo, da gre za dve dokaj izenačeni moštvi. To je še najbolj pokazal zadnji prvenstveni dvoboj med našimi in Ljubljanci v hali Tivoli, ki so ga hokejisti Olimpije sicer dobili s 6:5, vendar jim je bila v tem srečanju krepko naklonjena tudi sreča.

Naj našo trditve še malce podkrepimo. Ljubljanci so prav v tem srečanju vodili s 3:0 in 4:1, vendar je v nadaljevanju prišlo do velikega preobrata.

Izkušnje iz preteklosti nas učijo, da so bili dvoboji med Ljubljanci in Jesenicami skoraj vedno negotovi, polni preobratov, če pa se vrnejo na zadnji derbi v Ljubljani, potem ne moremo mimo ugotovitve, da bi tudi naši - z malo več sreče - lahko celo zmagali. In prav to vrača upanje, da v »super finalu«, kljub dejstvu, da ima Olimpija prednost (prva tekma bo na Jesenicah, preostali dve - če bo potrebno - pa v Ljubljani), pa Jesenici se zdalec niso brez možnosti. Res je sicer, da je nekaj igralcev poškodovanih in zaradi bolezni nekaj časa niso redno trenirali, vendar bo prav sobotni derbi zadnja preizkušnja, lahko bi rekli »generalna« pred »super finalom«.

Ko smo že nekajkrat omenili »super finale«, naj vseeno opozorimo naše bralce, da pri tej novi obliki, ki je prvič sestavni del našega državnega prvenstva, vse vendar ni povsem jasno. V koledarju državnega prvenstva 1982/83 za »super finale« med drugim piše tudi tole:

»Super finale« igrata najboljši moštvi na dve dobljeni srečanja, in sicer: 26. 28. februarja 1983 in 2. marca 1983 po sistemu 2:1, 1:2 in 1:2.

Jasno je torej, da bo prva tekma med Jesenicami in Olimpijo v tem »super finalu« na Jesenicah, naslednji dve pa v Ljubljani. Toda ne pozabimo teksta iz propozicij: »IGRA SE NA DVE DOBLJENI TEKMI«. Sedaj prihaja do nejasnosti. Kaj, če bodo na Jesenicah zmagali Jesenici, v Ljubljani pa bo rezultat neodločen, ali pa: če bo na Jesenicah neodločen rezultat, v prvi ljubljanski tekmi prav tako, v drugi pa naj bi denimo zmagala Olimpija? V obeh primerih (čeprav jih je lahko še več podobnih), ne gre za »dve dobljeni tekmi«, čeprav bi bilo logično, da bi v prvem primeru prvak morale biti Jesenice (razmerje v točkah 3:1), v drugem primeru pa Olimpija, razmerje v točkah prav tako 3:1.

Zaenkrat je torej kup nejasnosti, o katerih bi se morali vodstvi naših dveh najboljših moštev dovolj zgodaj dogovoriti, kajti kar hitro lahko pride do zapletov in »zelene mize«.

Res pa je, da bo sobotni derbi med Olimpijo in Jesenicami zadnja preizkušnja obeh moštev pred »super finalom«.

MEDVEŠČAK : JESENICE 1:8 (2:1, 3:1, 1:3)

Dvorana športov, gledalcev 300, sodniki Jakič iz Ljubljane, Hegediš in Stipić, oba iz Zagreba.

Streli za Jesenice so bili: Bešič, B. Pajič, Šuvak, Š. Ščap, Mlinar, Košir, Magazin in M. Horvat.

Se en lep dokaz, da je bil zadnji poraz Jesenčanov v Zagrebu - 3:4 povsem nepotreben. Razlika v kvaliteti je resnično velika, kajti naši so dosegli visoko zmago, čeprav tokrat v Zagrebu niso nastopili: Lah, Razinger, Pristov, D. Horvat, M. Pajič in I. Ščap. Ne glede na okrnjenost v moštvo so gostje igrali veliko bolje kot domačini in zaslužno zmagali.

LESTVICA:

1. Olimpija	4	4	0	0	28:9	12
2. Jesenice	4	3	0	1	28:12	10
3. Cinkarna	4	1	0	3	13:25	3
4. Medveščak	4	0	0	4	7:30	2

SLOVENSKO-HRVAŠKA LIGA

KRANJSKA GORA : STAVBAR 14:4 (4:1, 5:3, 5:0)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 150, sodnika Razinger in Bundalo z Jesenic. Streli za Kransko goro so bili: Štros 4, Berlišk 3, Lah in Kopitar po 2 ter Markovčič, Razinger in Medved po 1.

Kranskogorci nadaljujejo z visokimi zmagami. Kakšen je bil odnos na ledeni ploskvi, kaže sam rezultat. Vseeno je potrebno povedati, da so tokrat Kranskogorci večkrat grešili v situacijah, v katerih ne bi smeli.

LESTVICA:

1. Kranjska gora	10	10	00	122:26	20
2. Triglav	10	7	12	56:31	15
3. Mladost	10	4	15	42:58	9
4. Stavbar	11	4	07	48:75	8
5. Tivoli	10	3	16	53:60	7
6. INA	10	3	16	38:67	7
7. Bled	11	3	08	49:87	6

Hokejisti Kranske gore bodo v naslednjem kolu gostovali v Zagrebu, kjer se bodo pomerili z Mladostjo.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V VELESALOMU IN TEKIH V NEDELJO

PRVENSTVO ŽELEZARNE V VELESALOMU IN SMUČARSKIH TEKIH bo v NEDELJO, 20. FEBRUARJA, v MOJSTRANI. Pričetek tekmovanja v veleslalomu je ob 9.30, pričetek tekmovanja v smučarskih tekih pa ob 12. uri. Starne številke veljajo iste, kot so bile izrečane 20. januarja.

Na tekmovalni dan bo organiziran prevoz tekmovalcev z avtobusi. Prvi avtobus bo odpeljal s Koroške Bele ob 7. uri, drugi pa s parkirnega prostora pred Železarno ob 7.15 in ob 10. uri. Povratek enega avtobusa ob 15. uri.

SMUČARSKI SKOKI

LOTRIČ DRŽAVNI PRVAK

Na novi olimpijski skakalnici P = 70 m na Igmanu pri Sarajevu je bilo 4. februarja državno člansko prvenstvo v smučarskih skokih. Rajku Lotriču se je to pot posrečil veliki skok, saj je v pravem trenutku uspel ugnati najhujša tekmeča Tepeža in Ulago in prispevati v anale Zveze smučarskih organizacij Jesenice najvrednejšo lovoriko znotraj meja domovine. Lovoriko, ki smo se je na Jesenicah v članski konkurenci odvalili še iz časov Ludvika Zajca in Petra Stefančiča. Rajko je doma iz Belce pri Mojstrani, dela pa kot orodjar v Kovinskem podjetju Mojstrana. Mladinec Peljhan, tudi član Jesenic oziroma Žirovnice, je v članski konkurenci zasedel štirinajsto mesto.

GAŠPERIN PRVIV MORAVČAH

Predzadnja tekma mlajših pionirjev, ki šteje za pokal Cockte, je bila 6. februarja na novi 30-metrski skakalnici na hribu Cilej nad Moravčami, sodelovalo pa je okoli 50 pionirjev iz dvanajstih slovenskih klubov. Odličien je bil to pot Gašperin, dan Žirovnice - Jesenice, sicer doma iz Begunj, zmagal pa je s prednostjo 1,3 točke pred Pušnikom iz Titovega Velenja in 1,8 točke pred Kešarjem iz Kranja.

Ostali Žirovnčani so se uvrstili: Petek je bil deveti, Modrijan 22., Kapus 25., Legat 29. in Pagon 47. Sodelovali so tudi pionirji smučarskega kluba Bled. Triplati je bil 24., Valant 39. in Mahmutović 45.

V točkovanju za pokal Cockte vodi Mubi pred Pušnikom, Gašperin pa je tretji. Zadnja tekma, ki bo štela za končno uvrstitev v pokalu, bo republiko prvenstvo, ki ga bodo pripravili smučarski delavci OŽSO Jesenice skupaj s TVD Partizan Žirovnica 13. marca v Planici.

GORENJSKO PRVENSTVO V BEGUNJAH

Na 35-metrski skakalnici so se za naslov prvaka gorenjske regije pomerili starejši pionirji. Med 24 skakalci iz Kranja, Žirov, Trzica in priredila, to je TVD Partizan Žirovnica in OŽSO Jesenice, je bil najboljši Tržičan Demšar, kot ekipa so bili najuspešnejši Žirovnčani.

Vrstni red: 1. Demšar, 2. Zupan (oba Tržič), 3. Vovk (Žirovnica - Jesenice), 4. Šmid (Triglav), 5. Marjanovič, 6. Kopač (Žiri), 7. Peterka, 8. Kaltenekar, 17. Košelnik, 19. Petek, 20. Kapus (vsi Žirovnica-Jesenice).

CICIBANI V ŽIREH, PIONIRJI V LJUBLJANI

Druga tekma za pokal Cockte je bila v nedeljo na 15-metrski skakalnici v Žireh. Ponovalje je zmagal med tridesetimi mlajšimi cicibani Oblak iz Braslova, Žirovnčani pa so bili ponovno solidno uvrščeni. Najboljši med njimi je bil to pot Terek na šestem mestu. Tomažević je bil sedmi in Ravnik trinajsti. Tako ima pred republikanskim prvenstvom, ki bo to soboto v Zupah pri Begunjah, Tomažević 18 Cockta točk in je po neuradnem izračunu na šestem mestu, na sedmem pa Terek s točko manj.

V Mostecu so se v soboto pomerili prav tako za pokal Cockte starejši pionirji. Zmagal je Zupan iz Ljubljane, Žirovnčani pa so se uvrstili približno tako kot na prejšnjih tekmah. Omeniti velja le Vovka, ki je precej napredoval in zasedel deseto mesto, Peterka je bil 13., Marjanovič 16., Kaltenekar 24., Petek 27., Košelnik 37. in Modrijan 38.

M.G.

LOJZE KOPAVNIK IN MLADEN TRSTENJAK PRVAKA SRS V BIATLONU

V Dolu pri Ljubljani je bilo republiko prvenstvo v biatlonu za vse kategorije. Prvenstva so se udeležili tudi pionirji SD Rateč in dosegli odličien uspeh, saj so osvojili pet kolajen.

Pri starejših pionirjih (letnik 1968) je prvo mesto in naslov republikanskega prvaka osvojil Lojze Kopavnik. Njegov uspeh je dopolnil Josko Kavalir, ki je osvojil drugo mesto. Pri mlajših pionirjih (letnik 1972 in mlajši) je Mladen Trstenjak osvojil prvo mesto in naslov republikanskega prvaka. Njegov uspeh sta v isti kategoriji dopolnila Sandi Vidovič in Domen Brudar, ki sta osvojila drugo oz. tretje mesto.

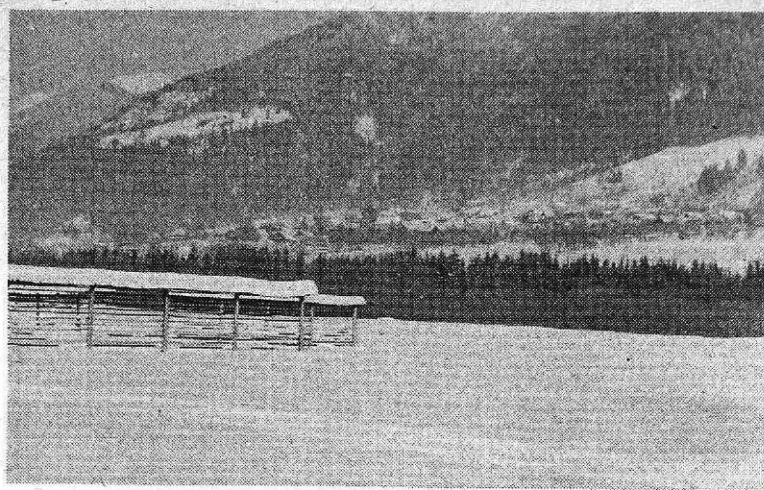
Kajžar

Kegljanje na ledu

VATROSTALNA IN MURKA

V ponedeljek, 7. februarja, je bilo v dvorani v Podmežakli peto - zadnje kolo kvalifikacijskega turnirja v kegljanju na ledu za udeležbo treh jugoslovanskih ekip na prvenstvu Evrope. Pravico nastopa na kvalifikacijah je imelo prvih devet ekip, uvrščenih na slovenskem prvenstvu. Dogovorjeno je bilo, da se igra petkrat in to dvakrat na Bledu in trikrat na Jesenicah. Tekmovanja so potekala v poznih večernih urah, ker prej ni bilo prostega ledu.

Na Jesenicah so zmagale ekipe: Murka, Vatrostalna in Piber, na Bledu pa Krivec in skupaj Vatrostalna-Krivec.

Panorama Douja in del tekaške proge v Mojstrani (Foto I. Kučina)

ZIMSKÉ IGRE SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V soboto, 12. februarja, so bile zimske igre SOZD Slovenske železarne v organizaciji tovarne verig VERIGA Lesce. Veleslalom je bil na Zatniku, smučarski tek v Lescah in sankanje pri Savskih jamah v Planini pod Golico.

Največ udeležencev je bilo v veleslalomu 126, od tega 28 iz železarne Jesenice, v smučarskih tekih 52, od tega 18 iz železarne in v sankanju 50, od tega 17 iz železarne Jesenice.

REZULTATI - VELESALOM:

ŽENSKÉ DO 25 LET: 1. Erna MIKELJ (ZR) 40,07, 2. Metka KOBLAR (ZJ) 43,85, 3. Sasa KOFER (ZJ) 44,78, 5. Nasa BUNDALO (ZJ) 51,22.

ŽENSKÉ OD 25-35 LET: 1. Irena Kodrun-Jez (ZR) 38,57, 2. Zdenka MANFRED (ZJ) 42,73, 3. Milica SEGA (ZJ) 46,75.

ŽENSKÉ OD 35-45 LET: 1. Marjana Canžek (ZS) 42,18, 2. Ida Gros (Veriga) 43,55, 3. Lidija Kavka (ZS) 43,95.

ŽENSKÉ NAD 45 LET: 1. Marija PETRIČ (ZJ) 44,22, 2. Elia CEPELNIK (ZR) 48,67, 3. Vida JELOVČAN (ZJ) 55,09.

EKIPNO ŽENSKÉ: 1. Železarna Jesenice 2.06,58, 2. Železarna Ravne 2.07,31, 3. Veriga 2.18,27.

MOŠKI VELESALOM:

DO 25 LET: 1. Robert HERMAN (MI) 37,52, 2. Zlatko GOLOGRANC (ZR) 37,57, 3. Janez BABIČ (ZJ) 37,84, 3. Jože SMOLEJ (ZJ) 37,84, 6. Marko RAZINGER (ZJ) 38,16, 7. Janko LEGAT (ZJ) 38,19, 8. Miloš FERK (ZJ) 38,64, 9. Jože MARTINJAK (ZJ) 38,82.

MOŠKI 25-35 LET: 1. Marjan VOVK (ZJ) 36,16, 2. Janez KOVAČ (ZJ) 36,32, 3. Franjo VEČKO (ZR) 37,62, 5. Saso JEKLER (ZJ) 39,18, 16. Ivan ŠUSTARŠIČ (ZJ) 43,16.

MOŠKI 35-45 LET: 1. Klavdij MLEKUŠ (ZJ) 35,65, 2. Branko SVETINA (ZR) 34,65, 3. Stane ČATER (ZS) 34,75, 4. Anton MLAKAR (ZJ) 34,77.

MOŠKI NAD 45 LET: 1. Jože NOČ (ZJ) 34,91, 2. Franc LEGAT (ZJ) 35,42, 3. Andrej RESMAN (Plamen) 35,82, 4. Marjan KEJŽAR (ZJ) 36,36, 5. Vinko NOČ (ZJ) 37,14, 11. Janez SMOLEJ (ZJ) 40,29.

EKIPNO MOŠKI: 1. Železarna Jesenice 3.36,58, 2. Železarna Ravne 3.43,40, 3. Veriga 3.48,59.

KOŠARKA

GORENJSKI DERBI PREPRIČLJIVO JESENICAM

RADOVLJICA : JESENICE 59:77 (33:35)

Telovadnica osnovne šole v Radovljici, gledalcev 200, sodila sta Marinič in Mladenovič, oba iz Ljubljane.

Jesenice: Azman 12, Božič 9, Rizvanovič 1, Jelovčan, Pirih 23, Lunder, Trifkovič, Smolej 16, Janjič, Brgant, Matučec 16, Alibegović.

Radovljčani, eno vodilnih moštev v drugi slovenski košarkarski ligi, so v prvi tekmi drugega dela prvenstva doživeli nepričakovano visok poraz na domačem igrišču. Bil je to njihov prvi poraz doma, premagali pa so jih jeseniški košarkarji, ki se počasi a vztrajno bližajo vrhu lestvice.

Oboji so tekmi pripisovali velik pomen, saj bi Radovljčani v primeru zmage postali eden najuspešnejših kandidatov za prvo mesto, Jesenici pa bi ob porazu izgubili vse možnosti za napredovanje v prvo republiko ligo. Pomembnosti srečanja se je zavedala tudi Košarkarska zveza Slovenije, ki je za sojenje določila dva sodnika zveznega ranga, k odličnemu vzdušju v dvorani pa so prispevali tudi gledalci, majhna skupina navijačev z Jesenic in Radovljčani, ki so svoje spodbujali z zastavami in sirekami.

Nekaj prvih minut so se bolje znasli domači igralci, ki so povedli s 6:2, kar je bilo njihovo edino vodstvo na tej tekmi. Jesenici so bili vse preveč nezbrani in niso znali izkoristiti mnogih priložnosti v napadu, nizko prednost v koših so držali predvsem z odlično konsko obrambo, ki je delovala skoraj brez napak.

V drugem delu igre so se gostitelji odločili za napadalno obrambo po vsem

TEKI:

MOŠKI DO 35 LET: 1. Sveto KOPAC (Veriga) 18.40,83, 2. Miro LEBAR (ZJ) 19.02,91, 3. Tone DJURIČIČ (ZJ) 19.35,93, 5. Franc TERAŽ (ZJ) 19.54,92, 9. Jože URŠEJ (ZJ) 21.59,74, 7. Ivan URBANČ (ZJ) 22.19,38, 8. Igor KOBENTAR (ZJ) 22.43,83, 10. Franc PUKL (ZJ) 23.34,83.

MOŠKI OD 35 DO 45 LET: 1. Janez SITAR (Plamen) 23.47,17, 2. Mirko KRANČAN (ZR) 24.11,91, 3. Alojz KOVIČ (Veriga) 24.18,56, 4. Milan VIDIC (ZJ) 24.35,24, 6. Jože DOVŽAN (ZJ) 25.02,06, 11. Božo ČERNE (ZJ) 26.27,58, 14. Franc SVE-TINA (ZJ) 31.39,55.

MOŠKI NAD 45 LET: 1. Franc HROVAT 22.39,50, 2. Franc LAKOTA 26.37,09, 3. Martin PAZLAR 26.47,40, 8. Anton ZEVNIK 30.50,98 (vsi ZJ).

EKIPNO TEKNI - MOŠKI: 1. Železarna Jesenice 85.53,81, 2. Veriga Lesce 87.55,33, 3. Železarna Ravne 97.50,08.

ŽENSKÉ DO 35 LET: 1. Bojana KOBENTAR (ZJ) 12.39,34, 2. Jožica TAKS (ZR) 14.14,33, 3. Marina CVETKO (Veriga) 14.56,90, 6. Darinka ŠUMI (ZJ) 17.42,66.

ŽENSKÉ NAD 35 LET: 1. Jana POGAČNIK (Veriga) 16.15,69, 2. Cveta KOBLAR (ZJ) 17.51,64, 3. Angelica JURAJA (ZR) 19.50,30.

EKIPNO TEKNI - ŽENSKÉ: 1. Veriga Lesce 46.16,98, 2. Železarna Jesenice 48.13,64, 3. Železarna Ravne 50.25,85.

SANKANJE

MOŠKI: 1. Miha PETERNEL (ZJ) 50,74, 2. Marjan ZDOVC (ZR) 53,89, 3. Evgen KORINŠEK (ZJ) 54,99, 4. Alojz CESAR 55,14, 6. Drago DOKL 57,14, 8. Dominik SOKLIČ 57,9, 9. Roman KOLMAN 57,64, 11. Martin ZVAB 59,94, 13. Roman PETERNEL 1.01,09, 14. Peter ZUPANČIČ 1.01,39, 16. Ivan VILMAN 1.02,97, 17. Peter KIKELJ 1.02,97 (vsi ZJ).

ŽENSKÉ: 1. Jožica LAZNIK (ZR) 1.01,37, 2. Marija LAHOVNIK (ZJ) 1.02,25, 3. Marija ŽAGERNIK (ZR) 1.04,19, 4. Silva DOKL 1.06,87, 5. Verona KOROŠEK 1.09,40, 6. Vera AUER 1.09,99, 7. Dragica PUST 1.10,33, 8. Valerija JELSEVAR 1.11,05, 11. Ivica VIDMAR 1.13,15, 17. Milena LUŽNIK 1.16,94.

EKIPNO SANKANJE: 1. Železarna Ravne 5.53,11, 2. Železarna Jesenice 6.09,28, 3. Železarna Štore 6.58,29.

baj

TESEN PORAZ ČLANIC

COMET (Slovenske Konjice) : JESENICE 59:54 (30:25)

Dvorana OŠ v Slovenskih Konjicah, gledalcev 100, sodila sta Krasnik iz Maribora in Struclj iz Crnomlja.

Jesenice: Berus, Bartelj, Lah 1, Kučina, Slaninik 9, Stražisar 12, Deretič 4, Vavpotič 28.

Jeseničanke so takrat igrale brez najboljših branilke Azmanove, ki je poškodovana. Začele so slabo, tako da so domačinke povedle z desetimi točkami, vendar so do konca prvega dela igre razliko zmanjšale na pet točk.

V drugem delu so Jeseničanke igrale bolje, vendar jim več kot zmanjšati poraz ni uspelo.

V naslednjem kolu bodo jeseniške košarkarice gostile ekipo Rogaske iz Rogaske Slatine. Tekma bo v soboto, 19. februarja, ob 17,30 v dvorani ŽIC na Jesenicah.

MB

JUDO

LAHKO BI BILO BOLJE

V soboto in nedeljo, 12. in 13. februarja, je bilo v Novem Sadu državno prvenstvo v judosu za članice. Nastopile so vse najboljše jugoslovanske judistke, ki so si priborile pravico nastopa na republikih in pokrajinskih prvenstvih ter lanske letošnje prvinke, ki so si avtomatično priborile nastop tudi na letošnjem zboru najboljših judistik.

V slovenski reprezentanci so bile tudi tri Jeseničanke. V kategoriji do 66 kg je nastopila Irena WOLF, v kategoriji do 72 kg Marija TRIPLAT in v kategoriji nad 72 kg Erika CERIN. Vse tri so izpadle že v prvem kolu proti starejšim in izkušenejšim tekmovalkam.

Tudi kot ekipa Slovenke niso imele vidnejših uvrstitev. Nastopilo jih je dvajset in najvidnejše uvrstitve sta dve delitvi tretje in četrte mesta. Velika razlika je predvsem v starosti. V Sloveniji redko katera članica tekmuje v starosti trindvajset, štiriindvajset let, medtem ko v drugih republikah in pokrajinah, pred-

vsem v Vojvodini, Hrvatski ter Bosni in Hercegovini dekleta nastopajo še v tridesetem letu, čeprav so medtem že enkrat ali dvakrat matere. Tudi bolj temperamentalne so članice iz drugih republik in pokrajin. In ta dva faktorja, starost in temperament, precej vplivata na končni rezultat.

Z nastopom članic TVD Partizan Jesenice ne smemo biti zadovoljni. Od sebe bi lahko dale več. Če pa pomislimo na njihovo starost, saj so vse še mladinke, kaj več tudi nismo smeli pričakovati od njih.

-tok

JUDO TEČAJ

Judo sekcija pri TVD Partizan Jesenice še enkrat vabi vse, ki bi se radi naučili večšin japonskega borilnega športa juda, da se vpišejo v tečaj, ki bo potekal v judo sobi TVD Partizan Jesenice ob ponedeljkih, srediha in petkih od 18. do 20. ure.

Odbor Šahovskega društva Jesenice

26. TEKMOVANJE V ŠAHU ZA POKAL MARŠALA TITA V OBČINI JESENICE

Šahovsko društvo Jesenice razpisuje občinsko prvenstvo v šahu za pokal maršala Tita občine Jesenice. Tekmovanje se bo pričelo v soboto, 19. februarja, ob 16. uri in 30 minut v šahovskem domu na Jesenicah.

Pravico nastopa imajo vse ekipe, ki se prijavijo do začetka tekmovanja. Igra se v članski konkurenci (ekipa: štiri igralci in dve rezervi) in ženski konkurenci (ekipa: dve igralci in ena rezerva). Ekipe so lahko sestavljene po kakršnikoli pripadnosti: klubski, sindikalni, krajevni, JLA, ustanove itd. Igralni čas za igralca po dogovoru kapetanov ekip.

Ekipa so dolžne vplačati pristopnino 200 din za stroške organizacije tekmovanja (ženske ekipe ne plačajo pristopnine). Zaželen je množična udeležba!

Odbor Šahovskega društva Jesenice

na ledu ekipe Železar. V organizaciji kegljaškega kluba na ledu Jesenice se je tekmovanja udeležilo 14 ekip, in sicer iz Rateč, Kranske gore, Jesenice, Most, Bleda in ekipe iz Avstrije.

Turnir je pozdravil in po tekmovanju razdelil medalje predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Stefan Ščerbic. Tekmovalci so ga toplo pozdravili, saj si želijo, da bi jih še kdo prišel pogledat, kar bi za svojo vneto vsekakor zaslužili.

Ekipa Železar, katere pokrovitelj je Železarna, je zasedla solidno četrto mesto. Prehitela je domačo ekipo Krivec, ki je v kvalifikacijah zasedla drugo mesto. Za ekipo Železar nastopajo: Milan Čop, Ivan Malek, Peter Ilič, Rade Radonič in Zdravko Odar.

Rezultati: 1. Murka - Jes. 24 točk, 2. E.V. Seidendorfer - A 20 točk, 3. Vatrostalna - Jesenice 18 točk, 4. Železar - Jes. 16 točk, 5. Moste 16 točk itd. Ruša